

Vergadering Algemeen Bestuur

Datum: woensdag 9 juli 2025
Tijdstip: 09.30 – 11.30 uur
Locatie: Kantoor Marrekrite, Lytse Súdein 12 Uitwellingergera

Agendapunt: 1

Agenda

1. Opening en agenda
2. Verslag bestuursvergaderingen
 - a. Verslag AB-vergadering d.d. 27-11-2024 Besluiten
 - b. Besluitenlijst DB-vergadering d.d. 07-11-24 Informeren
 - c. Besluitenlijst DB-vergadering d.d. 27-02-25 Informeren
3. Poststukken en mededelingen Informeren
4. Controleverklaring en vaststellen Jaarstukken 2024 Besluiten
5. Begrotingswijzing 2025-01 Besluiten
6. Presentatie vermogen en leningen Informeren
7. Ontwerpbegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 Besluiten
8. Overige financiële zaken
 - a. Financiële Verordening 2025 Besluiten
 - b. Normenkader 2025 Besluiten
 - c. Herziening verdeelsleutels bijdragenregeling per 2027 Besluiten
9. Verkoop strook water Besluiten
10. Locatie AB-vergadering 04-12-2025 Besluiten
11. Rondvraag
12. Sluiting

Vergadering Algemeen Bestuur

Datum: woensdag 9 juli 2025
Tijdstip: 09.30 – 11.30 uur
Locatie: Kantoor Marrekrite, Lytse Súdein 12 Uitwellingergera

Agendapunt: 2a
Status: Besluitvormend

Verslag AB-vergadering 28 november 2024

Het algemeen bestuur besluit:

Het verslag van de AB-vergadering d.d. 28 november 2024 vast te stellen.

Datum: Donderdag 28 november
Tijd: 09.05 – 10.10 uur
Locatie: Raadzaal gemeentehuis Harlingen, Voorstraat 35 in Harlingen

Voorzitter: De heer Douwstra Provincie Fryslân
Notulist: Mevrouw Janssen Officemanager Marrekrite

Aanwezig:

De heer Jonkman	Gemeente Opsterland
De heer Schoute	Gemeente Harlingen
De heer Van Iddekinge	Gemeente De Fryske Marren
De heer Reitsma	Gemeente Leeuwarden
Mevrouw Van der Meer	Gemeente Waadhoeke
Mevrouw Willemsma	Gemeente Tytsjerksteradiel
De heer Rietman	Gemeente Súdwest-Fryslân
De heer Hoen	Gemeente Weststellingwerf (aanwezig 9.30 uur)
Mevrouw Prins	Gemeente Noardeast-Fryslân
De heer Touwen	Directeur Marrekrite
De heer De Jong	Financieel adviseur Marrekrite
Mevrouw De Groot	Coördinator Land Marrekrite

Afwezig (mk):

De heer Bruining	Gemeente Achtkarspelen
Mevrouw Rinkes	Gemeente Heerenveen
De heer Hoekstra	Gemeente Smallerland

Afwezig (zk): De heer Kempenaar Gemeente Dantumadiel

1. Opening en vaststelling agenda

De heer Douwstra opent de vergadering om 9.05 uur. Hij vraagt of er op- of aanmerkingen zijn. Die zijn er niet. De agenda wordt vastgesteld.

2. Verslag AB vergadering 27 juni 2024

De heer Douwstra vraagt of er op- of aanmerkingen zijn. Die zijn er niet. Het verslag wordt vastgesteld.

Besluit

- Het verslag van de AB vergadering van 30 november 2023 wordt vastgesteld. **B-475**

3. Besluitenlijst DB-vergadering 6 juni 2024

De besluitenlijst staat ter informatie op de agenda. Er zijn geen op- of aanmerkingen.

4. Poststukken en mededelingen

4a. Poststukken

- Mail Ministerie van BZK - Toezichtregime 2025 (zie bijlage 4.1).
- Brief VFG – oproep scenario's GR's en conceptreactie MK (zie bijlagen 4.2 en 4.3).
Het DB geeft aan dat het niet reëel is bij Marrekrite te bezuinigen. De brief aan de VFG kan worden verstuurd na ondertekening door de voorzitter en de directeur.
- Conditie kasgeldlening (zie bijlage 4.4).

4b. Mededelingen

- Personele zaken
- Aanbesteding fiets- en wandelnetwerk
- Overleg Ooststellingwerf
- Bestemming giften
- Factsheet Recreatief Fietsen Fryslân
- Stand van zaken wijziging GR

Er zijn geen vragen of opmerkingen over de poststukken en mededelingen.

Actie

- Brief aan VFG versturen na ondertekening voorzitter en directeur. **A-316**

5. Overzicht Marrekrite percelen (grondbezit)

De heer Douwstra vraagt de heer Touwen om een toelichting. De heer Touwen geeft aan dat de heer Kempenaar in de AB-vergadering van 30 november 2023 heeft gevraagd hoeveel percelen grond Marrekrite in bezit heeft en wat de totale omvang van ons grondbezit is. Tevens werd de vraag gesteld welke strategie Marrekrite in dezen heeft. In de toegestuurde stukken zijn we hierop ingegaan. Onze percelen staan niet op balans. In het verleden hebben we vaak percelen 'om niet' verkregen. De waarde daarvan is niet bepaald en zal pas plaatsvinden bij eventuele verkoop. We voeren een conservatief beleid op grondbezit. In totaal heeft Marrekrite **161** percelen in bezit. Opgeteld gaat het om ruim **146** hectare, zie bijlage 5.1. Het is niet zo dat elke steiger of damwand op een eigen stuk grond ligt. Het omgekeerde geldt ook: soms hebben we wel een perceel, maar geen voorzieningen.

6. Reactie zienswijzen Begroting 2025 en MJR26-28

De gemeente Leeuwarden had op twee punten verduidelijking gevraagd in haar zienswijze:

1. *De resterende vervangingsopgave na 2025*

De heer Touwen licht toe dat we tot 2017 in een kasgeldsysteem werkten, waarbij niet geactiveerd werd. De investering werd direct afgeboekt via de jaarlijkse exploitatie. We hadden destijds € 4 miljoen aan reserves. Vanaf 2019 moesten we bijlenen om vervangingen te kunnen doen. In die 10 jaar dat we bezig zijn, zijn we van 42 km naar 33 km teruggegaan. Als we dat niet hadden gedaan, was het helemaal onbetaalbaar geworden. Dat de kosten tegenvallen, ligt niet aan aanbestedingen, die zijn heel scherp. Het zijn puur de prijzen, welke extreem over de kop zijn gegaan. Dat betekent dat we eind 2025 niet klaar zijn, wat jaren terug wel werd beoogd. In totaal is nog € 4,8 miljoen nodig voor rest vervangingen, inclusief kunststof uit beginfase. Dit eerste kunststof blijkt minder van kwaliteit te zijn. Ook dat zullen we op termijn moeten vervangen, maar is minder urgent (na 2030). We willen eerst alle oude houten voorzieningen vervangen.

De heer Reitsma spreekt zijn dank uit voor uitleg en verheldering.

2. *De stand van zaken in de baggeropgave.*

Door de complexiteit kon het budget vaak niet volledig worden ingezet. Die lijn is nu doorbroken. We zijn nu druk aan het baggeren in Lauwersmeer. De prognose voor 2025 ziet er ook goed uit.

7. Marrekrite toekomstbestendig – basis op orde

De heer Douwstra geeft aan dat dit een belangrijk onderwerp is in deze vergadering. Er is lang aan gewerkt. Hij spreekt zijn dank uit voor het zorgvuldige proces. Iedereen heeft zich hierdoor goed in de materie kunnen verdiepen en heeft de gelegenheid gehad om erover te praten in diverse sessies.

De heer Touwen voegt toe dat hij blij is dat we op dit punt zijn aangekomen. De koers voor 2025 zal zijn: het op orde brengen v/d bestaande organisatie en het strakker omgaan met eventuele extra projecten.

De heer Rietman beaamt dat het proces erg zorgvuldig was. Iedereen heeft goed de gelegenheid gehad om hieraan deel te nemen. Ook mevrouw Willemsma spreekt haar complimenten uit. Ze vraagt wel wat de inschatting voor het baggeren is.

De heer Touwen geeft aan dat baggeren een lastig en complex punt blijft. Wij werken graag samen, want dat levert veel besparing van kosten op. Dit jaar beoogd met Provincie Groningen, maar helaas is dat uiteindelijk niet gelukt. Daarom hebben we besloten toch maar weer zelf te baggeren op het Lauwersmeer. Samenwerken kan erg kostenbesparend werken, maar in de praktijk werkt het vaak vertragend. Hij doet daarom een oproep zoveel mogelijk werk-met-werk te maken met betrekking tot baggeren.

De heer Reitsma geeft aan dat de basis (onderzoek en rapportage) heel goed was. Hij is blij dat er vandaag knopen worden doorgehakt. Ook onze complimenten voor het proces.

De heer Van Iddekinge vindt het een mooi traject met heldere uitkomsten. De gunfactor is hoog.

De heer Douwstra bedankt iedereen voor de reacties. De voorstellen die voorliggen, kunnen daarmee worden vastgesteld.

Besluit

Het algemeen bestuur besluit:

- In te stemmen met een uitbreiding van de basisformatie met 1 fte tot 9,67fte en de hierbij horende taakstelling te beschouwen als alle werkzaamheden die samenhangen met, en volgen uit het beheer en onderhoud van de recreatieve basisinfrastructuur. Voor het jaar 2025 in te stemmen met de bekostiging van deze uitbreiding uit de algemene reserve en de kosten vanaf 2026 mee te nemen in de reguliere begrotingscyclus. **B-476**
- In te stemmen om met ingang van begrotingsjaar 2025 de looncomponent na te calculeren op basis van de werkelijke loonkosten en dit te verrekenen met de deelnemers door middel van een bestuursvoorstel, en dit te borgen door middel van een wijziging van de GR. **B-477**
- In te stemmen met het voorlopig ongewijzigd continueren van de baggerwerken rondom onze voorzieningen, als onderdeel van onze reguliere beheer- & onderhoudstaak. **B-478**
- In te stemmen met het opheffen van de werkgroepen “Harmonisatie Brug- & Sluisbediening” en “Camperen, Kamperen & Handhaving”. **B-479**
- Geen apart stimuleringsfonds in het leven te roepen, maar in voorkomende gevallen gebruik te maken van de BIOR. De spelregels voor de BIOR kunnen t.z.t. nader worden bepaald en vastgelegd. **B-480**

8. Routebureau

De heer Douwstra geeft aan dat er in diverse samenstellingen al vaak over gesproken is. Iedereen heeft het voorstel kunnen lezen. Wie mag ik het woord geven?

De heer Schoute vindt het een helder voorstel. Belangrijk om de citymarketingorganisaties niet te vergeten. Mevrouw De Groot geeft aan dat die zeker ook worden meegenomen.

De heer Rietman geeft aan dat het voorstel uitgaat van dekking voor 2025 en 2026. Hij doet een oproep aan de overige deelnemers om er rekening mee te houden dat dit een autonome ontwikkeling gaat worden, omdat het ook als taak aan de GR wordt toegevoegd. Er zullen dus reserveringen in de begroting gemaakt moeten worden om dit te borgen voor de toekomst. Graag aandacht hiervoor.

De heer Douwstra, met de pet op als deelnemer: ik sluit me aan bij deze oproep. Borging is inderdaad belangrijk, na 2026 stopt het niet, daarna komt de structurele vraag.

De heer Rietman vraagt wanneer we de dialoog hierover aangaan? SWF neemt dit mee in de voorjaarsnota.

De heer Douwstra geeft aan dat de provincie het incidenteel voor de komende twee jaar heeft opgelost. Dat is het maximale dat we konden doen. Structureel blijft voor nu lastig, dus het is zaak dat we hier volgend jaar op doorpraten. Bij de provincie is het streven dit mee te nemen in de Kadernota.

Het bestuur doet de oproep om de structurele vraag mee te nemen in de begrotingscycli van raden en staten.

Besluit

Het algemeen bestuur besluit:

- In te stemmen met het uitbreiden van de taken van Marrekrite met het Fries Routebureau, zoals door de onderzoekers van de Flekspool is voorgesteld en door adviesbureau Weusthuis is bekrachtigd. Deze uitbreiding van de taakstelling dient te worden gebord in de volgende wijzigingsronde van de GR. **B-481**
- In te stemmen met de bekostiging van de Routebureau voor de jaren:
 - 2025: € 275.000 door de provincie Fryslân en dit aan te vullen met een budget á € 55.000 uit de algemene reserve (beide bedragen ex. BTW). **B-482**
 - 2026: € 275.000 door de provincie Fryslân en € 55.000 door de deelnemende gemeenten (naar rato, beide bedragen ex. BTW). **B-483**

9. Landpadenregeling

De heer Douwstra geeft aan dat hier ook veel over is gesproken. In het DB hebben we vastgesteld dat het momenteel te veel gevraagd is van de deelnemers, mede het ravijnjaar 2026 in acht nemend, nu naast de andere zaken ook nog hierin te stappen. Inhoudelijk zouden we graag willen. Het is een goed plan, het onderwerp leeft breed, getuige ook de ingezonden brief in de LC, maar het moet wel betaald worden.

De heer Schoute geeft aan dat dit prima past in de regio. We snappen de keuze van het DB, maar er liggen ook kansen. Wij zouden dit graag op de agenda houden.

De heer Reitsma zegt dat negatieve besluiten altijd jammer zijn, maar Leeuwarden kiest nu eerst voor de basisorganisatie en het routebureau. Het is momenteel gewoon niet anders.

Mevrouw Van der Meer is het daarmee eens, keuzes maken doet pijn. Hier ligt echt een kans voor Friesland. Ze vindt het persoonlijk een lastige keuze om het nu af te wijzen. Ze doet dat liever niet, maar we gaan mee met het voorstel. Ze wil het onderwerp wel graag op agenda houden.

De heer Jonkman vindt het een mooie regeling, en wil dit ook blijven bespreken. Uitstel is wat Opsterland betreft zeker geen afstel. Bij een aantal afwezige deelnemers is hiervoor geen budget, door het ravijnjaar. Het is op dit moment een brug te ver voor de gemeenten, maar er ligt een te mooi plan om niks mee te doen.

Mevrouw Prins geeft aan dat de gemeente keuzes moet maken, het lukt nu financieel niet, maar wellicht over 2 à 3 jaar wel.

De heer Van Iddekinge zegt dat het een onderdeel wat een plek verdient, liefst nu al, maar hij heeft begrip voor de financiële situatie van anderen gemeentes. Wij gaan hier binnen onze eigen gemeente zoveel mee door en willen ook investeren. Een regeling is een 1e prioriteit voor de toekomst. Toerisme gaat achteruit en dit biedt kansen, ook voor onze eigen inwoners.

Mevrouw Willemsma geeft aan dat dit plan echt een toevoeging op het huidige arsenaal aan paden biedt. Ze is een groot voorstander van landpaden. Ze begrijpt echter de afweging en staat erachter. Zij heeft wel 2 vragen:

1. Wat is het risico dat de medewerking van paden die nu onderdeel van routes zijn, wegvalt?
2. Hoort een landpadenregeling bij Marrekrite, wat is daarvan de afweging geweest?

De heer Hoen uit ook zijn zorgen over bestaande wandel- en fietspaden. Hij is zelf ook aan het afwegen wat zijn gemeente in de tussentijd kan doen om de voortgang te continueren en te voorkomen dat we straks dezelfde discussie krijgen en niets opgeschoten zijn. Hij wil het ook niet helemaal parkeren tot over een jaar.

Mevrouw Willemsma geeft nog aan dat er ook rekening mee moet worden gehouden dat paden vaak over gemeentegrenzen lopen.

De heer Rietman geeft aan dat hij bij diverse dorpskernen aan tafel zit en een veelvoorkomende vraag is: "Wanneer komt er nu een landpadenregeling?" Gemeenten krijgen er los van elkaar allemaal mee te

maken. Dan kun je beter samen optrekken. SWF gaat er in elk geval mee door. Ik hoor veel draagvlak en er zijn meerdere aanknopingspunten. Je kunt ernaar kijken vanuit onderhoud en mobiliteit of vanuit gastvrijheid. Kunnen we niet alsnog besluiten voor de regeling te gaan?

De heer Douwstra zegt als voorzitter moeite te hebben met dit voorstel van de heer Rietman. Als DB hebben we besloten dat we adviseren om niet in te stemmen. Dan moet daar niet tijdens de vergadering op worden teruggekomen, niet door een DB-lid. Als deelnemer merkt hij op dat dit voor provincie nu niet het juiste moment is. Structurele afspraken liggen lastig, maar inhoudelijk begrijpen we het belang ook heel goed. Willen en kunnen zijn twee verschillende dingen. Gister is er in PS ook aandacht voor gevraagd. Uiteindelijk is een motie van GroenLinks niet ingediend. Voor nu heeft de provincie er geen budget voor. Hij zou wel graag kijken in welke hoedanigheid er wel iets mogelijk is voor de paden.

De heer Douwstra vraagt of de heer Touwen nog iets wil aanvullen? De heer Touwen geeft aan de mevrouw De Groot trekker is op dit dossier, en geeft haar het woord.

Mevrouw De Groot geeft aan dat Marrekrite nu ook al de bewegwijzering van het wandelnetwerk doet, waar de landpaden logischerwijs ook onder vallen. Als je centraal wat wilt, is Marrekrite wel dé partij. Momenteel is er veel zorg over de particuliere paden die in het bestaande netwerk zitten. Er dreigen steeds vaker trajecten uit het netwerk te worden gehaald, omdat we niks kunnen bieden, geen vergoeding en geen verzekering.

Mevrouw Willemsma schrikt van dat signaal, ze ziet niet echt een tafel waar ze dat kan agenderen. De R&T-tafel van de VFG bestaat niet meer. We moeten zoeken naar een tafel waar het wel besproken kan worden.

De heer Rietman vraagt zich af of het dan onder mobiliteit of gastvrijheid valt. Bij mobiliteit is meer budget. Wellicht moeten we dit gesprek aan een andere tafel voeren.

De heer Douwstra geeft aan dat dit diplomatiek misschien ook handig is. Hij geeft aan dat het belang wordt ingezien, alle deelnemers willen het onderwerp in de toekomst weer bespreken. Als voorzitter wil hij deze 'molensteen' graag van de nek van Marrekrite, dus hij stelt voor het besluit zo te nemen en niet als taak bij Marrekrite neer te leggen. Eind 2025 zou het onderwerp nogmaals op de agenda kunnen voor de stand van zaken op dat moment.

Besluit

Het algemeen bestuur besluit:

- Niet in te stemmen met het instellen van een Friese Landpadenregeling.

B-484

10. Turap 2024 en begrotingswijziging 2024.1

Op verzoek van de heer Douwstra licht de heer De Jong de toegestuurde Turap kort toe. Desgevraagd heeft geen van de deelnemers hier verdere vragen over.

Besluit

Het algemeen bestuur besluit:

- De Begrotingswijziging 2024.01 als gevolg van de Turap vast te stellen, inclusief dotatie aan de reserve BIOR. **B-485**
- De financiële effecten in de Begroting 2024 te verwerken. **B-486**
- Het rekeningresultaat 2023 (€ 90.000) dat was gereserveerd, deels in te zetten om het ontstane tekort van circa € 35.000 te dekken. **B-489**
- Het resterende rekeningresultaat 2023 (circa € 55.000) niet aan de deelnemers uit te betalen, maar incidenteel te benutten als dekking voor het voorstel basisorganisatie. **B-488**
- In te stemmen met het doorschuiven van € 100.000 investeringskrediet naar 2025, waardoor het totale investeringsplafond 2024 daalt tot € 1,5 miljoen. **B-489**

11. Uitgangspunten weerstandsvermogen

De heer De Jong licht kort de aanleiding toe. Het belang is vooral om te komen tot een objectieve bepaling van de grootte van ons eigen vermogen. Hier is in het verleden vaak discussie over geweest. Met ingang van de begroting 2026 kan dit met deze nota worden ondervangen.

Besluit

Het algemeen bestuur besluit:

- Het weerstandsvermogen te relateren aan de solvabiliteitsratio en dit te verwerken in de paragraaf Weerstandsvermogen. **B-490**
- Bij de concept Begroting 2026 te besluiten over de hoogte van het eigen vermogen, gerelateerd aan een “gezonde” solvabiliteitsratio en een “voldoende” ratio van het weerstandsvermogen. **B-491**

12. Rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

13. Sluiting

De heer Douwstra dankt iedereen voor de aanwezigheid. In het bijzonder dankt hij de heer Schoute voor de door Harlingen getoonde gastvrijheid. Hij sluit de vergadering om 10.10 uur.

Vergadering Algemeen Bestuur

Datum: woensdag 9 juli 2025
Tijdstip: 09.30 – 11.30 uur
Locatie: Kantoor Marrekrite, Lytse Súdein 12 Uitwellingergera

Agendapunt: 2b
Status: Informerend

Besluitenlijst DB-vergadering 7 november 2024

Code	Datum	AB	DB	Besluiten Omschrijving	Toelichting
B-457	07-11-24		DB	Het bestuur stelt het verslag van de DB-vergadering van 6 juni 2024 vast.	
B-458	07-11-24		DB	Het DB besluit het AB voor te stellen in te stemmen met een uitbreiding van de basisformatie met 1 fte tot 9,67fte en de hierbij horende taakstelling te beschouwen als alle werkzaamheden die samenhangen met, en volgen uit het beheer en onderhoud van de recreatieve basisinfrastructuur. Voor het jaar 2025 in te stemmen met de bekostiging van deze uitbreiding uit de algemene reserve en de kosten vanaf 2026 mee te nemen in de reguliere begrotingscyclus.	
B-459	07-11-24		DB	Het DB besluit het AB voor te stellen in te stemmen om met ingang van begrotingsjaar 2025 de looncomponent na te calculeren op basis van de werkelijke loonkosten en dit te verrekenen met de deelnemers. Wij stellen voorts voor om dit te borgen door middel van een wijziging van de GR.	
B-460	07-11-24		DB	Het DB besluit het AB voor te stellen in te stemmen met het voorlopig ongewijzigd continueren van de baggerwerken rondom onze voorzieningen, als onderdeel van onze reguliere beheer- & onderhoudstaak.	
B-461	07-11-24		DB	Het DB besluit het AB voor te stellen in te stemmen met het opheffen van de werkgroepen "Harmonisatie Brug- & Sluisbediening" en "Camperen, Kamperen & Handhaving".	

recreatieschap marrekrite

B-462	07-11-24		DB	Het DB besluit het AB voor te stellen om geen apart stimuleringsfonds in het leven te roepen, maar in voorkomende gevallen gebruik te maken van de BIOR. De spelregels voor de BIOR kunnen t.z.t. nader worden bepaald en vastgelegd.	
B-463	07-11-24		DB	Het DB besluit het AB voor te stellen in te stemmen met het uitbreiden van de taken van Marrekrite met het Fries Routebureau, zoals door de onderzoekers van de Flekspool is voorgesteld en door adviesbureau Weusthuis is bekrachtigd.	
B-464	07-11-24		DB	Het DB besluit het AB voor te stellen de taken van het Routebureau te borgen in de eerstvolgende wijzigingsronde van de GR.	
B-465	07-11-24		DB	Het DB besluit het AB voor te stellen in te stemmen met de bekostiging van het Routebureau voor 2025: € 275.000 door de provincie Fryslân en dit aan te vullen met een budget á € 55.000 uit de algemene reserve (beide bedragen ex. BTW);	
B-466	07-11-24		DB	Het DB besluit het AB voor te stellen in te stemmen met de bekostiging van het Routebureau voor 2026: € 275.000 door de provincie Fryslân en € 55.000 door de deelnemende gemeenten (naar rato) mee te nemen in de reguliere begrotingscyclus (beide bedragen ex. BTW).	
B-467	07-11-24		DB	Het DB besluit, in afwijking van het voorstel, het AB voor te stellen niet in te stemmen met het instellen van een Friese Landpadenregeling onder regie van Marrekrite.	
B-468	07-11-24		DB	Het DB besluit om het AB voor te stellen om de Begrotingswijziging 2024.01 a.g.v. de Turap vast te stellen, incl. dotatie aan de reserve BIOR.	
B-469	07-11-24		DB	Het DB besluit om het AB voor te stellen om de financiële effecten in de Begroting 2024 te verwerken.	
B-470	07-11-24		DB	Het DB besluit om het AB voor te stellen om het rekeningresultaat 2023 (€ 90.000) dat was gereserveerd, deels in te zetten om het ontstane tekort van circa € 35.000 te dekken.	

recreatieschap marrekrite

B-471	07-11-24		DB	Het DB besluit om het AB voor te stellen om het resterende rekeningresultaat 2023 (circa € 55.000) niet uit te betalen aan de deelnemers en incidenteel te benutten (als dekking voor een nader te bepalen bestemming).	
B-472	07-11-24		DB	Het DB besluit om het AB voor te stellen om in te stemmen met het doorschuiven van € 100.000 investeringskrediet naar 2025, waardoor het totale investeringsplafond 2024 daalt tot € 1,5 miljoen.	
B-473	07-11-24		DB	Het DB besluit het AB voor te stellen om in te stemmen met het minimaal benodigde eigen vermogen (exclusief bestemmingsreserve Baggeren) te bepalen op een solvabiliteitsratio van 20% en dit te verwerken in de paragraaf Weerstandsvermogen.	
B-474	07-11-24		DB	Het DB besluit het AB voor te stellen om in te stemmen met bij de concept Begroting 2026 te besluiten over de hoogte van het eigen vermogen, gerelateerd aan de solvabiliteitsratio en de ratio van het weerstandsvermogen.	

Vergadering Algemeen Bestuur

Datum: 3 juli 2025
Tijdstip: 13.30 – 15.00 uur
Locatie: Raadzaal gemeente Leeuwarden / Hofplein 38, 8911 HJ Leeuwarden

Agendapunt: 2c
Status: Informerend

Besluitenlijst DB-vergadering 27 februari 2025

Code	Datum	AB	DB	Besluiten Omschrijving	Toelichting
B-493	27-02-25		DB	Het dagelijkse bestuur besluit de rapportage van de VIC over de rechtmatigheidsverantwoording vast te stellen.	
B-494	27-02-25		DB	Het dagelijkse bestuur besluit de rechtmatigheidsverantwoording vast te stellen.	
B-495	27-02-25		DB	Het dagelijkse bestuur besluit de concept Jaarstukken 2024 vast te stellen.	
B-496	27-02-25		DB	Het dagelijkse bestuur besluit het besluit over de resultaatsbestemming door te schuiven naar de DB-vergadering van 12 juni 2025.	
B-497	27-02-25		DB	Het dagelijkse bestuur besluit de concept Jaarstukken 2024 aan de deelnemers toe te sturen, voorafgaande aan formele vaststelling in het algemeen bestuur.	
B-498	27-02-25		DB	Het dagelijkse bestuur besluit het algemeen bestuur voor te stellen de Begrotingswijziging 2025-01 vast te stellen.	
B-499	27-02-25		DB	Het dagelijkse bestuur besluit in te stemmen met de voorliggende ontwerp Begroting 2026 & Meerjarenraming 2027-2029.	
B-500	27-02-25		DB	Het dagelijkse bestuur besluit de algemeen geldende normeringssystematiek voor het weerstandsvermogen als uitgangspunt te nemen.	
B-501	27-02-25		DB	Het dagelijkse bestuur besluit de normering "voldoende" (100%-140%) te kiezen voor het gewenste niveau van het weerstandsvermogen.	
B-502	27-02-25		DB	Het dagelijkse bestuur besluit de ontwerp begroting & meerjarenraming aan de deelnemers te verstrekken ten behoeve van het indienen van eventuele zienswijzen.	
B-503	27-02-25		DB	Het dagelijks bestuur besluit de jaarlijkse investeringsruimte voor het vervangen van watersportvoorzieningen aan te passen. In plaats van het huidige ritme (€ 1.5 miljoen per jaar), wordt het budget in 2026 verlaagd naar € 1 miljoen en in de jaren hierna steeds met € 200.000 verder verlaagd, eindigend van 2029 tot en met 2034 met een jaarlijkse investering van € 400.000.	

Vergadering Algemeen Bestuur

Datum: woensdag 9 juli 2025
Tijdstip: 09.30 – 11.30 uur
Locatie: Kantoor Marrekrite, Lytse Súdein 12 Uitwellingerga

Agendapunt: 3
Status: Informerend

Poststukken en mededelingen

Poststukken:

- Geen ingekomen stukken

Mededelingen:

- Wimpelopbrengst 2024
De opbrengst van de verkoop van de wimpels over het jaar 2024 bedroeg €257.000,-. Ondanks een iets lager aantal verkochte wimpels is de opbrengst fors hoger dan in 2023. Dit is te verklaren door de verhoging van de wimpelprijzen per 2024. De opbrengst van de wimpelverkoop wordt ingezet voor de vervanging van oude voorzieningen. Met borden wordt de watersport hierover geïnformeerd en bedankt.
- Ooststellingwerf
De gemeenteraad van Ooststellingwerf heeft op 25 april jl. haar Ontwikkelagenda Recreatie & Toerisme vastgesteld. De gemeente heeft in het voorafgaande proces ook de optie meegenomen om toe te treden tot Marrekrite. Er is echter besloten ook de komende jaren deelnemer te blijven van Recreatieschap Drenthe. Met Marrekrite wil de gemeente op projectbasis afspraken blijven maken. Dat zal vooral van toepassing zijn voor de ontwikkeling van TOP's en het werk van het routebureau. De voorzitter is voornemens het besluit van Ooststellingwerf te bespreken met het college.
- Wijziging GR
De afgelopen periode was er een wijziging van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Marrekrite in procedure. De uitkomst hiervan is op 6 februari 2025 gepubliceerd in het Provinciaal Blad en per 7 februari 2025 in werking getreden.

Sinds 1 juli 2022 is de Wet versterking democratische legitimatie gemeenschappelijke regelingen van kracht. Deze wet beoogt de (informatie)positie van raden en staten bij

gemeenschappelijke regelingen te versterken. Op een aantal wijzigingen van deze wet komt aan gemeente- en provinciebesturen (enige) beleidsruimte toe. Formeel hadden deze wijzigingen al op 1 juli 2024 in de GR doorgevoerd moeten zijn, maar omdat de vorige wijziging van de GR al te ver in procedure was, is besloten te wachten tot vaststelling daarvan en pas daarna de toepassing van deze wet te verwerken.

Op dit moment bereiden wij daarom een nieuwe wijziging van de gemeenschappelijke regeling voor. Hierbij wordt ook het uitbreiden van de taakstelling met het routebureau toegevoegd.

Alvorens een concepttekst aan het dagelijks en algemeen bestuur voor te leggen, houden wij een ambtelijke consultatie (juridische vertegenwoordiging van de deelnemers in het DB). Het conceptvoorstel verwachten wij in het najaar voor te kunnen leggen waarna, na akkoord van het AB, het voorstel voor zienswijzen naar provinciale staten en de gemeenteraden gaat.

- **Routebureau**
Half april zijn de coördinator en medewerker van het routebureau gestart. Ze zijn voortvarend op weg gegaan. In het algemeen zal de focus dit jaar liggen op het sorteren en actualiseren van de bestaande routes in de database en de verbinding met de diverse stakeholders. Maar er worden ook al meteen concrete projecten opgepakt, zoals bijvoorbeeld de ontwikkeling van een nieuwe Elfstedenfietskaart.
- **Langliggers**
Wij constateren de afgelopen jaren een flinke toename van het aantal klachten rondom langliggers. Onze buitendienst, maar ook onze collega's van de provincie op het water, zien op steeds meer plekken schepen die langer liggen dan de toegestane drie dagen. We merken dat het onderwerp de gemoederen op sociale media ook erg bezighoudt. Ook hebben we steeds vaker gesprekken met de gemeenten over de trends die we zien. Voor de gemeenten is het een lastig probleem, waar ze moeilijk vat op krijgen. De klachten gaan namelijk niet zozeer om watersporters die iets langer liggen dan drie dagen - wat vanouds het probleem was - maar vooral om de schepen die permanent bewoond worden en daarvoor de Marrekrite ligplaatsen als vestigingsplek gebruiken. Naast het permanent afmeren, waardoor deze plekken voor anderen niet meer te gebruiken zijn, wordt bijvoorbeeld ook het plaatsen van spullen op de wal als storend ervaren. Niet zelden wordt het rondom deze plekken een bende. Ook worden er generatoren gebruikt en allerlei klussen gedaan (verven, schuren, slijpen, et cetera).

In veel gevallen lijkt er sprake te zijn van psychosociale problematiek. De betrokken mensen gedragen zich regelmatig asociaal (lawaai) en zijn hierop door anderen vaak moeilijk aan te spreken (uit angst voor agressieve reacties).

Wij merken dat het voor de betrokken partijen niet altijd helder is welke taken en verantwoordelijkheden bij hen liggen of hoe deze problemen überhaupt het beste kunnen worden aangepakt. Wij beseffen ons terdege dat het een lastig vraagstuk is, zeker ook met de huidige woningnood. Het neemt echter nu wel een dermate grote omvang aan dat het niet alleen schadelijk is voor het imago van Marrekrite, maar ook van Friesland als leidend watersportgebied (en dus bestemming).

Ons gastvrije systeem werkte tot nu toe goed omdat 95% van de mensen zich vanuit de eigen verantwoordelijkheid aan de regels houdt. Dit systeem is per definitie erg gevoelig voor misbruik. Wij vertrouwen op fatsoen. Marrekrite heeft, mede hierdoor, een enorm draagvlak, maar dat komt langzamerhand onder druk te staan.

Het wordt daarom nu echt tijd dat we een Friese aanpak gaan bepalen. De zaak op gemeentelijk niveau proberen op te lossen, als dat al gebeurt, werkt niet, omdat de problemen zich eenvoudigweg naar een andere gemeente verplaatsen. Dit is een direct gevolg van het besluit geweest waarbij de ligplaatsenverordening voor het buitengebied in 1999 van de provincie naar de gemeenten is overgegaan.

In de bijlage een presentatie die wij onlangs in het ambtelijk VTH-overleg hebben gegeven. Wij zouden het op prijs stellen dat het DB/AB met ons meedenkt over hoe wij hierin het beste verder kunnen gaan. Hiervoor zullen wij voor de DB- en AB-vergaderingen in het komende najaar een overzicht opstellen waarin duidelijk wordt op welke plaatsen zich vooral problemen voordoen, in welke gemeenten dit speelt en wat de betreffende gemeenten eraan doen. Op basis daarvan hopen wij tot stappen te komen om onze slagkracht op dit terrein te vergroten.

- **Langlopende Leningen**

Marrekrite gaat in 2025 een nieuwe langlopende lening aantrekken om de resterende vervangingsopgave te financieren. De Financiële Verordening is intussen zo gewijzigd dat het mogelijk is om meerdere geldverstrekkers een offerte te vragen. Het doel is om zo goed mogelijke condities te verkrijgen voor dergelijke geldleningen.

De duur van de nu aan te trekken lening is nader te bepalen. In 2022 hebben we een lineaire lening voor 30 jaar afgesloten. Een dergelijke termijn geeft rust en stabiliteit voor langere tijd. Het ligt voor de hand opnieuw voor een dergelijke looptijd te kiezen. Een en ander is afhankelijk van de rentevisie en de condities van de geldverstrekkers.

In 2022 hebben we een langlopende lening afgesloten via de gemeente Súdwest-Fryslân. Deze lening loopt bij de Nederlandse Waterschapsbank (NWB). In de markt zijn de NWB en de Bank Nederlands Gemeenten (BNG) de grootste aanbieders van publieke financieringen.

Op grond van de Financiële Verordening dienen we bij tenminste twee geldverstrekkers een offerte te vragen voor een lening. Het DB is bevoegd deze geldlening af te sluiten. Voor de in 2022 afgesloten lening konden we deze procedure niet volgen, omdat onze gemeenschappelijke regeling niet voldeed aan de voorwaarden die door Bank Nederlandse Gemeenten worden gesteld. Vandaar de route via SWF. We hebben onze GR inmiddels gewijzigd en verwachten daarmee aan de voorwaarden te kunnen voldoen. We hebben een aanvraag gedaan om klant te worden van de BNG. De beoordeling vindt op dit moment plaats. Zodra hierover meer bekend is, kunnen we verder met de financieringsaanvraag.

In onze ontwerpbegroting houden we rekening met een langlopende geldlening van in totaal € 6,5 miljoen tegen 3% rente. In 2025 zullen we naar verwachting € 4,0 miljoen aantrekken en in 2026 en 2027 de overige € 2,5 miljoen.

- Verbouw milieuboot MK2
De stand van zaken wordt mondelinge toelicht.

Bijlagen

- Bijlage 3.1:** Prestentatie VTH_langliggers_250213
Bijlage 3.2: Aantal meldingen langliggers per locatie

Vergadering Algemeen Bestuur

Datum: woensdag 9 juli 2025
Tijdstip: 09.30 – 11.30 uur
Locatie: Kantoor Marrekrite, Lytse Súdein 12 Uitwellingerga

Agendapunt: 4
Status: Besluitvormend

Controleverklaring en vaststelling Jaarstukken 2024

Voorstel/(concept)besluit:

Het algemeen bestuur besluit:

1. De gewaarmerkte Jaarstukken 2024 vast te stellen.
2. De rapportage van de VIC aangaande de rechtmatigheidsverantwoording voor kennisgeving aan te nemen.
3. Het accountantsverslag voor kennisgeving aan te nemen.
4. Decharge te verlenen aan het dagelijks bestuur voor het beheer van de GR gedurende 2024.
5. Het onverdeelde rekeningsaldo ad. € 128.000 (afgerond) toe te voegen aan de algemene reserve.

Aanleiding

Wettelijke kader Wgr - art. 58 en 58b: de (voorlopige) jaarstukken van de gemeenschappelijke regeling dienen jaarlijks vóór 30 april te worden toegestuurd aan de deelnemers en door het algemeen bestuur te worden vastgesteld vóór 15 juli.

Toelichting

Voor u liggen de definitieve Jaarstukken 2024 zoals afgestemd met Eshuis Accountants, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording die het dagelijks bestuur dient af te geven.

De rechtmatigheidsverantwoording is - net als vorig jaar- opgesteld door de gemeente Súdwest-Fryslân, team Concerncontrol, in samenwerking met onze financieel adviseur. De bevindingen van de verbijzonderde interne controle, die vooraf ging aan de rechtmatigheidsverantwoording, vindt u in het rapport terug dat door de gemeente is afgegeven, alsmede in de paragraaf Bedrijfsvoering van de jaarstukken. De opmerkingen betreffen vooral beleidsregels en processen. Het eindoordeel luidt “rechtmatig”: de onrechtmatigheden liggen ruimschoots onder de (aangescherpte) verantwoordingsgrens van € 50.000. Dit betekent dat we een volgende stap hebben gemaakt.

De accountant heeft op 10 april 2025 een goedkeurende verklaring afgegeven. Deze verklaring is opgenomen in de jaarstukken. Naar zijn oordeel geeft de, in de jaarstukken opgenomen jaarrekening, een getrouw beeld van zowel de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2024, als van het vermogen van de gemeenschappelijke regeling op 31 december 2024, conform het Besluit Begroting & Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Verder is hij van mening dat de andere informatie, het jaarverslag waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen, met de jaarrekening verenigbaar is. Hiermee doelt hij tevens op de rechtmatigheidsverantwoording zoals die door het DB is opgesteld. Tijdens de controle is er afstemming geweest met de accountant en de VIC. De bevindingen zoals opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording worden door alle drie partijen onderschreven. Eshuis vraagt in het accountantsrapport aandacht voor het proces van voorraad(tellingen) en (beter) aansluiten van (sub)administraties. Wij hebben aangegeven dit te begrijpen en hebben intern al de nodige maatregelen besproken en geprioriteerd om dit (beter) te borgen. We verwachten u in de AB-vergadering in het najaar hierover een update te kunnen geven.

Resultaat Jaarstukken 2024

We hebben over 2024 een resultaat van € 128.000 positief. Dat is ongeveer € 164.000 hoger dan gemeld bij de tussentijdse rapportage (€ 36.000 negatief). Een korte analyse leert dat de belangrijkste afwijkingen de volgende zijn:

- hogere opbrengsten als gevolg van KRW bijdragen vanuit Wetterskip: afspraken uit het verleden, waarvan laat duidelijk werd dat deze in 2024 zouden vallen - voordeel € 50.000;
- significant hogere opbrengsten wimpelverkoop en donateurs, met name als gevolg van de prijsstijgingen van de wimpels en vignetten - voordeel € 80.000.

Het DB adviseert het AB het onverdeelde rekeningsaldo van (afgerond) € 128.000 toe te voegen aan de algemene reserve. Dit is afwijkend ten opzichte van het op dit moment geldende beleid om het rekeningsaldo uit te betalen aan de deelnemers. Het DB komt tot dit advies omdat de investeringsopgave flink is opgelopen als gevolg van prijsstijgingen en Marrekrite hierdoor een betere liquiditeitspositie krijgt. Daarnaast anticipeert het DB op de nieuwe werkwijze rondom het weerstandsvermogen, waar het AB in november een richtinggevend besluit over heeft genomen en waar bij het agendapunt aangaande ontwerpbegroting een nader besluit wordt gevraagd aan het AB.

Bijlagen

Bijlage 4.1	VIC rapportage rechtmatigheid 2024 Gemeente Súdwest-Fryslân
Bijlage 4.2	Accountantsverslag 2024 Eshuis
Bijlage 4.3	Controleverklaring
Bijlage 4.4	Jaarstukken 2024

Vergadering Algemeen Bestuur

Datum: woensdag 9 juli 2025
Tijdstip: 09.30 – 11.30 uur
Locatie: Kantoor Marrekrite, Lytse Súdein 12 Uitwellingerga

Agendapunt: 5
Status: Besluitvormend

Begrotingswijziging 2025.01

Voorstel/(concept)besluit:

Het algemeen bestuur besluit:
de Begrotingswijziging 2025-01 vast te stellen.

Aanleiding

De aanleiding betreft de discussie over de toekomst van Marrekrite en de inpassing van het routebureau alsmede de realisatie van baten wimpels & donateurs bij de Jaarstukken 2024.

Toelichting

Het algemeen bestuur heeft op 27 november 2024 twee besluiten genomen: het routebureau op te nemen in het takenpakket van Marrekrite, de toekomstvisie Marrekrite te bekrachtigen *en* de financiële consequenties van beide besluiten te verwerken in de begroting 2025 en 2026 en verder. Daarnaast geven de Jaarstukken 2024 aanleiding de Begroting 2025 aan te passen.

De aanpassingen zijn opgenomen in de toelichting op de begrotingswijziging en de wijziging zelf. Ze komen overeen met de besluitvorming van het AB van 27 november 2024.

De aanpassing van de baten wimpelverkoop en donateurs zijn afgeleid van de Jaarstukken 2024 en zorgen ervoor dat de Begroting 2025 een positief resultaat kan laten zien.

Bijlagen

Bijlage 5.1 Begrotingswijziging 2025-01
Bijlage 5.2 Toelichting op de begrotingswijziging

Vergadering Algemeen Bestuur

Datum: woensdag 9 juli 2025
Tijdstip: 09.30 – 11.30 uur
Locatie: Kantoor Marrekrite, Lytse Súdein 12 Uitwellingerga

Agendapunt: 7
Status: Besluitvormend

Ontwerpbegroting 2026 & MJR 2027-2029

Besluit:

Het algemeen bestuur besluit:

1. In te stemmen met de voorliggende ontwerp Begroting 2026 & Meerjarenraming 2027-2029, inclusief twee tekstuele wijzigingen in het kader van financieel toezicht.
2. De algemeen geldende normeringssystematiek voor het weerstandsvermogen als uitgangspunt te nemen.
3. De normering “voldoende” (100%-140%) te kiezen voor het gewenste niveau van het weerstandsvermogen.
4. De ingediende zienswijzen en de reactie van het dagelijks bestuur ter kennisgeving aan te nemen.

Aanleiding

Wet op de gemeenschappelijke regelingen.

Toelichting

Wij bieden u hierbij de ontwerp Begroting 2025 & Meerjarenraming 2026 - 2028 aan (bijlage 7.5). Deze stukken voldoen aan de richtlijnen en eisen van het BBV en zijn begin maart aan provinciale staten en gemeenteraden toegezonden. Middels een begeleidend schrijven zijn zij uitgenodigd om een zienswijze in te dienen, mochten zij hier aanleiding toe zien.

De meeste deelnemers hebben onze begroting inmiddels in de raden / staten kunnen bespreken. Van de deelnemers die vóór 29 mei hebben gereageerd, hebben alleen de gemeenten Heerenveen en Noardeast-Fryslân een inhoudelijke zienswijze gegeven. Deze zienswijzen zijn besproken in het DB van 12 juni. De reactie van het DB op deze zienswijzen is aan de raden en staten toegezonden. In bijlagen 7.1 en 7.2 treft u alle ingediende reacties aan, in bijlagen 7.3 en 7.4 de reactie van het DB op beide zienswijzen.

Op grond van het BBV en de Wgr stelt Marrekrite jaarlijks vóór 30 april een ontwerpbegroting op en verstuurt deze voor zienswijzen aan de deelnemers. De ontwerpbegroting dient vóór 15 september te worden vastgesteld door het algemeen bestuur en te worden verzonden aan BZK. Onze eigen interne richtlijnen schrijven voor dat we vóór 1 maart de stukken naar de deelnemers versturen om hen voldoende tijd te geven de stukken (ambtelijk) voor te bereiden voor de raden en staten.

Met deze ontwerpbegroting doen we voorstellen voor de financiële kaders voor het jaar 2026 en schetsen we het meerjarenperspectief en de financiële positie van Marrekrite. De ontwerpbegroting dient structureel sluitend te worden aangeboden. “Structureel sluitend” houdt op dit moment qua financieel (repressief) toezicht in, dat tenminste het eerste begrotingsjaar structureel sluitend dient te zijn. De aangeboden ontwerpbegroting voldoet aan die minimale eis. In het meerjarenperspectief tot en met 2029 sluiten we jaarlijks negatief. We zien dat het meerjarenperspectief pas in 2032 weer structureel sluitend is.

In het ambtelijk vooroverleg is gevraagd een voorlopig oordeel te vragen aan de toezichthouder, het ministerie van Binnenlandse Zaken. We hebben een (voorlopige) schriftelijke reactie ontvangen van de toezichthouder. We hebben de aandachtspunten - in overleg met het DB- voorgelegd aan de accountant en aan de VIC. Daaruit is een tekstueel wijzigingsvoorstel voortgekomen, die is verwerkt in de ontwerpbegroting. We hebben deze tekst geel gearceerd op pagina 17. De gewijzigde tekst luidt als volgt (gehele alinea):

Vanaf 2025 is het routebureau onderdeel van Marrekrite, nadat Marrekrite eerst in 2024 al gestart is met de uitvoering van de voorloper Dagrecreatieve Netwerken. Voor 2025 en 2026 wordt het routebureau gefinancierd uit eenmalige middelen. Hoewel het bestuur heeft besloten dat het routebureau formeel een taak van Marrekrite zou moeten worden, moet de gemeenschappelijke regeling hierop nog worden aangepast via een zienswijze procedure en dus met instemming van alle deelnemers. Daarom nemen we de extra lasten en baten naar verwachting niet eerder dan vanaf de concept begroting 2027 structureel mee in de begroting. Het routebureau is hét aanspreekpunt voor alle routegebonden recreatie in Fryslân.

Op pagina 32 is de tekst eveneens gewijzigd en geel gearceerd. De gewijzigde tekst luidt als volgt (gehele alinea):

Het algemeen bestuur heeft op 28 november 2024 de toekomstvisie Marrekrite vastgesteld. Met het vaststellen van deze visie betalen de deelnemers een structurele extra bijdrage van € 110.000 voor extra capaciteit (1 fte). Daarnaast heeft het algemeen bestuur in principe besloten het routebureau onder te brengen bij de Marrekrite. De extra kosten daarvan bedragen structureel € 330.000. Daarvoor is in eerste instantie voor 2 jaar dekking gevonden: in 2025 via een incidentele bijdrage van de provincie (€ 275.000) en een onttrekking uit de

algemene reserve (€ 55.000). In deze begroting doet de provincie nogmaals een zelfde incidentele bijdrage en dragen de overige deelnemers het resterende deel incidenteel bij. Voor 2027 en verder is deze nieuwe taak nog niet opgenomen in afwachting van de formele wijziging van de gemeenschappelijke regeling. Op het moment dat de deelnemers geen structurele extra bijdrage geven voor deze structurele taak, zal Marrekrite geen uitvoering kunnen geven aan deze taak en kan de regeling niet worden gewijzigd.

In 2026 hebben we een aantal belangrijke aandachtspunten voor het algemeen bestuur. In november 2024 heeft het algemeen bestuur besloten over de toekomstvisie en het routebureau. In de voorliggende ontwerpbegroting vindt u de financiële effecten van deze besluiten terug. We hebben ervoor gekozen om de financiële effecten voor 2027 en verder ten aanzien van het routebureau nog niet mee te nemen, omdat de GR-wijziging die dat formeel regelt nog naar de raden en staten gaat. De deelnemers hebben ook nog een oplossing te vinden voor de structurele lasten van het routebureau: een nieuwe coalitie en college zal hierover in 2026 een besluit moeten nemen; dat zal naar verwachting te laat zijn om in onze ontwerpbegroting 2027 op te nemen.

Verder heeft het bestuur in november 2024 een principebesluit genomen over de uitgangspunten voor het weerstandsvermogen. Dit is voortaan gebaseerd op het (minimum) solvabiliteitspercentage van 20%. Het algemeen bestuur moet nog wel een formeel besluit nemen over de normeringssystematiek van het weerstandsvermogen: dit volgt op de besluitvorming van 28 november jl. We hebben getracht het overzichtelijk gehouden en hebben aangesloten bij de algemene gangbare normeringssystematiek die door de Nederlandse Academie voor Risicomanagement (NAR) is ontwikkeld. Deze is ook opgenomen in de ontwerpbegroting. We stellen het algemeen bestuur voor te kiezen voor het niveau “voldoende”, wat neerkomt op een ratio tussen 100% en 140%. Daar voldoen we op dit moment aan, gedurende het gehele meerjarenperspectief. Als we in het meerjarenperspectief structureel boven 140% komen, keren we vermogen uit aan onze deelnemers. Als we onder 100% komen, doen de deelnemers een extra bijdrage om de solvabiliteit (en het weerstandsvermogen) aan te zuiveren. Uiteraard mits het niet op een andere manier in het meerjarenperspectief kan worden opgelost.

Belangrijkste wijzigingen ten opzichte van voorgaande jaren

We hebben de concept Begrotingswijziging 2025 en de Jaarstukken 2024 opgenomen in de ontwerpbegroting. Mocht het bestuur ten aanzien van beide stukken een afwijkend besluit nemen, dan kunnen de opgenomen tabellen (en analyses) in de ontwerpbegroting wijzigen.

De meest opvallende verschillen hebben we hierboven al benoemd. Daarnaast is op basis van het onderzoek naar de resterende investeringen in damwanden en steigers een nieuw investeringsritme opgenomen in het meerjarenperspectief. We hebben na 2025 nog een resterende opgave van € 4,8 miljoen. Dat vraagt de nodige extra cashflow: we zullen extra leningen moeten aantrekken om dit te kunnen financieren.

We hielden eerst rekening met leningen ter grootte van maximaal € 8 miljoen. Door de fors gestegen kosten praten we inmiddels al over circa € 10 tot € 11 miljoen aan leningen. Het gros van deze leningen zullen we in 2025 tot en met 2027 gaan aantrekken en zijn verwerkt in het meerjarenperspectief.

U dient er rekening mee te houden dat het een dynamisch proces is, zoals het ook afgelopen jaren is gebleken. We kijken kritisch naar nut en noodzaak van de vervanging van onze steigers en damwanden. Op dit moment verwachten we, door het verder in de tijd uitsmeren van de investeringen, tot en met 2034 met vervangingen aan de slag te zijn. De totale jaarlijkse investeringssom zakt van ruim € 1 miljoen geleidelijk naar ongeveer € 0,4 miljoen vanaf 2029.

Bijlagen

- Bijlage 7.1:** Zienswijze gemeente Heerenveen
- Bijlage 7.2:** Zienswijze gemeente Noardeast-Fryslân
- Bijlage 7.3:** Reactie zienswijze gemeente Heerenveen
- Bijlage 7.4:** Reactie zienswijze gemeente Noardeast-Fryslân
- Bijlage 7.5:** Ontwerpbegroting 2026 en Meerjarenraming 2027-2029.

Vergadering Algemeen Bestuur

Datum: woensdag 9 juli 2025
Tijdstip: 09.30 – 11.30 uur
Locatie: Kantoor Marrekrite, Lytse Súdein 12 Uitwellingerga

Agendapunt: 8a
Status: Besluitvormend

Financiële zaken – Concept Financiële Verordening 2025

Besluit

Het algemeen bestuur besluit:
de Financiële Verordening 2025 vast te stellen.

Aanleiding

Vanuit het accountantsverslag 2024 en de verbijzonderde interne controle 2024 hebben we een aantal opdrachten gekregen tot aanpassing van onze financiële stukken of onze processen. Eén van deze aanpassingen is gelegen in wijzigen van de financiële verordening.

Doel/effect

Met vaststelling van de wijzigingen in de financiële verordening wordt duidelijk binnen welke kaders de verbijzonderde interne controle en de accountantscontrole plaatsvinden, met name ten aanzien van het criterium begrotings(on)rechtmatigheid.

Inhoudelijk

Artikel 12 lid 4 is aangepast t.a.v. het benoemen van de – budgetneutrale - doorbelastingen als een begrotingsonrechtmatigheid, die in het rechtmatigheidsoordeel niet meetelt. Dit was een aandachtspunt uit de VIC. Het accountantsverslag 2024 is daarmee afgewikkeld.

Financieel

Geen effecten.

Bijlage 8a-1: Concept Financiële Verordening Marrekrite 2025

Vergadering Algemeen Bestuur

Datum: woensdag 9 juli 2025
Tijdstip: 09.30 – 11.30 uur
Locatie: Kantoor Marrekrite, Lytse Súdein 12 Uitwellingergera

Agendapunt: 8b
Status: Besluitvormend

Financiële zaken – Concept Normenkader 2025

Besluit

Het algemeen bestuur besluit:
het Normenkader 2025 vast te stellen.

Aanleiding

De wetgever heeft zowel het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) gewijzigd, als het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado). Deze wijzigingen hebben effect op het normenkader en de toleranties van de accountantscontrole.

We hebben het door het AB vast te stellen Normenkader 2025 op deze gewijzigde wetgeving aangepast, aangezien de accountantscontrole nu ook andere goedkeuringstoleranties kent.

Doel/effect

Met vaststelling van het normenkader is duidelijk binnen welke kaders de verbijzonderde interne controle en de accountantscontrole plaatsvinden.

Inhoudelijk

Het Normenkader Rechtmatigheid 2025 zal van toepassing zijn voor de verbijzonderde interne controle (VIC) en de rechtmatigheidsverantwoording van het dagelijks bestuur over het verslagjaar 2025. Het geactualiseerde Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (Bado) vormt hiervoor de basis. De wetgever heeft de normering (en tolerantie) voor fouten en onduidelijkheden (onzekerheden) gewijzigd.

Dit normenkader behoort een volledig en actueel overzicht te zijn van de, voor de (verbijzonderde) interne controle, relevante interne regelgeving en externe wet- en regelgeving.

Bij rechtmatigheid in het kader van deze controle bestaat er een duidelijke relatie met het financieel beheer. Er moet worden vastgesteld dat baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, met andere woorden, het gaat om de financiële beheershandelingen.

Bovenstaande sluit in beginsel regels uit met betrekking tot handelingen en beslissingen van niet-financiële aard (bijvoorbeeld in relatie tot arbeidsomstandighedenwet of de privacywetgeving). Hierop dient de nuance te worden aangebracht dat handelingen en beslissingen van niet-financiële aard in algemene zin dienen te worden betrokken bij de inschatting van het algemene risicobeleid en -beheer van Marrekrite. De ratio hiervan is dat niet-financiële handelingen wel kunnen leiden tot financiële risico's, waarvoor bijvoorbeeld een voorziening zou moeten worden gevormd.

Het normenkader voor een rechtmatigheidscontrole betreft de inventarisatie van de voor de VIC relevante regelgeving van hogere overheden en van Marrekrite zelf. De inventarisatie bestaat uit de externe wetgeving en de eigen regelgeving van Marrekrite, waarbij de verordeningen en de besluiten (kaderstellend en/of bepalingen bevattend over financiële beheershandelingen) van het algemeen en het dagelijks bestuur worden onderscheiden.

Om het normenkader makkelijker te kunnen gebruiken voor de rechtmatigheidscontrole kan het worden geoperationaliseerd. Dit gebeurt via het opstellen van een toetsingskader, waarop kan worden gecontroleerd. Zowel het normenkader als het toetsingskader zijn geen statisch gegeven.

Accountantscontrole op getrouwheid

Het Bado bepaalt dat de goedkeuringstolerantie ten aanzien van fouten en onzekerheden in de jaarrekening 2% van de omvangbasis bedraagt, exclusief toevoegingen aan de reserves.

De consequenties van overschrijding van toleranties laat zich in het volgende schema vertalen:

Goedkeuringstoleranties getrouwheid accountant	Goedkeurende verklaring	Verklaring met beperking	Verklaring van oordeelonthouding / afkeurende verklaring
Afwijkingen in de jaarrekening en onzekerheden in de uitvoering van de controle	$\leq 2\%$	$> 2\% \leq 4\%$	$> 4\%$

Rechtmatigheidsverantwoording dagelijks bestuur

Het BBV geeft richtlijnen voor de verantwoordingsgrens en de rapportagegrens ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording van het dagelijks bestuur. Bij de verantwoordingsgrens betreft het de fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheid. De te hanteren percentages zijn gelijk en bedragen per 2025 wettelijk maximaal 2%. Dat maakt dat alle onrechtmatigheden boven de 2% van de totale lastenomvang van de begroting 2025, exclusief toevoegingen aan de reserves, gerapporteerd worden in de rechtmatigheidsverantwoording van het dagelijks bestuur. Daarbij ronden we naar beneden af op een veelvoud van € 10.000.

De rapportagegrens geeft nadere invulling aan de (extra) verantwoording die het dagelijks bestuur aflegt over onrechtmatigheden (vanaf het daarvoor bepaalde percentage) in de paragraaf Bedrijfsvoering bij de jaarstukken. Dit percentage is niet wettelijk bepaald maar ligt logischerwijs lager dan het verantwoordingspercentage. Het kent dezelfde grondslag voor het bepalen van de hoogte.

Marrekrite kiest ervoor de rapportagegrens te stellen op 1% van de lasten. Ook hierbij ronden we naar beneden af op een veelvoud van € 10.000. In tabelvorm ziet dat er als volgt uit.

Rechtmatigheidsverantwoording DB	Percentage	Lasten 2025	Bedrag 2025
Verantwoordingsgrens	2%	2.683.000	50.000
Rapportagegrens	1%	2.683.000	20.000

Het normenkader kan verder worden uitgewerkt in een toetsingskader.

Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van rechtmatigheidscontrole 2024

Externe wet- en regelgeving:

- Wet gemeenschappelijke regelingen;
- Provinciewet;
- Algemene wet bestuursrecht;
- Besluit begroting en verantwoording voor provincies en gemeenten (BBV);
- Wet financiering decentrale overheden (wet FIDO);
- Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo);
- Wet Schatkistbankieren;
- (Nationale) Aanbestedingswet;
- Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT);
- Ambtenarenwet;
- Fiscale wetgeving;
- Sociale verzekeringswetten;
- CAO Provincies (CAP), bijbehorende uitvoeringsregelingen (Marrekrite volgt de arbeidsvoorwaarden van provincies, zijnde CAP en de toekomstige wijzigingen hierin).

Interne Regelingen en kaders:

- Gemeenschappelijke regeling Marrekrite;
- Financiële verordening Marrekrite;
- Controleverordening Marrekrite;
- Besluiten van het algemeen bestuur.

Criteria die gehanteerd worden bij het beoordelen van de rechtmatigheid zijn als volgt:

CRITERIA VAN RECHTMATIGHEID	OMSCHRIJVING
Begrotingscriterium	Financiële handelingen moeten passen binnen het kader van de geautoriseerde begroting. Past het totaal binnen de opgestelde en geautoriseerde begroting.
Voorwaardencriterium	Nadere eisen die worden gesteld bij de uitvoering van financiële beheershandelingen.
M&O-criterium	1. De interne toetsing op juistheid en volledigheid van gegevens die door derden zijn verstrekt bij het gebruik van overheidsregelingen (= misbruik). 2. De interne toetsing of derden bij het gebruik van overheidsregelingen geen (rechts)handelingen hebben verricht die in strijd zijn met het doel of de strekking van de regeling (= oneigenlijk gebruik).

Financieel

Geen effecten.

Vergadering Algemeen Bestuur

Datum: woensdag 9 juli 2025
Tijdstip: 09.30 – 11.30 uur
Locatie: Kantoor Marrekrite, Lytse Súdein 12 Uitwellingergera

Agendapunt: 8c
Status: Besluitvormend

Financiële zaken - Herijking verdeelsleutels bijdrageregeling per 2027

Besluit:

Het algemeen bestuur besluit:
de nieuwe verdeelsleutels van de bijdrageregeling vast te stellen.

Aanleiding

De Bijdrageregeling 2022 heeft een looptijd van 5 jaar. De afspraak is dat we regeling na 5 jaar per (gemeentelijke) deelnemer actualiseren op grond van inwonertal en meters voorziening op water en op land, de zogenaamde kengetallen. De peildatum van het inwonertal is 1 januari 2025. De peildatum van de stand van de voorzieningen is 1 juni 2025.

Doel/Effect

De bijdrage van de gemeentelijke deelnemers blijft in totaal 60%. De bijdrage van de provincie blijft 40%. We streven naar een zo eerlijke mogelijke verdeling van de kosten over de (gemeentelijke) deelnemers, die enerzijds objectief is (vaste voet kosten, via inwonertal) en anderzijds afhankelijk van de hoeveelheid aanlegvoorzieningen, zodat deelnemers naar rato betalen voor de investeringen en het onderhoud van de voorzieningen in de eigen gemeente. De grondslagen van de verdeelsleutels, zoals vastgesteld in 2022 wijzigen niet (% inwonertal; % steigers; % damwanden; % fietsknooppuntnetwerk; % wandelknooppuntnetwerk).

Inhoudelijk

De afspraak met het AB is dat de verdeelsleutels van de bijdrageregeling één keer per 5 jaar worden herijkt. In 2027 dient de eerstvolgende herijking plaats te vinden. De hoogte van de (totale) deelnemersbijdrage wordt bij (ontwerp)begroting berekend en vastgesteld op basis van deze verdeelsleutels.

Financieel

De actualisatie leidt tot kleine (relatieve) verschillen als gevolg van gewijzigde kengetallen. De nieuwe verdeelsleutels en deelnemersbijdrage 2027 - op grond van de ontwerpbegroting 2026 - luiden als volgt:

Deelnemersbijdrage Marrekrite
verdeelsleutels periode 2027-2031

	% per 2027	Bijdrage 2027
Achtkarspelen	1,01%	17.926
Dantumadiel	1,42%	25.086
De Fryske Marren	12,89%	228.131
Harlingen	0,50%	8.902
Heerenveen	2,96%	52.434
Leeuwarden	10,45%	185.004
Noardeast-Fryslân	4,15%	73.537
Opsterland	1,67%	29.530
Smallingerland	4,50%	79.741
Súdwest-Fryslân	13,44%	237.941
Tytsjerksteradiel	2,64%	46.715
Waadhoeke	2,46%	43.484
Weststellingwerf	1,91%	33.794
Provincie	40,00%	708.151
		<u>1.770.377</u>
		100%

Het Hogeland	24.538
--------------	--------

Het aandeel in de kosten voor Het Hogeland neemt toe vanwege de relatieve toename van het aantal meters aanlegvoorziening (als gevolg van een gelijkblijvend aantal meters voor de gemeente bij een krimp van het totaal aantal kilometers aanlegvoorziening).

Vergadering Algemeen Bestuur

Datum: woensdag 9 juli 2025
Tijdstip: 09.30 – 11.30 uur
Locatie: Kantoor Marrekrite, Lytse Súdein 12 Uitwellingergera

Agendapunt: 9
Status: Besluitvormend

Verkoop strook water

Besluit

Het algemeen bestuur besluit:

een strook water van het perceel Grouw, E519 ter grootte van ongeveer 600 m² voor circa € 1.000 te verkopen aan de eigenaar van het aangrenzende perceel, op voorwaarde dat in de koopakte (en bij het kadaster?) wordt opgenomen dat het perceel ten allen tijde water moet blijven. Alle kosten die voortkomen uit deze transactie worden door de koper vergoed.

Aanleiding

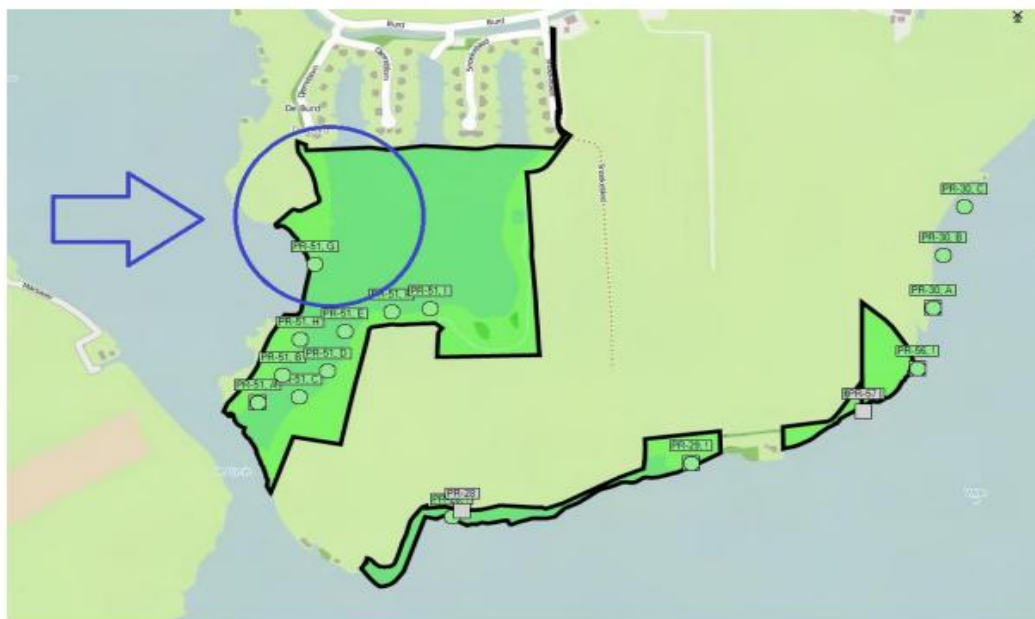
De eigenaar van een perceel op De Burd doet ons het verzoek of hij een kleine strook water van ons kan kopen, die opgesloten ligt tussen zijn perceel en de vaarweg, die in eigendom is bij de provincie Fryslân.

Toelichting

In de AB-vergadering van november 2016 heeft het bestuur ingestemd met de verkoop aan de GVM van een gedeelte van ons perceel Grouw, E503 (nu Grouw, E519), gelegen aan de zuidzijde van De Burd. Een en ander is destijds in nauw overleg met gemeente Leeuwarden gebeurd, aangezien de aanleiding de ontwikkeling van de Minne Finne betrof (havenfront Grou). Op kaart 1 en 2 is deze situatie afgebeeld. De helder groene, omkaderde gedeelten op kaart 1 betreffen de Marrekrite eigendommen terplekke (situatie 2016).

recreatieschap marrekrite

Kaart 1. Marrekrite eigendommen rondom De Burd, situatie 2016

Kaart 2. Aan GVM verkochte gedeelte van Grouw, E503 (2016)

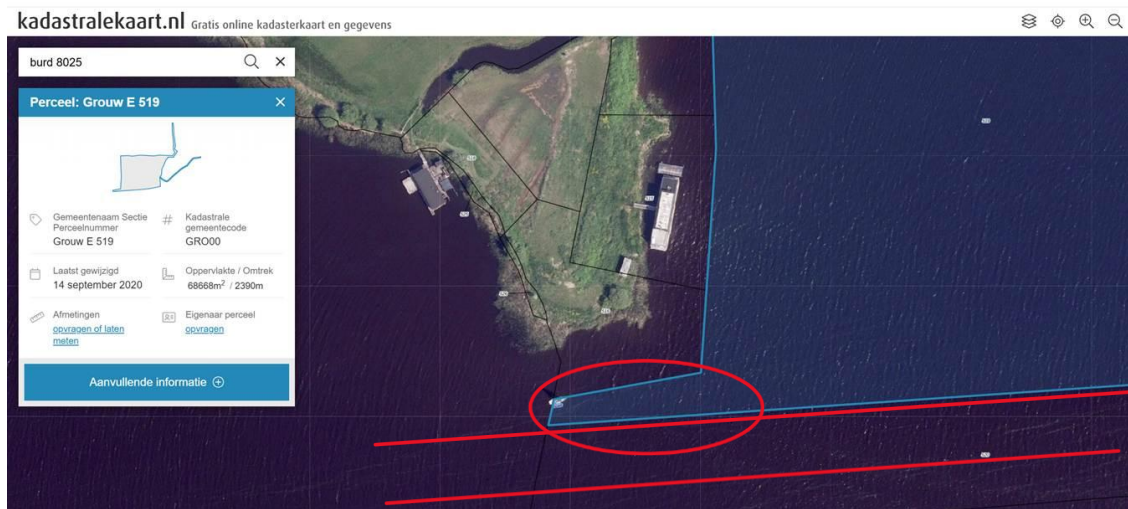
recreatieschap marrekrite

Aangezien met de doorgraving van De Burd een nieuwe vaarweg ontstond, hebben wij de provincie verzocht (2019) het eigendom van dit gedeelte van ons perceel van ons over te nemen (zie kaart 3). Hierdoor ontstond er in de westelijke hoek van ons resterende perceel, tussen het aan de GVM verkochte deel en de aan de provincie verkochte vaarweg, een reststrookje (appendix) van circa 600 m² (zie kaart 4). De provincie had geen belangstelling voor deze reststrook, noch voor de rest van ons perceel, dat grotendeels uit water bestaat.

Kaart 3. Provincie Fryslân neemt de vaarweg van Marrekrite over (2019)

Kaart 4. De appendix die ontstond na overdracht van de vaarweg

Kaart 5. De appendix in detail

Het in 2016 aan de GVM verkochte perceel bestaat uit een gedeelte land en een gedeelte water. De eigenaar van het perceel noord van de appendix heeft ons verzocht om de appendix erbij te mogen kopen, zodat er een logische kadastrale lijn ontstaat. Hij zou daarmee eigenaar worden van het gehele stuk water tussen het landgedeelte van zijn kavel en de vaarweg.

Het perceel water (Grouw, E519, voorheen Grouw, E503) zoals dat oorspronkelijk in ons bezit was, is in 2018 getaxeerd op € 35.000 (ca. 90.000m²), wat neerkomt op € 0.39 per m². Geïndexeerd naar het huidige prijspeil (met CPI als index) is dit € 1.54 per m².

Aangezien de appendix circa 600m2 groot is, is de waarde ongeveer € 1.000. De exacte maat – en daarmee de definitieve aankoop prijs - zal worden bepaald bij de overdracht. Alle kosten gemoeid met de overdracht van de strook water (notaris, Kadaster, e.d.) zijn voor rekening van de koper.

Risico's

Aangezien het een onderhandse verkoop betreft, hebben wij juridisch advies ingewonnen over de voorgenomen transactie. Wij wilden weten of het juist is dat wij een dergelijk strookje water exclusief aan één partij ter overname aanbieden, of dat ook anderen de mogelijkheid zouden moeten krijgen om hun interesse te tonen.

Aangezien het een kleine strook water betreft die voor geen enkele andere partij interessant is dan voor degenen die onze burens zijn (en terplekke dus aangrenzende percelen bezitten), acht onze jurist het rechtmatig om het strookje onderhands aan onze buurman te verkopen.

Wel dienen wij de voorgenomen overdracht middels publicatie openbaar te maken, zodat anderen de kans krijgen om hiertegen bezwaar te maken. In een eventueel bezwaar zal de rechter als eerste het belang van de bezwaarmaker wegen.

Uit het oogpunt van de publieke belangen rondom waterberging en -kwaliteit wordt als eis opgenomen dat het te verkopen perceel ten allen tijde water moet blijven.

recreatieschap marrekrite

marrekrite
fietsen

marrekrite
varen

marrekrite
wandelen

Zwerven in Fryslân

Recreatieschap Marrekrite

recreatieschap
marrekrite

Start **1957**: provincie en enkele gemeenten.
GR van: **13** Friese gemeenten + Provincie Fryslân.
Varen: 33 km. 700 objecten. 400 locaties.

MK 2012: Uitbreiding *fietsen* en *wandelen*.

MK 2025: Uitbreiding *Routebureau Fryslân*.

Alles loopt mooi. Slechts 1 hoofdpijndossier: ***langliggers***.

MK wordt erop aangesproken, maar heeft geen taak.

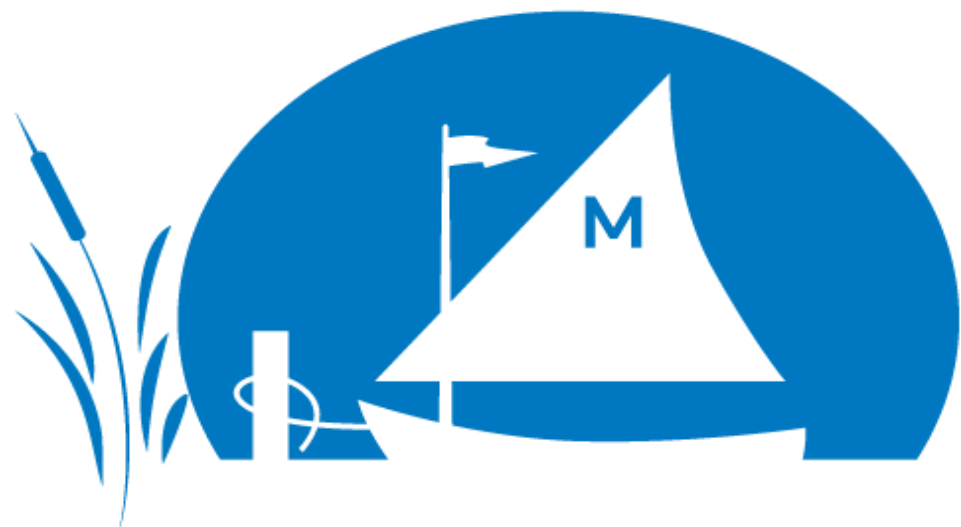
Recreatieschap Marrekrite

recreatieschap
marrekrite

LANGLIGGERS..... 3 vormen:

1. “**Fans**”: mensen vinden onze plekken zo leuk dat ze moeilijk wegkomen. Speelt in de zomer. Geen groot probleem.
2. “**Weesboten**”: achtergelaten boten. Eigenaar onbekend. Flink risico op milieuschade. Niets doen = zinken: “wrak”.
3. “**Bewoners**”: mensen die een boot gebruiken als woning. Twee soorten: *varende woonschepen vs sociale gevallen*.

DE MARREKRITE

Genieten van het Friese water en land

PR04 P1

AANLEGGEN TOEGESTAAN
Maximaal 3 dagen

www.marrekrite.nl

marrekrite
fietsen

marrekrite
varen

marrekrite
wandelen

Recreatieschap Marrekrite

recreatieschap
marrekrite

Recreatieschap Marrekrite

recreatieschap
marrekrite

marrekrite
fietsen

marrekrite
varen

marrekrite
wandelen

Recreatieschap Marrekrite

recreatieschap
marrekrite

Recreatieschap Marrekrite

recreatieschap
marrekrite

Recreatieschap Marrekrite

recreatieschap
marrekrite

Recreatieschap Marrekrite

recreatieschap
marrekrite

Recreatieschap Marrekrite

recreatieschap
marrekrite

Weesboten en **sociale gevallen** vormen de probleemcategorieën.

- **1 oktober 1999**

Ligplaatsenverordening gaat over van provincie naar gemeenten. Model Ovk verstuurd..... Maar implementatie?

- **25 jaar later**

Diverse gemeenten hebben hun zaken juridisch niet op orde (APV / Verordeningen...). Grote verschillen tussen gemeenten.

Er is onbekendheid met de taakstelling en het probleem.

Er wordt verschillend omgegaan met urgentie en prioriteit.

Recreatieschap Marrekrite

- Grootste uitdagingen:

- Collectief vraagstuk, maar lokaal belegd.

- * Tot 2000 had de provincie de regie. 1 verantwoordelijke voor de hele provincie. Handhaving en wegslepen.

- * Tot 2000 was er 1 verordening voor heel Fryslân.

- Maar nu: lokale verschillen, wederzijdse afhankelijkheid en diffusie van verantwoordelijkheid.

- Effect: als de ene gemeente handhaaft, verschuift het probleem naar de andere.

- Complexiteit (juridisch) van het vraagstuk en gevoeligheid (sociaal) van het dossier versterken neiging tot afwachten / uitstellen / niets doen.

Recreatieschap Marrekrite

recreatieschap
marrekrite

Post

Graag komen wij in contact met de eigenaar van ark Leonora of met iemand die weet wie de eigenaar is.

De wrak ligt ten zuiden van de Hooidambrug.

U kunt bellen met 058 - 292 5925 of mailen naar nautischezaken@fryslan.frl.

Recreatieschap Marrekrite

recreatieschap
marrekrite

- Hoe kunnen we op dit terrein meters gaan maken?
 1. Laat een “overkoepelende” partij het doen (PF of MK).
 2. Laat 1 gemeente het namens de anderen doen.
 3. Geef de Fumo een opdracht.
 4.
 5. [suggesties welkom.....]
- Maar dat is allemaal uitvoering. Eerst moet de basis op orde:
zorg dat het juridisch goed geregeld is.
- **Oproep: laten we dit vooral samen oppakken. Niet los van elkaar.**

recreatieschap marrekrite

marrekrite
fietsen

marrekrite
varen

marrekrite
wandelen

Sinds 1957 “samen”

Aantal meldingen langliggers per locatie

Peildatum: 13-06-2025

Ligplaatsnr	Gemeente	Aantal meldingen 2025	Afgehandeld (ja/nee/gemeente mee bezig)
FL15B	Súdwest Fryslân	1	ja
FL28B (Nije Krúspôle)	Súdwest Fryslân	2	
LM72 A t/m E (Ritsumasyl)	Waadhoeke	11	nee, gemeente handhaaft niet op Marrekrite ligplaatsen
LM16 / LM17	Noardeast Fryslân	2	nee, gemeente heeft geen handhavingscapaciteit
LM19, LM35, LM36, LM38, LM39 (Dokkumer Ee)	Leeuwarden	11	
SN64 (Jouster Slûske)	De Fryske Marren	24	
LM28	Noardeast Fryslân	1	
LM30 (Swemmer)	Tytsjerksteradiel	3	gemeente mee bezig
LM40A/B (Bartlehiem)	Noardeast Fryslân	5	
LM76	Waadhoeke	2	gemeente mee bezig, betreft gezonken boot
LM80 (Sud Ie)	Noardeast Fryslân	2	
LM83	Noardeast Fryslân	1	
PR03 / PR59 (Langdeel)	Leeuwarden	14	
PR51E/F	Leeuwarden	3	
PR65A/C	Smallingerland	4	nee, alleen meldingen met hoge prioriteit worden opgepakt (wrakken e.d.), deze lage prioriteit
SN15A	De Fryske Marren	1	
SN65A	Súdwest Fryslân	1	ja
Goingaryp (geen steigernummer)	De Fryske Marren	1	
algemene melding over langliggers	Divers	2	
Totaal aantal meldingen		91	

Behandeld door:
R.J. Admiraal
Telefoonnummer: 14 0515

Recreatieschap 'De Marrekrite'
Lytse Súdein 12
8624 TT UITWELLINGERGA

Ons nummer: U25.000949

Sneek, 13 februari 2025

Onderwerp: Rechtmatigheidsverantwoording boekjaar 2024

Geacht bestuur,

Geacht dagelijks bestuur,

Wij hebben op 4 november 2024 van u formeel de opdracht gekregen om de rechtmatigheid van de baten en lasten in de jaarrekening 2024 van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap voor het Friesche Waterland "De Marrekrite" (hierna: De Marrekrite) te controleren.

Het betreft de onafhankelijke verbijzonderde interne controle op de financiële huishouding van De Marrekrite. Deze werkzaamheden zijn zoals gebruikelijk afgestemd met de extern accountant (Eshuis Accountants en Adviseurs).

Dit eindrapport is, samen met de rechtmatigheidsverantwoording, het sluitstuk van onze werkzaamheden. In deze brief gaan wij in op het controleproces, de strekking van de rechtmatigheidsverantwoording, geconstateerde afwijkingen, de bestuurlijke afhandeling ervan en rapporteren wij, voor zover dit noodzakelijk of vereist is, over onze bevindingen en adviezen.

Onze bevindingen en opmerkingen daarbij zijn bedoeld om het management, het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur te ondersteunen in de besturende en controlerende taak.

Een concept van dit verslag is diverse malen afgestemd via de mail, ambtelijk besproken en vervolgens op 24 januari 2025 aan de extern accountant verstrekt. De laatste bevindingen zijn op donderdag 13 februari 2025 met Eshuis Accountants en met uw organisatie gedeeld. Daarna is dit rapport definitief gemaakt en in die vorm onderdeel geworden van de bestuurlijke behandeling van de jaarstukken.

De indeling van dit rapport is als volgt:

1. De achtergrond van onze interne controle
2. Het controleproces
3. Goedkeuringstolerantie en rapporteringstolerantie
4. Controlebevindingen en aanbevelingen rechtmatigheid
5. Overige zaken

6. Onafhankelijkheid
7. Afsluiting.

Wij hebben in het kader van onze opdracht de nodige vragen gesteld en documentatie opgevraagd om een beeld te vormen van de interne beheersing en de administratievoering.

Wij bedanken de medewerkers van De Marrekrite voor de tijd en aandacht die is besteed aan het beantwoorden van onze vragen en voor de samenwerking.

1. De achtergrond van onze interne controle
Vanaf verslagjaar 2023 stelt het dagelijks bestuur de verantwoording over de rechtmatigheid op. Voor de controle op deze rechtmatigheid maakt het dagelijks bestuur gebruik van de onafhankelijke interne controle expertise van de gemeente Súdwest-Fryslân.

De controle op rechtmatigheid is gericht op de naleving van externe en interne regelgeving, zoals die opgenomen is in het normenkader. De controle op rechtmatigheid is uitsluitend van toepassing voor zover deze directe financiële handelingen betreffen of kunnen betreffen. De elementen van de rechtmatigheid en de goedkeurings-, en rapportagetoleranties zijn vastgelegd in het Normenkader 2024, controleverordening en de financiële verordening, allen vastgesteld op 27 juni 2024 door het algemeen bestuur.

De commissie BBV heeft voor de rechtmatigheid een standaardtekst opgesteld. Deze rechtmatigheidsverantwoording is een verplicht onderdeel van de jaarrekening van De Marrekrite. In deze opgestelde standaardtekst wordt gesproken over afwijkingen. Onder afwijkingen worden verstaan posten die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen (fouten) en posten, waarbij voor het dagelijks bestuur een onduidelijkheid bestaat over de rechtmatigheid (onduidelijkheden).

Het is belangrijk om aan te geven dat deze onduidelijkheden niet gelijk zijn aan de formele onzekerheden in de controle van de externe accountant. Vanuit de interne controle kan er informatie worden verkregen over de onduidelijkheden, die twijfels oproepen over de rechtmatigheid. Bijvoorbeeld dat juristen van mening verschillen over een aanbesteding. Onduidelijkheid over interpretatie, uiteenlopende oordelen over de rechtmatigheid en de daarmee verband houdende lasten, kunnen weergegeven worden als onduidelijkheden.

In de financiële verordening van De Marrekrite is over de rechtmatigheidsverantwoording het volgende opgenomen:

Hoofdstuk 3. Rechtmatigheidsverantwoording

Artikel 10. Verantwoordings- en rapportagegrens rechtmatigheidsverantwoording

1. Het algemeen bestuur stelt vast op welke wijze het door middel van de paragraaf bedrijfsvoering van de begroting en de jaarstukken, naast de verplichte onderdelen van deze paragraaf, wil worden geïnformeerd over rechtmatigheid.

2. Verantwoordingsgrens: in de rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening rapporteert het dagelijks bestuur aan het algemeen bestuur over afwijkingen groter dan 2% van de totale lasten van de begroting, inclusief de dotaties aan de reserves, naar beneden afgerond op een veelvoud van € 10.000.

3. Rapportagegrens: in de paragraaf bedrijfsvoering worden de geconstateerde afwijkingen nader toegelicht (fouten of onduidelijkheden) voor zover groter dan 1% van de totale lasten, inclusief dotaties aan de reserves, naar beneden afgerond op een veelvoud van € 10.000.

Het kader van de (financiële) rechtmatigheidsverantwoording bestaat uit de volgende criteria:

- a. begrotingscriterium;
- b. voorwaardencriterium;
- c. misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O).

Bovenstaande criteria komen expliciet tot uitdrukking in de rechtmatigheidsverantwoording. Rechtmatigheidscriteria die ook de getrouwheid raken, zijn geen onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording. Bijvoorbeeld: de constatering van een verslaggevingsfout is geen onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording. Ook de constatering dat een post in de jaarrekening niet voldoet aan de uitgangspunten van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) hoeft niet opgenomen te worden in de rechtmatigheidsverantwoording.

a. Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium houdt in dat financiële handelingen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting. Bij het begrotingscriterium gaat het om controle op overschrijdingen van de geautoriseerde begroting (inclusief investeringen) na begrotingswijzigingen in het boekjaar. Onderdeel van de rechtmatigheidsontwikkeling is het vaststellen of er sprake is van dit soort overschrijdingen en of deze passen binnen het organisatiebeleid en met reden zijn toegelicht in de jaarrekening. Als de overschrijdingen zijn toegelicht en de jaarrekening wordt vastgesteld door het algemeen bestuur, dan zijn deze overschrijdingen alsnog rechtmatig. Alleen een begrotingsoverschrijding die onrechtmatig (niet passend binnen het beleid en niet toegelicht) is, wordt vermeld in de rechtmatigheidsverantwoording. Dit omdat de overschrijding een inbreuk vormt op het budgetrecht van het algemeen bestuur.

b. Voorwaardencriterium

Besteding en inning van gelden door De Marrekrite zijn aan bepaalde voorwaarden verbonden, waarop door het dagelijks bestuur wordt getoetst. Deze voorwaarden liggen vast in wetten en regels van hogere overheden en de (eigen) verordeningen. Bij het voorwaardencriterium wordt vooral gekeken of de financiële handelingen binnen De Marrekrite voldoen aan de voorwaarden zoals die gesteld zijn in de wet- en regelgeving. In het Normenkader zijn de interne en externe regels opgenomen, die het dagelijks bestuur in zijn controle van het voorwaardencriterium moet betrekken. Besluiten van het dagelijks bestuur vallen buiten het Normenkader, tenzij dat wettelijk niet is toegestaan. Hierdoor vallen bijvoorbeeld de interne regels niet onder het hier bedoelde kader. Een voorbeeld van het niet naleven van het voorwaardencriterium is het ten onrechte niet Europees aanbesteden van een opdracht.

c. Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Hierbij gaat het om de toets of het dagelijks bestuur voldoende waarborgen heeft genomen om te voorkomen dat als gevolg van misbruik of oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving ten onrechte subsidies zijn verleend. Bij het M&O criterium gaat het in het bijzonder om vast te stellen dat de organisatie effectieve maatregelen heeft getroffen om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen.

In deze definities gaat het met name over misbruik en oneigenlijk gebruik door inwoners en bedrijven (extern). In het vervolg nemen we ook expliciet het mogelijk misbruik of oneigenlijk gebruik door ambtenaren (intern) mee. In de Kadernota Rechtmatigheid 2022 is dit aangemerkt als fraude in het kader van de controle van de jaarrekening en wordt hier het volgende over geschreven:

“De accountant heeft een verantwoordelijkheid met betrekking tot fraude in het kader van de controle van de jaarrekening. Dit type fraudes omvat opzettelijke handelingen door één of meerdere personen binnen de organisatie, waarbij gebruik wordt gemaakt van misleiding teneinde een onrechtmatig of onwettig voordeel te behalen.”

Dit onderdeel is vanaf 2024 dus deel van de rechtmatigheidscontrole van de organisatie zelf. In de financiële verordening van De Marrekrite is hierover opgenomen:

Artikel 13 Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium

1. Het misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsmiddelen en gemeentelijke eigendommen bij financiële beheershandelingen.

2. Het dagelijks bestuur zorgt voor en legt vast de regels voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van de voor de GR geldende regelingen en de eigendommen van de GR.

2. Het controleproces

De werkzaamheden zijn voornamelijk uitgevoerd in de periode november 2024 - februari 2025, zowel op kantoor van De Marrekrite in Uitwellingerga, als op afstand. Deze werkzaamheden zijn uitgevoerd zoals in hoofdpijnen beschreven in de formele opdracht.

Voorafgaand aan de controle is een aantal gesprekken gevoerd met de heer De Jong, financieel adviseur van De Marrekrite. Zo is er op 7 november 2024 een pre-audit gesprek gevoerd en zijn op 12 december 2024 controles uitgevoerd ten kantore van De Marrekrite onder andere aan de hand van de systemen en dossiers. Aan de hand van de ervaringen over boekjaar 2023, de

gesprekken, de verstrekte stukken en de toegang tot de fysieke en digitale dossiers van De Marrekrite is een beeld gevormd van de risico's en de te onderzoeken processen. Dat betreft met name de volgende processen:

- Inkopen en aanbestedingen;
- Salarisadministratie;
- Planning en controlcyclus/begrotingswijzigingen;
- Inkomsten uit verkopen.

Er is tevens gebruik gemaakt van informatie van externe partijen. Uiteraard is gebruik gemaakt van rapportages van de externe accountant, Eshuis Accountants, die t/m boekjaar 2022 gerapporteerd heeft over de getrouwheid en de rechtmatigheid en vanaf 2023 over de getrouwheid. Er is ook een interimcontrole uitgevoerd door Eshuis Accountants, tijdens onze interne controleperiode waren er (nog) geen uitkomsten daarvan beschikbaar.

Daarnaast is gebruik gemaakt van informatie van Bentacera, meer specifiek de auditfile van de financiële boekhouding uit het pakket Twinfield. Op basis van deze uitdraai van het grootboek (auditfile) is een scan gedaan van alle baten en lasten. Daarbij zijn ook steekproefsgewijs facturen getrokken van diverse processen. Waar nodig is dieper ingegaan op details van deze facturen en/of processen, zoals bijvoorbeeld de rittenadministratie van de bedrijfswagens.

Wij hebben geconstateerd dat het proces rond de salarisadministratie niet is gewijzigd ten opzichte van boekjaar 2023. De begin 2024 van de provincie Fryslân verkregen stukken over de inrichting van het proces rond de salarisadministratie zijn dus nog actueel.

De interne controle is uitgevoerd door de bedrijfsprocessen binnen De Marrekrite te bekijken en de financiële informatievoorziening te beoordelen. Aan de hand van de wet- en regelgeving en de door het algemeen bestuur vastgestelde beleidsregels is de naleving daarvan beoordeeld. Van de controle van de hiervoor genoemde processen zijn interne rapportages en memo's gemaakt. In paragraaf 4 worden de bevindingen vanuit de interne controle samengevat.

3. Goedkeuringstolerantie en rapporteringstolerantie

De goedkeuringstoleranties zijn vastgelegd in het Normenkader 2024, vastgesteld door het algemeen bestuur op 27 juni 2024. De in dit normenkader voor boekjaar 2024 vastgestelde toleranties zijn:

Rechtmatigheidsverantwoording dagelijks bestuur	% van de lasten	Lasten 2024	Bedrag 2024
Verantwoordingsgrens	2 %	€ 2.543.000	€ 50.000
Rapportagegrens	1 %	€ 2.543.000	€ 25.000

Deze goedkeuringsgrenzen worden aangehouden voor het bepalen van de rechtmatigheidsverantwoording. Dat betekent dat vanaf boekjaar 2024 als het aantal fouten en onduidelijkheden gezamenlijk boven de 2% komt, dat het dagelijks bestuur deze dan in de verplichte rechtmatigheidsverantwoording opneemt en toelicht.

De afwijkingen (fouten en/of onduidelijkheden als gedefinieerd in de notitie rechtmatigheidsverantwoording) worden alleen in de rechtmatigheidsverantwoording vermeld indien de door het algemeen bestuur gestelde verantwoordingsgrens voor rechtmatigheid is overschreden. De totale lasten van de jaarrekening 2024 van De Marrekrite zijn ruim € 2,5 miljoen.

Voor het boekjaar 2024 is de verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheid dus een bedrag van ruim € 50.000,- (voor boekjaar 2023 was dat nog 3%, zijnde € 75.000,-). Hiermee sorteert De Marrekrite in feite voor op de verwachte wijzigingen in het BBV (zie IBI nieuwsbrief 130, dd. 16 december 2024).

In de paragraaf bedrijfsvoering van de jaarrekening is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In desbetreffende paragraaf heeft het dagelijks bestuur ook beschreven welke acties ondernomen worden om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Rapporteringstoleranties

Naast de goedkeuringstolerantie is er tevens een zogenaamde rapporteringstolerantie. Hierbij wordt bedoeld op het bedrag waarboven voor wat betreft geconstateerde fouten of onzekerheden in de jaarrekening gerapporteerd wordt. De voor de jaarrekening 2024 te hanteren rapporteringstolerantie is vastgesteld op € 25.000,-. Deze grens en dat bedrag is ook vastgelegd in de financiële verordening van De Marrekrite. Voor de interne controle wordt deze rapportagetolerantie dus gehanteerd.

4. Controlebevindingen en aanbevelingen rechtmatigheid

Op basis van de interne controle zijn de volgende bevindingen geconstateerd:

Criterium	Omschrijving	foutbedrag	onduidelijkheid
a. Begrotingscriterium		€ 37.935,00	€ -
b. Voorwaardencriterium		€ -	€ -
c. Misbruik en Oneigenlijk Gebruik		€ -	€ -
Totaal		€ 37.935,00	€ -

Deze tabel is opgesteld met inachtneming van de rapportage- en tolerantiegrenzen. In de bijlage is de totaaltabel met alle geconstateerde fouten en onduidelijkheden opgenomen.

Ad a. Begrotingscriterium

Wij hebben de afwijkingen per programma én de bijbehorende toelichting op de verschillen groter dan € 25.000,- van de verschillende programma's in onderdeel 3.5 van de jaarrekening 2024 beoordeeld. Daarbij hebben wij geconstateerd dat de verschillen adequaat zijn toegelicht.

Voor een groot deel zijn de onder- en overschrijdingen op enkele programma's opgetreden ten gevolge van een hogere toerekening van personele inzet aan programma's ten opzichte van de begroting. Het gaat hier niet om extra lasten, maar om een verschuiving van de lasten tussen programma's als gevolg van een wijziging in FTE, personele wisselingen en een correctie op toegerekende kosten. Derhalve is er voor deze onder- en overschrijdingen geen sprake van een begrotingsonrechtmatigheid.

Het is aan te bevelen om in artikel 12 lid 4a van de financiële verordening expliciet te vermelden dat ook doorbelastingen die over programma's heen budgetneutraal uitwerken niet leiden tot een onrechtmatigheid en het algemeen bestuur voor te stellen om deze wijziging vast te stellen.

Er zijn wel enkele onderdelen van de overschrijding van lasten in een aantal programma's onrechtmatig. Dat betreft ten eerste € 28.000,- in de programma's Bedrijfsvoering en Landrecreatie. Het betreft hier voornamelijk een correctie van onterecht toegerekende kosten aan een balanspost in vorige dienstjaren. Deze situatie is in 2024 gecorrigeerd en daarmee is de balanspost schulden in overeenstemming gebracht met de werkelijkheid. Deze correctie leidt tot een nadelig verschil in de lasten van het programma bedrijfsvoeren. Dit verschil is niet (tijdig) gemeld in de tussentijdse rapportage (TURAP) en derhalve onrechtmatig.

Daarnaast zijn er kleinere afwijkingen op Baggeren van € 6.000,- en de kosten van de wimpels van € 3.935. Deze afwijkingen vallen onder de rapportagegrens, maar zijn wel meegenomen in het totaal, omdat de totale afwijking € 37.935,- betreft.

Wij hebben specifieke aandacht besteed aan de investeringskredieten in relatie tot de post onderhanden werk (OHW). Wij hebben geconstateerd dat de investeringen in totaal € 12.192,- lager zijn uitgekomen dan het beschikbaar gestelde totale investeringskrediet van € 1.500.000,-. Derhalve rechtmatig.

In boekjaar 2024 is er een één begrotingswijziging geweest. Deze begrotingswijziging is bij de behandeling van de tussenrapportage door het algemeen bestuur vastgesteld. Wij hebben geconstateerd dat deze begrotingswijziging het volledige besluitvormingstraject correct heeft doorlopen.

Wij hebben de analyse van de verschillen tussen de begrote baten en lasten en de gerealiseerde baten en lasten, welke opgenomen is in de jaarrekening, gecontroleerd. Daarnaast is zoals hiervoor aangegeven de realisatie op de beschikbaar gestelde investeringskredieten gecontroleerd.

Conclusie is dat er in een aantal gevallen sprake is van begrotingsonrechtmatigheid van in totaal € 37.935.-

Ad b. Voorwaarden criterium

Bij het voorwaarden criterium hebben wij de inkopen en aanbestedingen welke in 2024 hebben geleid tot jaarlasten getoetst. Over 2024 is een uitdraai gemaakt van alle betaalde facturen.

Deze uitdraai is volledig gecontroleerd en er is verder ingezoomd op betalingen die boven de Europese aanbestedingsgrens uit kunnen komen (over vier jaren kan dat dus al bij circa € 53.000 exclusief btw per jaar). De betaalde bedragen zijn getoetst aan de aanbestedingswetgeving. Dit leverde geen fouten of onduidelijkheden op.

Ad c. Misbruik en Oneigenlijk Gebruik

In de financiële verordening van De Marrekrite is over misbruik en oneigenlijk gebruik het volgende opgenomen:

Artikel 13 Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium

- 1. Het misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsmiddelen en gemeentelijke eigendommen bij financiële beheershandelingen.*
- 2. Het dagelijks bestuur zorgt voor en legt vast de regels voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van de voor de GR geldende regelingen en de eigendommen van de GR.*

Het dagelijks bestuur heeft dergelijke regels zoals genoemd in lid 2 nog niet vastgelegd. Bij de interne controle hebben wij ons daarom net als over boekjaar 2023 gebaseerd op de gebruikelijke uitgangspunten in het kader van controle op Misbruik en Oneigenlijk Gebruik.

Bij de ontvangsten uit hoofde van de verkoop van wimpels hebben wij geconstateerd dat er een bedrag van circa € 1.100 te veel ontvangen is, ten opzichte van het aantal wimpels. Dit bedrag valt ruim onder de rapporteringsgrens.

De omzet wordt contant ingeleverd bij De Marrekrite door sommige vrijwilligers. Dat is een risico zowel voor De Marrekrite, als ook een veiligheidsrisico voor de vrijwilligers gezien de hoogte van soms wel duizenden euro's per transactie. Bij overdracht van het contante geld wordt niet getekend voor ontvangst. Een werkinstructie om de risico's in te dammen is ons inziens vereist voor dit proces.

In 2024 is geïntroduceerd dat via de website van De Marrekrite wimpels kunnen worden besteld, daarmee is voor al een (relatief klein) deel van de verkopen al gewaarborgd dat de betalingen digitaal plaatsvinden.

Een aandachtspunt is verder het beheer van de bankpassen. Wij hebben geconstateerd dat er een bankpas aanwezig is waarmee contant geld kan worden gepind (€ 1.250 per week) en waarmee aankopen in winkels direct kunnen worden betaald. Het is aan te bevelen om de mogelijkheid tot pinnen volledig te blokkeren (alle inkoop op factuur) zodat het 4-ogen principe t.a.t. kan worden gegarandeerd, dan wel aanzienlijk te limiteren (bijvoorbeeld max € 100,- per week). In dit laatste geval moet er wel een heldere werkinstructie zijn, waarin beschreven wordt hoe de interne controle op deze pinbetalingen wordt uitgevoerd en moet er ook een fysieke vastlegging van de uitkomsten van deze controle plaatsvinden.

Voorts hebben wij de autorisaties binnen de Rabobank doorgenomen en daaruit blijkt dat er nog medewerkers zijn, die niet meer bij De Marrekrite werkzaam zijn, die diverse rechten en een Rabobankpas op naam hebben. Wij bevelen aan om de autorisaties binnen de Rabobank op te schonen en goed in te regelen.

Tijdens de interne controle hebben wij ook geconstateerd dat er voorgeschoten kosten zijn gedeclareerd via zogenaamde betaalverzoeken. Deze praktische oplossing past binnen de non-sense cultuur van De Marrekrite, maar is vanuit het rechtmatigheidsperspectief zeer onwenselijk. Op een betaling van een tikkie/betaalverzoek zit geen enkele vorm van een 4-ogenprincipe. Het is aan te bevelen om:

- 1) dergelijke voorgeschoten kosten tot het minimum te beperken en
- 2) als deze mutaties zich voordoen deze aan de medewerkers uit te betalen via de salarisadministratie.

Aanbevelingen

Aan de hand van voorgaande bevindingen komen wij tot de volgende aanbevelingen (de aanbevelingen met een *, zijn aanbevelingen die ook over boekjaar 2023 zijn gedaan):

1. Stel beleidsregels misbruik en oneigenlijk gebruik op

Volgens de financiële verordening zorgt het dagelijks bestuur voor regels voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van de voor de GR geldende regelingen en de eigendommen van de Gemeenschappelijke Regeling. Tot op heden zijn deze regels er nog niet.

2*. Werkinstructie afdracht inkomsten wimpels

De omzet van de verloop van wimpels wordt contant ingeleverd bij De Marrekrite door sommige vrijwilligers. Dat is een risico zowel voor De Marrekrite, als ook een veiligheidsrisico voor de vrijwilligers gezien de hoogte van soms wel duizenden euro's per transactie. Bij overdracht van het contante geld wordt niet getekend voor ontvangst. Een werkinstructie om de risico's in te dammen is ons inziens nodig voor dit proces.

3. Betalingen op basis van betaalverzoeken

Wij adviseren om geen uitbetalingen te verrichten op basis van betaalverzoeken. Wij bevelen aan om 1) dergelijke voorgeschoten kosten tot het minimum te beperken (zoveel mogelijk inkoop op factuur) en 2) als deze mutaties zich voordoen deze kosten aan de medewerkers uit te betalen via de salarisadministratie.

4. Begrotingsrechtmatigheid

Wij hebben geconstateerd dat een deel van de overschrijding van lasten ad € 37.935 kan worden gekwalificeerd als onrechtmatig. Deze valt boven de rapportagegrens en wij bevelen aan om deze tevens toe te lichten in de jaarrekening.

5*. Beheer bankpas

Wij bevelen aan om mogelijkheid tot pinnen met de bankpas van De Marrekrite af te schaffen en alle inkopen op factuur te laten plaatsvinden. Mocht dit niet haalbaar zijn dan adviseren wij om deze mogelijkheid aanzienlijk te limiteren (bijvoorbeeld max € 100,- per week). In dit laatste geval adviseren wij om minimaal een werkinstructie met betrekking tot pinbetalingen op te stellen, alsmede zichtbare controle.

6. Wij hebben geconstateerd dat de autorisaties binnen bij de Rabobank niet actueel zijn. Wij bevelen aan om deze autorisaties te actualiseren.

5. Overige zaken

In de notitie Rechtmatigheidsverantwoording van de BADO wordt ook een aantal overige zaken benoemd, zoals bevindingen naar aanleiding van gesprekken met het management, bewuste keuzes om af te wijken van wet- en regelgeving, fraudesignalen en data-analyses.

Tijdens onze controle hebben wij geen management overrides of fraudesignalen gedetecteerd. Wel constateren wij dat er geen (beknopte) frauderisico-analyse is.

De bedrijfswagens zijn uitgevoerd met een zogenaamde blackbox waarmee de rittenadministratie gecontroleerd kan worden. Bij de verbijzonderde interne controlewerkzaamheden in 2023 is vastgesteld dat door personele wisselingen de controle op de rittenadministratie niet meer wordt uitgevoerd en vastgelegd. Per 2024 is deze controle op de rittenadministratie opnieuw bij één van de collega's belegd, hier is een (korte) werkinstructie voor opgesteld en de uitkomsten van deze controle over 2024 zijn vastgelegd.

Wij hebben geconstateerd dat op 7 januari 2025 de laatste van de deelnemende gemeenten de gewijzigde Gemeenschappelijk Regeling van De Marrekrite heeft vastgesteld. Daarmee zal vanaf de datum van publicatie door de provincie Fryslân de gewijzigde regeling dd. 4 oktober 2022 van kracht worden. Dit heeft onder andere gevolgen voor de financieringsfunctie van De Marrekrite, waarmee de daadkracht op de financiële markt wordt vergroot.

Overige aanbevelingen

7*. Wij bevelen u aan om een (beknorte) frauderisico-analyse bij de jaarrekening 2025 op te stellen en deze periodiek te evalueren.

8* Wij adviseren u om met de extern accountant afspraken te maken over schriftelijke vastlegging van bevindingen uit de tussentijdse interimcontrole, zodat deze beschikbaar zijn vóór de start van de eindcontrole.

9. Het is aan te bevelen om in artikel 12 lid 4a van de financiële verordening expliciet te vermelden dat ook doorbelastingen die over programma's heen budgetneutraal uitwerken niet leiden tot een onrechtmatigheid en het algemeen bestuur voor te stellen om deze wijziging vast te stellen.

6. Onafhankelijkheid

De interne controle is uitgevoerd door een team van functionarissen van de gemeente Súdwest-Fryslân. Deze functionarissen zijn allen werkzaam bij team Concerncontrol van deze gemeente en hebben een onafhankelijke positie in de organisatie. De controle is uitgevoerd onder supervisie van de concerncontroller van de gemeente Súdwest-Fryslân. De onafhankelijkheid van de concerncontroller is vastgelegd in het organisatiebesluit Súdwest-Fryslân (april 2023).

De gemeente Súdwest-Fryslân is deelnemer van de Gemeenschappelijke Regeling De Marrekrite, maar heeft geen afhankelijkheidsrelatie met De Marrekrite. De functionarissen welke de interne controle hebben uitgevoerd, hebben in hun dagelijkse praktijk geen connecties met De Marrekrite, los van het feit dat zij tevens zorgdragen voor de reguliere interne controle van de lasten en baten van de gemeente, waarvan die van de gemeente aan De Marrekrite onderdeel van uitmaken.

7. Afsluiting

De rechtmatigheidscontrole 2024 van De Marrekrite levert een beeld op dat er op het vlak van rechtmatigheid ten opzichte van 2023 aantoonbaar verbeterlagen hebben plaatsgevonden.

De financiële verordening en het normenkader 2024 is door het algemeen bestuur vastgesteld in juni 2024, daarmee is er sprake van actuele financiële kaders. Daarnaast is het proces rond begrotingswijzigingen adequaat doorlopen. Door de in dienstneming van een inkoper wordt de dossiervorming rond inkopen en aanbestedingen steeds verder aangescherpt. Tot slot is de controle op de rittenadministratie opnieuw bij één van de collega's belegd, hier is een (korte) werkinstructie voor opgesteld en de uitkomsten van deze controle over 2024 zijn vastgelegd.

Niettemin herhalen wij de aanbevelingen over het beheer van de bankpas, de werkinstructie voor de afdracht inkomsten wimpels en over het opstellen van een beknopte frauderisico analyse.

Verder komen wij met aanbevelingen over het opstellen van een beleid rond misbruik en oneigenlijk gebruik, zoals opgenomen in de financiële verordening, het actualiseren van de autorisaties bij de bankpassen en de procedure bij het uitbetalen van betaalverzoeken.

Wij vertrouwen erop dat met de gedane aanbevelingen de bedrijfsvoering ook in 2025 verder kan worden geoptimaliseerd.

Met vriendelijke groet,

Concerncontroller,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'R.J. Admiraal', written in a cursive style.

R.J. Admiraal

Bijlage: 1

Bijlage totale onrechtmatigheden en onduidelijkheden

Hieronder een overzicht van alle geconstateerde onrechtmatigheden en onduidelijkheden die hiervoor zijn benoemd.

Deze zijn beschreven en nader toegelicht in paragraaf 4. Controlebevindingen en aanbevelingen rechtmatigheid.

Criterium	Omschrijving	foutbedrag	onduidelijkheid
a. Begrotingscriterium	lasten programma's	€ 37.935,00	€ -
b. Voorwaardencriterium		€ -	€ -
c. Misbruik en Oneigenlijk Gebruik	meerontvangsten wimpels		€ 1.100,00
Totaal		€ 37.935,00	€ 1.100,00

ACCOUNTANTSVERSLAG 2024

Recreatieschap voor het Friesche Waterland "De Marrekrite"

10 april 2025

Per saldo persoonlijker

Independent Member of
PrimeGlobal

- Inhoudsopgave
- Managementsamenvatting
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Controlebevindingen en actualiteiten
- Overzicht niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid
- Afsluiting

Aan het algemeen bestuur van Recreatieschap voor het Friesche Waterland “De Marrekrite”
T.a.v. de heer L. Touwen, directeur
Lytse Súdein 12
8624 TT UITWELLINGERGA

Behandeld door: Iris Stobbe
Ons kenmerk: 2025.100
Datum: 10 april 2025

Geacht bestuur,

Hierbij ontvangt u de controleverklaring bij de jaarrekening 2024 van uw organisatie alsmede een exemplaar van de gewaarmerkte jaarstukken. Onze controleverklaring hebben wij gedateerd op 10 april 2025.

In deze brief gaan wij in op de strekking van onze controleverklaring, mogelijke geconstateerde afwijkingen, de bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken en rapporteren wij, voor zover dit noodzakelijk of vereist is, over onze bevindingen en adviezen.

Onze bevindingen en opmerkingen daarbij zijn bedoeld om het algemeen bestuur te ondersteunen bij de bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken.

Wij benadrukken dat verspreiding van de controleverklaring met handtekening en de gewaarmerkte jaarrekening niet is toegestaan. In hoofdstuk 2 leggen wij uit waarom dat belangrijk is en hoe u aan de publicatieverplichtingen kunt voldoen.

Met vriendelijke groet,
Eshuis Registeraccountants B.V.
Was getekend: drs. E. Vriesen RA

Inhoudsopgave

→ Inhoudsopgave

→ Managementsamenvatting

→ Bestuurlijke afhandeling en publicatie

→ Controlebevindingen en actualiteiten

→ Overzicht niet-gecorrigeerde verschillen

→ Automatiseringsomgeving

→ Onafhankelijkheid

→ Afsluiting

1. Managementsamenvatting.....	4
2. Bestuurlijke afhandeling en publicatie	6
3. Controlebevindingen en actualiteiten.....	8
4. Overzicht niet-gecorrigeerde controleverschillen	14
5. Automatiseringsomgeving	15
6. Onafhankelijkheid.....	16
7. Afsluiting.....	17

1. Managementsamenvatting

- Inhoudsopgave
- **Managementsamenvatting**
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Controlebevindingen en actualiteiten
- Overzicht niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid
- Afsluiting

Ons oordeel

Wij verstrekken een goedkeurende controleverklaring inzake de getrouwheid van de jaarrekening.

Dat betekent dat de jaarstukken voldoen aan de vereisten in overeenstemming met de verslaggevingsvoorschriften en dat het jaarverslag niet onverenigbaar is met de jaarrekening en alle verplichte onderwerpen bevat.

Naleving wet- en regelgeving

Uit onze controle blijkt dat de jaarrekening 2024 overeenkomstig de verslaggevingsvoorschriften is opgesteld. Wij hebben daarnaast vastgesteld dat de overige informatie die in de jaarverslaggeving is opgenomen niet inconsistent is met de informatie in de jaarrekening en de door ons verkregen controle-informatie. Tevens hebben wij vastgesteld dat is voldaan aan de WNT.

Belangrijke bevindingen uit de controle

De belangrijkste bevindingen zijn:

- Proces factuurafhandeling en betaalorganisatie verstevigen.
- Proces memoriaalboekingen beter borgen.
- Implementeren periodieke en zichtbaar vastgelegde voorraad telling
- Proces (bijhouden van) verkopen minder bewerkelijk maken ten behoeve van het vergroten van de betrouwbaarheid op de volledigheid van de opbrengsten

Controleverschillen

Wij hebben tijdens onze controle een aantal bevindingen geconstateerd, en u heeft deze controleverschillen gecorrigeerd. Er zijn na het uitvoeren van onze controle geen ongecorrigeerde controleverschillen achter gebleven. Wel is er een onzekerheid achtergebleven in de jaarrekening omtrent de voorraadwaardering, deze is opgenomen in de tabel controleverschillen in hoofdstuk 4.

- Inhoudsopgave
- **Managementsamenvatting**
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Controlebevindingen en actualiteiten
- Resultaat en vermogenspositie
- Overzicht niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid
- Afsluiting

Procesbeheersing

De beperkte bezetting binnen De Marrekrite zorgt ervoor dat u keuzes moet maken in de procesinrichting. U maakt deze keuzes steeds explicieter op bestuurlijk niveau en u heeft voldoende zicht op de risico's die hieruit volgen. U ondervangt dit onder andere door controles in de betaalorganisatie en inkoopstroom. Wij hebben geen significante tekortkomingen geconstateerd, maar niet in alle gevallen zijn afgedwongen, zichtbaar vastgelegde, beheersmaatregelen aanwezig.

Rechtmatigheidsverantwoording

Het dagelijks bestuur heeft, op basis van een voorgeschreven format, in de jaarrekening verantwoording afgelegd over de rechtmatigheid van de jaarrekening. Het dagelijks bestuur heeft verklaard rechtmatig te hebben gehandeld. Hierbij heeft het dagelijks bestuur, de in de financiële verordening opgenomen, en de door het algemeen bestuur vastgestelde, verantwoordingsgrens van € 50.000 gehanteerd.

Wij hebben vastgesteld dat deze rechtmatigheidsverantwoording getrouw is opgesteld.

IT-omgeving en dataveiligheid

Voor iedere organisatie, dus ook u, wordt de IT-omgeving in toenemende mate een essentieel onderdeel van de organisatie. Gelet op uw schaalgrootte blijft het echter uitdagend om te voldoen aan de eisen die de praktijk stelt aan IT en dataveiligheid. Wij adviseren u om de keuzes die u maakt over de aandacht die u besteed aan dit onderwerp expliciet te maken, hiervoor beleid op te stellen en dit binnen het bestuur periodiek te bespreken.

- Inhoudsopgave
- Managementsamenvatting
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Controlebevindingen en actualiteiten
- Overzicht niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid
- Afsluiting

2. Bestuurlijke afhandeling en publicatie

De bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken bestaat uit een aantal stappen. Het dagelijks bestuur behandelt in de vergadering de jaarstukken, met inbegrip van de jaarrekening en stelt deze vervolgens voorlopig vast. Ter afronding ondertekenen alle leden van het dagelijks bestuur de jaarrekening. De definitieve vaststelling volgt later dit jaar in het algemeen bestuur nadat de jaarrekening door de deelnemende overheden is beoordeeld. Formeel hebben zij echter niet de mogelijkheid om wijzigingen voor te stellen of aan te brengen.

Er zit enige tijd tussen de verzending van de conceptstukken aan het dagelijks bestuur en de vergadering waarin de vaststelling in eerste aanleg plaatsvindt. Mochten in die periode omstandigheden blijken die aanpassing van de jaarrekening noodzakelijk maken, dan moet een dergelijke aanpassing nog worden gemaakt. Dat kan ook een gebeurtenis zijn, die effect heeft op uw inschattingen met betrekking tot de continuïteit van de organisatie. In die situatie vervalt onze toestemming tot openbaarmaking. Dat geldt ook in geval de jaarrekening om andere redenen gewijzigd wordt alvorens tot vaststelling wordt overgegaan. Wij verzoeken u in deze gevallen met ons in contact te treden om gezamenlijk de noodzakelijke vervolgstappen te bespreken.

Wij hebben één exemplaar van de controleverklaring voorzien van een originele handtekening. Dit exemplaar is uitsluitend bedoeld om in uw eigen archief opgenomen te worden. Dit exemplaar mag op geen enkele wijze worden verspreid. Publicatie van deze verklaring op de website is niet toegestaan. Deze werkwijze is van belang om misbruik van onze handtekening te voorkomen. Indien wij constateren dat toch gebruik gemaakt is van een controleverklaring met onze handtekening zullen wij u verzoeken deze van de website te verwijderen of uw indiening bij stakeholders ongedaan te maken. Vanzelfsprekend treden wij in die situaties met u in overleg over de manier waarop dit moet plaatsvinden.

Het andere exemplaar van de controleverklaring is voorzien van de naam van onze accountantspraktijk en de naam van de accountant, echter zonder persoonlijke handtekening. Bij openbaarmaking van de controleverklaring dient u gebruik te maken van het exemplaar van de controleverklaring dat niet is voorzien van een persoonlijke handtekening.

Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat het afschrift van onze controleverklaring zonder persoonlijke handtekening, wordt openbaar gemaakt, mits de opgemaakte jaarrekening tijdens de bestuurlijke afhandeling ongewijzigd blijft en wordt vastgesteld.

Openbaarmaking van de controleverklaring is slechts toegestaan tezamen met de jaarstukken. Hiervoor gebruikt u een exemplaar zonder ons waarmerk. De gewaarmerkte versie van de jaarrekening is uitsluitend voor uw eigen archief. Indien u de jaarstukken en de controleverklaring opneemt op internet, dient u te waarborgen dat de jaarstukken goed zijn afgescheiden van andere informatie op de internetsite. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarstukken in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarstukken verlaat ('u verlaat de beveiligde, door de accountant gecontroleerde jaarrekening').

Wij herhalen dat publicatie van de door ons gewaarmerkte jaarrekening en de controleverklaring met originele handtekening op welke wijze dan ook niet is toegestaan. Ook het verspreiden van concepten en het publiceren daarvan door u of de aangesloten gemeenten is niet toegestaan.

- Inhoudsopgave
- Managementsamenvatting
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Controlebevindingen en actualiteiten
- Overzicht niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid
- Afsluiting

- Inhoudsopgave
- Managementsamenvatting
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- **Controlebevindingen en actualiteiten**
- Overzicht niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid
- Afsluiting

3. Controlebevindingen en actualiteiten

3.1 Algemeen

Zoals in voorgaande jaren reeds gemeld merken wij op dat, gelet op de grootte van De Marrekrite, u keuzes dient te maken ten aanzien van benodigde functiescheiding en de wijze waarop beheersmaatregelen structureel worden uitgevoerd en gedocumenteerd. De eisen op dit gebied nemen, zowel binnen het accountantsvak als vanuit de maatschappij, steeds verder toe. Toch merken wij op dat u de bewustwording in de organisatie nog kunt vergroten op het gebied van risico's en het belang van documentatie. Ook kunt u hierin nog stappen zetten door werkafspraken te maken die erop gericht zijn om op een efficiënte wijze de risico's te verminderen.

3.2 Rechtmatigheidsverantwoording

Sinds boekjaar 2023 neemt u een rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening. Hiermee wordt door het dagelijks bestuur verantwoording afgelegd over de regels omtrent de financiële zaken in de organisatie. Wij hebben vastgesteld dat het dagelijks bestuur in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording concludeert rechtmatig te hebben gehandeld. Dit betekent dat de door het dagelijks bestuur geconstateerde rechtmatigheidsbevindingen de verantwoordingsgrens niet heeft overschreden. De verantwoordingsgrens is door het algemeen bestuur in de financiële verordening vastgesteld op 2% van de totale lasten en komt voor 2024 dus uit op afgerond € 50.000.

Wij hebben in het kader van onze jaarrekeningcontrole vastgesteld dat de in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording getrouw is. De drie relevante criteria waar middels de rechtmatigheidsverantwoording over wordt verantwoord zijn als volgt:

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium ziet toe op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De voorwaarden hebben onder andere betrekking op het voldoen aan wet- en regelgeving bijvoorbeeld de Europese aanbestedingsregels. Bij De Marrekrite zijn de van toepassing zijnde wet- en regelgeving vastgelegd in het normenkader welke op 27 juni 2024 door het algemeen bestuur is vastgesteld. Als de van toepassing zijnde voorwaarden niet zijn nageleefd, kan dit leiden tot een onrechtmatigheid.

Vanuit uw eigen interne controles is gebleken dat er geen rechtmatigheidsfouten zijn met betrekking tot het ten onrechte niet Europees aanbesteden. Wij zijn tijdens de controle niet tot een andere conclusie gekomen.

- Inhoudsopgave
- Managementsamenvatting
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- **Controlebevindingen en actualiteiten**
- Overzicht niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid
- Afsluiting

Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium ziet toe op het budgetrecht van het algemeen bestuur. Financiële handelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten en de mutaties in de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting (begrotingscriterium). De begroting is hiermee kaderstellend en afwijkingen hiervan zijn in principe onrechtmatig.

De financiële verordening, welke in 2024 is geactualiseerd en op 27 juni 2024 door het algemeen bestuur is vastgesteld, speelt een cruciale rol in de wijze waarop De Marrekrite dient om te gaan met de geautoriseerde begroting en welke afwijkingen als onrechtmatig dienen te worden aangemerkt. Vanuit de interne controle zijn er diverse bevindingen geconstateerd met betrekking tot begrotingsonrechtmatigheden van in totaal € 38.000.

Wij hebben vastgesteld dat u deze bevindingen toereikend heeft toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering en op een juiste manier heeft meegewogen bij het oordeel van de rechtmatigheidsverantwoording. Echter zowel afgelopen jaar als dit jaar zijn er overschrijdingen op de begroting door interne verschuivingen. Gezien het feit dat dit meerdere jaren op rij terugkomt zouden wij verwachten dat dit vooraf al (deels) te voorzien is en dus meegenomen kan worden in de initiële begroting. We verwachten dan ook dat hier richting de toekomst kritischer naar wordt gekeken bij het opstellen van de begroting.

Misbruik & oneigenlijk gebruik

Onder misbruik wordt verstaan: het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen, dan wel met het doel om voor een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen. Misbruik van overheidsmiddelen kan gelijk worden gesteld met het plegen van fraude, om zich onrechtmatig overheidsmiddelen toe te eigenen. Bij fraude passen beheersmaatregelen zoals fraudepreventie, handhaving, fraudeopsporing en sancties.

Onder oneigenlijk gebruik wordt verstaan: het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan (de 'geest van de wet'). De beheersmaatregelen die daarbij passen zijn: handhaving, voorlichting, analyse toepassing en actualisering wet- en regelgeving. Ook dit kan tot een onrechtmatigheid leiden.

U heeft geen formeel beleid met betrekking tot het voorkomen en bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik opgesteld.

- Inhoudsopgave
- Managementsamenvatting
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- **Controlebevindingen en actualiteiten**
- Overzicht niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid
- Afsluiting

3.3 Fraude

Door maatschappelijke ontwikkelingen is er in toenemende mate aandacht voor fraudepreventie, maar ook op onderwerpen zoals corruptie, omkoping en (het bewust niet naleven van) wet- en regelgeving. Onder andere door de toenemende aandacht voor deze onderwerpen, wordt van organisaties steeds vaker gevraagd informatie te verstrekken over de visie, het beleid en het toezicht op integer handelen binnen uw organisatie.

Op basis van verslaggevingsregels is het voor veel organisaties, waaronder voor uw organisatie, verplicht om in het jaarverslag te rapporteren over fraude. Wij achten het voor De Marrekrite ook van belang om de frauderisico's in kaart te brengen en een fraudebeheersplan op te stellen, waarin u onderbouwd hoe u inspeelt op de frauderisico's. Hoewel de rapportageverplichting heeft geleid tot een grotere bewustwording van frauderisico's, zien wij nog ruimte voor verbetering in de beoordeling van de frauderisico's, de door u getroffen maatregelen naar aanleiding hiervan en de aanvaardbaarheid van de restrisico's.

Wij dienen in onze rol als accountant ook een inschatting te maken van de frauderisico's, en gepaste werkzaamheden uit te voeren om te borgen dat er geen fraudes van materieel belang hebben plaatsgevonden. Onderdeel hiervan is het risico dat het management de interne beheersing doorbreekt, wat bij iedere organisatie een risico is. In dit kader beoordelen wij interne processen, zoals (de totstandkoming van) schattingen, ongebruikelijke transacties buiten de normale bedrijfsvoering en onzakelijke transacties met verbonden partijen. Onze werkzaamheden zien onder andere toe op vaststellen dat prestaties geleverd zijn en de wijze waarop u dit zelf borgt, het naleven van het interne inkoopbeleid en voor u relevante aanbestedingsregels. Bepaalde delen van de opbrengstverantwoording kunnen ook onderdeel zijn hiervan.

Indien we aanwijzingen hebben van fraude communiceren wij dit met de directie en de raad van toezicht. Indien fraude plaatsvindt in de top van de organisatie of als er niet voldoende herstelwerkzaamheden worden getroffen, zullen wij dit melden bij de externe toezichthouder.

Hoewel we tijdens de controle een professioneel-kritische houding hebben en aanzien van frauderisico's, benadrukken wij dat onze controle niet primair gericht is op het constateren van fraude. Wij hebben geen aanwijzingen voor fraude geconstateerd tijdens onze controle van de jaarrekening 2024.

3.4 Factuurafhandeling

Uit onze gegevensgerichte werkzaamheden is gebleken dat een geldige onderbouwing van de geleverde tegenprestatie voor een inkoopfactuur niet altijd kon worden aangetoond. Er bestaat binnen uw organisatie op dit moment geen (geformaliseerd) beleid dan wel intern gemaakte afspraken over dit thema. Echter maakt u zelf de inschatting, gelet op de relatief beperkte omvang van de organisatie en het feit dat veel facturen ook via de directie worden verwerkt, dat het risico op dat er in 2024 is betaald voor een factuur waar geen tegenprestatie voor is geleverd beperkt is. Ten aanzien van dit onderwerp adviseren wij u om een (formeel) beleid op te stellen en de uitkomsten van de toetsing vast te leggen en te bewaren.

- Inhoudsopgave
- Managementsamenvatting
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- **Controlebevindingen en actualiteiten**
- Overzicht niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid
- Afsluiting

Ook merken wij op dat er geen sprake is van systeemtechnische functiescheiding in aanmaken en/of wijzigen van crediteurenstamgegevens. Het risico blijft daarmee dat onrechtmatige wijzigingen niet worden gecontroleerd en daardoor onrechtmatige betalingen worden uitgevoerd. Gezien de grootte van uw organisatie begrijpen wij dat dit een bewuste keuze kan zijn, echter zouden we dan wel zichtbare controles achteraf verwachten op nieuwe en gewijzigde crediteuren om het risico op onrechtmatige betalingen te beperken. Bij het uitvoeren van onze gegevensgerichte werkzaamheden hebben we geen bevindingen geconstateerd die van invloed zijn op ons oordeel.

3.5 Betalingsproces

In kleine organisaties is de betaalorganisatie relatief kwetsbaar. Wij verwachten in dit proces een adequate functiescheiding door middel van een strikte doorvoering en handhaving van het vier-ogen-principe. Medewerkers dienen immers niet zelfstandig betalingen te kunnen uitvoeren. Op dit moment wordt een 2e handtekening in de bank voor het verzenden van betalingen niet bij iedereen afgedwongen, of pas vanaf een bedrag van €500.000. Wij adviseren u dringen om dit zo snel mogelijk aan te passen.

3.6 Memoriaalboekingen

Memoriaalboekingen zijn boekingen die buiten het reguliere proces worden gemaakt en aan deze boekingen liggen geen directe financiële transacties ten grondslag. Memoriaalboekingen worden voornamelijk gemaakt voor bijvoorbeeld correctieboekingen of schattingen. Omdat de procesgang afwijkt van de reguliere processen, bestaat er een groter dan normaal risico dat deze niet juist, of anders dan bedoeld, worden verwerkt. Memoriaalboekingen worden bij u in de basis gemaakt door de controller. Hierop vindt geen zichtbare controle achteraf plaats en ook is er geen sprake van een vier-ogenprincipe bij het maken van deze boekingen. Gelet op de grootte van uw organisatie verwachten wij niet per sé dat systeemtechnisch wordt afgedwongen dat alle memoriaalboekingen worden gecontroleerd door een tweede persoon voordat deze definitief worden gemaakt. Wel adviseren we om heldere afspraken te maken hoe fouten in deze boekingen kunnen worden gedetecteerd en gecorrigeerd. Dit kan bijvoorbeeld door een maandelijkse controle achteraf van handmatige memoriaalboekingen.

Het ontbreken van beheersing op memoriaalboekingen verhoogt het risico dat fouten en fraude niet ontdekt worden. Onjuiste memoriaalboekingen kunnen leiden tot een vertekende financiële verslaggeving en het risico op misbruik van financiële middelen. Bovendien kan dit resulteren in onvoldoende inzicht in de financiële positie van de organisatie, wat uiteindelijk negatieve gevolgen kan hebben voor de besluitvorming en de betrouwbaarheid van financiële rapportages.

Daarom adviseren wij u om een beleid op te stellen voor de controle van memoriaalboekingen. Dit kan bijvoorbeeld zijn dat memoriaalboekingen met een resultaatimpact en/of memoriaalboekingen boven een bepaald bedrag gecontroleerd dienen te worden door de directeur, alvorens deze definitief gemaakt worden.

Deze tekortkoming in de interne beheersing is besproken met het management en de directie. U bent voornemens maatregelen te nemen om dit risico te mitigeren. Door onze gegevensgerichte werkzaamheden hebben we geen bevindingen geconstateerd die van invloed zijn op ons oordeel.

- Inhoudsopgave
- Managementsamenvatting
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- **Controlebevindingen en actualiteiten**
- Overzicht niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid
- Afsluiting

3.7 Voorraden

Sinds 2022 is er sprake van voorraden bij De Marrekrite die bestaan uit onder andere fiets- en wandelknooppuntkaarten. Daarnaast heeft u in 2024 ook een voorraad stangen op de balans opgenomen. Wij hebben u in voorgaande jaren dringend geadviseerd om de voorraden periodiek te inventariseren en de uitkomsten van deze controle zichtbaar vast te leggen. Dat geldt ook voor bijvoorbeeld de wimpels die u jaarlijks verkoopt. Voor de verkoop van wimpels, fiets- en wandelknooppuntkaarten gebruikt u verkooplijsten welke in Excel worden ingevuld. De gehanteerde verkooplijsten zijn heel bewerkelijk en daarmee voor het vaststellen van de volledigheid van de opbrengsten onvoldoende betrouwbaar. Wij adviseren om op zoek te gaan naar een manier om de verkopen bij te houden welke minder bewerkelijk en daarmee minder foutgevoelig is.

Het ontbreken van een gestructureerd proces en daarmee betrouwbare basisinformatie (zoals betrouwbare verkooplijsten en getekende tellijsten), waardoor een exacte berekening niet mogelijk is, heeft geleid tot een onzekerheid in de voorraadwaardering. We schatten deze onzekerheid van de voorraad op € 10.000, dit is een benadering.

3.8 IT en AVG

In toenemende mate worden aan u verwachtingen gesteld op het gebied van IT en dataveiligheid. Wij hebben u de afgelopen jaren reeds geadviseerd om de risico's op dit gebied in kaart te brengen en gepaste maatregelen te nemen, op basis van de kans dat de risico's zich voordoen en de impact ervan aan de ene kant en uw beschikbare budgetten aan de andere kant. De mate waarin u opvolging heeft gegeven aan deze adviseren is naar onze mening nog onvoldoende. Wij raden u aan om dit onderwerp onder de aandacht te brengen binnen uw organisatie, beleid op te stellen en te zorgen voor bewustzijn hieromtrent.

3.9 Continuïteit

Onderdeel van de jaarrekeningcontrole is onze beoordeling of de organisatie in de twaalf maanden na afgifte van de controleverklaring de activiteiten kan voortzetten. Deze beoordeling bestaat uit verschillende onderdelen, te beginnen met uw eigen expliciete beoordeling op dit punt. Naarmate er meer aanleiding is, is de benodigde analyse ook uitgebreider. Onderdelen van uw beoordeling zijn onder meer de vermogenspositie, de begroting voor het komende boekjaar, de ontvangen, toegezegde en vastgestelde subsidies, de mate waarin u eigen inkomsten weet te generen en de door u gesignaleerde risico's en de wijze waarop u inspeelt op deze risico's.

- Inhoudsopgave
- Managementsamenvatting
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- **Controlebevindingen en actualiteiten**
- Overzicht niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid
- Afsluiting

Er zijn verschillende aspecten die van invloed zijn op de continuïteitsrisico's. Dit zijn macro-economische ontwikkelingen, zoals hoge inflatie, energieprijswontwikkelingen, subsidie zekerheid en bezuinigingen als gevolg van politieke beslissingen. Wij verwachten van u dat u deze aspecten meeneemt in uw inschatting van continuïteitsrisico's. Uw analyse is immers het startpunt van onze eigen inschatting over uw continuïteit.

Wij hebben voldoende controle-informatie verkregen om met redelijke mate van zekerheid te kunnen concluderen dat continuïteit van uw organisatie in de komende 12 maanden is geborgd.

3.10 Het maken van schattingen

Bij het opmaken van een jaarrekening is het noodzakelijk dat u schattingen en oordelen toepast om te komen tot betrouwbare cijfers. Niet zelden worden schattingen niet als zodanig onderkend, omdat ze een vast onderdeel van uw administratieve proces zijn. Tijdens onze controle besteden wij nadrukkelijk aandacht aan de belangrijke schattingen omdat deze, bedoeld of onbedoeld, het resultaat kunnen beïnvloeden.

Binnen uw organisatie hebben de belangrijkste schattingen betrekking op het inschatten van (de waarde van) de materiele vaste activa, de vorderingen en de kortlopende schulden en de noodzaak tot het treffen van voorzieningen. Tijdens onze werkzaamheden hebben wij geen tekortkomingen aangetroffen in de schattingsmethoden en vastgesteld dat de wijze waarop deze tot stand komen niet is gewijzigd ten opzichte van vorig jaar. Wij aanvaarden uw schattingen, maar wij melden volledigheidshalve dat inherent is aan schattingen dat de uiteindelijke uitkomst kan afwijken.

Daarnaast vinden wij het belangrijk dat u in de periode na afloop van het boekjaar de uitkomsten van de gemaakte schattingen evalueert. Op die manier maakt u beter inzichtelijk hoe schattingen in de praktijk zijn uitgedrukt. Deze informatie kunt vervolgens gebruiken om de gehanteerde schattingsmethoden en uitgangspunten voor de komende jaren te verbeteren.

3.11 Verslaggevingsregels nageleefd

De jaarstukken 2024 van De Marrekrite voldoen aan de formele uitgangspunten van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Er wordt inhoudelijk verslag gedaan van de uitkomsten van beleid en de financiële uitkomsten en aandachtspunten in het verslagjaar. Wij hebben ten aanzien van de inhoud van de jaarstukken en de presentatie van de cijfers in relatie tot de verslaggevingsregels geen significante tekortkomingen geconstateerd. Dat geldt ook voor de rechtmatigheidsverantwoording, die sinds 2023 onderdeel is van de jaarrekening. Het jaarverslag, bestaande uit de programmaverantwoording en de paragrafen, verbindt de inhoudelijke prestaties met de baten en de lasten. Het jaarverslag bevat de op grond van het BBV voorgeschreven onderdelen en voldoet hiermee aan de vereisten.

4. Overzicht niet-gecorrigeerde controleverschillen

De jaarrekeningcontrole voeren wij uit met een bepaalde marge. Deze marge noemen we de materialiteit. De materialiteit is voorgeschreven in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) en bevestigd in uw controleprotocol. Daarbij kan rekening worden gehouden met specifieke factoren of risico's, de zogenaamde "kwalitatieve materialiteit". Tevens gelden scherpere marges voor de naleving van de WNT.

Het Bado stelt dat de maximaal te hanteren materialiteit 1% bedraagt van het totaal van de lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves). De bij u gehanteerde materialiteit bedraagt afgerond € 28.100, op basis van het totaal aan lasten van € 2.814.022.

Mochten we niet-gecorrigeerde controleverschillen onderkennen die dit bedrag overschrijden dan kunnen we geen goedkeurende verklaring afgeven. Voor geconstateerde onzekerheden geldt een marge van 3% en dus een bedrag van € 84.400.

In het kader van de bestuurlijke afhandeling en het dechargeproces melden wij eventuele geconstateerde afwijkingen die niet meer gecorrigeerd zijn in de jaarrekening. Deze zijn vanaf een lager bedrag dan de materialiteit mogelijk voor u relevant. Wij melden alleen afwijkingen boven een bepaalde grens (5% van de materialiteit). Deze bedraagt bij u ongeveer € 1.400.

Niet-gecorrigeerde controleverschillen	Bedrag	Invloed eigen vermogen ultimo jaar	Invloed resultaat
Totaal verschillen getrouwheid	NVT	NVT	NVT
Onzekerheid voorraden, zie paragraaf 3.7	€ 10.000	€ 10.000	NVT
Totaal onzekerheden getrouwheid	€ 10.000	€ 10.000	NVT

Daarnaast informeren wij u over gecorrigeerde controleverschillen of andersoortige afwijkingen die het gevolg zijn van significante tekortkomingen in de interne beheersing, frauderisico's met zich meebrengen of naar onze mening onder uw aandacht zouden moeten worden gebracht. Er zijn in het controleproces geen afwijkingen geconstateerd die op grond van het bovenstaande gerapporteerd zouden moeten worden welke nog niet zijn toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering in de jaarrekening.

- Inhoudsopgave
- Managementsamenvatting
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Controlebevindingen en actualiteiten
- **Overzicht niet-gecorrigeerde verschillen**
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid
- Afsluiting

- Inhoudsopgave
- Managementsamenvatting
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Controlebevindingen en actualiteiten
- Resultaat en vermogenspositie
- Overzicht niet-gecorrigeerde verschillen
- **Automatiseringsomgeving**
- Onafhankelijkheid
- Afsluiting

5. Automatiseringsomgeving

In overeenstemming met artikel 2:393 van het Burgerlijk Wetboek melden wij u dat er geen zaken zijn op te merken over de continuïteit en betrouwbaarheid van de automatiseringsomgeving, naar aanleiding van onze controle.

Primair is de controle van de jaarrekening gericht op het geven van een oordeel over de jaarrekening, en niet op de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of onderdeel daarvan.

Wij veinzen dan ook geen volledigheid op dit vlak, omdat onze eventuele bevindingen alleen toezien op onderdelen die wij in het kader van de jaarrekeningcontrole hebben onderzocht. Indien u volledigheid hieromtrent wenst, is een onderzoek nodig wat hier specifiek op gericht is. Een dergelijk onderzoek is echter niet nodig voor het uitvoeren van onze werkzaamheden, vanwege de beperkte mate van geautomatiseerde beheersmaatregelen bij De Marrekrite.

Hoewel wij geen bijzonderheden hebben te melden ten aanzien van de geautomatiseerde gegevensverwerking, neemt dit niet weg dat IT-beveiliging een belangrijk onderwerp is, en dat 100% veiligheid niet bestaat. Steeds vaker worden ook kleinere organisaties geconfronteerd met hackpogingen, phishingmails en ransomware. Dat betekent dat niet alleen goede afspraken met belangrijke IT-partners belangrijk zijn, maar ook een actieve houding op de nakoming ervan en op de naleving van uw eigen interne procedures. Omdat incidenten niet volledig te voorkomen zijn hebben we al eerder ook aandacht gevraagd voor incidentmanagement en crisiscommunicatie.

- Inhoudsopgave
- Managementsamenvatting
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Controlebevindingen en actualiteiten
- Resultaat en vermogenspositie
- Overzicht niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- **Onafhankelijkheid**
- Afsluiting

6. Onafhankelijkheid

Door de NBA (de beroepsorganisatie van accountants) zijn voorschriften opgenomen in het kader van onafhankelijkheid in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO). Door Eshuis Registeraccountants is de naleving van de beroepsregels ingebed, waaronder ook de ViO.

Wij concluderen dat wij voldoende onafhankelijk zijn als certificerend accountant van De Marrekrite op basis van de ViO.

Wij hebben voorts geen andere opdrachten voor u uitgevoerd dan de controle van de jaarrekening en de direct samenhangende werkzaamheden.

- Inhoudsopgave
- Managementsamenvatting
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Controlebevindingen en actualiteiten
- Resultaat en vermogenspositie
- Overzicht niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid
- Afsluiting

7. Afsluiting

Wij danken de medewerkers van De Marrekrite voor de samenwerking in de afgelopen periode. Wij vertrouwen er op u met dit rapport voldoende te hebben geïnformeerd. Uiteraard zijn wij graag bereid tot het verstrekken van nadere toelichting en het beantwoorden van vragen.

Bijlagen:

1. Getekende controleverklaring
2. Ongetekende controleverklaring in enkelvoud
3. Gewaarmerkte jaarrekening in enkelvoud

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap voor het Friesche Waterland "De Marrekrite"

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap voor het Friesche Waterland "De Marrekrite" te Uitwellingerga gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2024 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap voor het Friesche Waterland "De Marrekrite" op 31 december 2024 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

1. Het overzicht van baten en lasten over 2024.
2. De balans per 31 december 2024.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, waaronder de rechtmatigheidsverantwoording van het dagelijks bestuur over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2024.
4. De bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Nota verwachtingen accountantscontrole 2024, het normenkader voor de financiële rechtmatigheid dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 27 juni 2024 en de Regeling Controleprotocol WNT 2024 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap voor het Friesche Waterland "De Marrekrite", zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2024 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 28.100. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado. Op basis van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2024 hebben wij bij de controle van de SiSa-bijlage dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening. In de Nota verwachtingen accountantscontrole 2024 zijn tevens een aantal specifieke controle- en rapportagetoleranties opgenomen, die wij hebben toegepast.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling Controleprotocol WNT 2024. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan u tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 1.400 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen, zoals opgenomen in het normenkader dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 27 juni 2024.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving en het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeenschappelijke regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate, maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de Nota verwachtingen accountantscontrole 2024, het normenkader voor de financiële rechtmatigheid dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 27 juni 2024, de Regeling Controleprotocol WNT 2024, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of gemeenschappelijke regeling haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeenschappelijke regeling de financiële risico's niet kan opvangen.

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeenschappelijke regeling. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 10 april 2025

Eshuis Registeraccountants B.V.
Was getekend: drs. E. Vriesen RA

Jaarstukken

2024

recreatieschap
marrekrte

Jaarverslag

2024

Inhoud

1 Programmaverantwoording	6
Beleidskader	7
1.1. Programma Bedrijfsvoering	9
1.2 Programma Waterrecreatie	10
1.3 Programma Landrecreatie	11
1.4 Programma Baggeren	12
1.5 Programma Ontwikkelingen	13
1.6 Programma Wimpels, Donateurs & Vrijwilligers	14
2 Paragrafen	17
2.1 Lokale heffingen	18
2.2 Weerstandvermogen	18
2.3 Onderhoud kapitaalgoederen	22
2.4 Financiering	24
2.5 Bedrijfsvoering	26
2.6 Verbonden Partijen	30
2.7 Grondbeleid	30
3 Jaarrekening 2024	32
3.1 Balans per 31 december 2024	33
3.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	34
3.3 Toelichting op de balans per 31 december 2024	38
3.4 Overzicht baten en lasten 2024	45
3.5 Toelichting en verschillenanalyse op het overzicht baten en lasten 2024	47
3.7 Wet Normering Topinkomens (WNT)	50
4 Rechtmatigheidsverklaring Dagelijks Bestuur	52
5 Controleverklaring accountant	54
Bijlagen bij de jaarstukken 2024	59

1

Programma- verantwoording

Beleidskader

Al vele decennia beheert Recreatieschap Marrekrite in de provincie Fryslân de toeristische basisinfrastructuur op *water en land*. Opgericht in 1957 was onze focus de eerste 55 jaar exclusief gericht op het realiseren van meer natuurligplaatsen voor de watersport. Inmiddels beheren we op ruim 300 locaties in de provincie ruim 700 aanlegvoorzieningen (damwanden, steigers, MarBoeien). Aaneengeschakeld gaat het om een enorme aanlegcapaciteit, namelijk zo'n 33 km.

Voor de landrecreatie beheren we voor onze deelnemers de knooppuntnetwerken Fietsnetwerk Fryslân en Wandelnetwerk Fryslân. Daarnaast realiseren en beheren we de Toeristische Overstappunten (TOP's).

Naast de verantwoordelijkheid voor het beheer van de fiets- en wandelknooppuntnetwerken (en overige routestructuren), kregen we in 2012 ook de opdracht om te inventariseren welke recreatieve routes er in Fryslân allemaal zijn (beheer routedatabase). In november 2024 heeft het algemeen bestuur besloten om deze taak te verbreden, zodat Marrekrite *het* provinciale aanspreekpunt wordt op het gebied van (thematische) routes, de ontwikkeling van nieuwe routes en routeproducten en tevens te zorgt voor een goede ontsluiting hiervan. Hiervoor wordt Routebureau Fryslân in 2025 onderdeel van Marrekrite, voortkomend uit de provinciale opgave Dagrecreatieve Netwerken.

Los van de bovenstaande taken, heeft Marrekrite ook de opdracht om haar deelnemers gevraagd en ongevraagd te adviseren over alle voorkomende zaken, die betrekking hebben op de toeristische infrastructuur op water en land en over de verbinding van die velden.

Marrekrite verricht deze taken als GR (Gemeenschappelijke Regeling) namens haar deelnemers, de provincie Fryslân en de Friese gemeenten. Op Ooststellingwerf en de Waddeneilanden na, zijn alle Friese gemeenten deelnemers in ons recreatieschap. Met Ooststellingwerf wordt wel nauw samengewerkt. Dat geldt ook voor de Groninger gemeente Het Hogeland. Marrekrite beheert en onderhoudt voor deze gemeente de ligplaatsen aan de oostzijde van het Lauwersmeer. De westelijke zijde van het meer (Noardeast-Fryslân) valt binnen ons reguliere beheer.

Het werk van Marrekrite heeft tot doel een professionele, aantrekkelijke en uniforme recreatieve infrastructuur op water en land te realiseren. Dit alles in de eerste plaats in het belang van onze eigen inwoners (*recreanten*), maar ook als uniek aanbod richting inkomende gasten (*toeristen*).

Wat heeft het per saldo gekost?

TOTAAL MARREKRITE	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Jaarrekening 2024	Jaarrekening 2023
Structurele baten	2.303.056	2.420.056	2.543.996	2.208.001
Incidentele baten	250.000	300.000	398.000	296.000
Saldo baten	2.553.056	2.720.056	2.941.996	2.504.001
Structurele lasten	-2.223.477	-2.423.477	-2.470.022	-2.046.446
Incidentele lasten	-320.000	-333.000	-344.000	-367.034
Saldo lasten	-2.543.477	-2.756.477	-2.814.022	-2.413.479
TOTAAL MARREKRITE	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Jaarrekening 2024	Jaarrekening 2023
Saldo structurele baten en lasten	79.579	-3.421	73.975	161.555
Saldo incidentele baten en lasten	-70.000	-33.000	54.000	-71.034
	9.579	-36.421	127.975	90.522

* De verschillen tussen realisatie en begroting zijn opgenomen in de toelichting op de het overzicht baten en lasten

Om inzichtelijk te maken welk deel van de baten en lasten structureel en incidenteel zijn, hebben we een overzicht opgenomen van structurele baten en lasten, zodat voor het bestuur transparanter te bepalen is of er sprake is van structurele of incidentele effecten.

Wat hebben we in 2024 per programma gedaan?

2024 stond in het teken van besluitvorming over onze toekomstvisie 'Marrekrite toekomstbestendig'. Na een intensief traject waarbij de huidige en toekomstige taken onder de loep zijn genomen, heeft het algemeen bestuur in november 2024 besloten meer ruimte te bieden voor de basisorganisatie en Marrekrite uit te breiden met een Routebureau.

Waar 2023 qua personele bezetting een turbulent jaar was met veel wisselingen op personeel vlak (pensionering en emigraties), keerde dit jaar de rust langzaam terug met het aantrekken van een aantal nieuwe collega's. We kijken daarom met tevredenheid terug op 2024.

In het onderstaande beschrijven we per programma de belangrijkste resultaten en ontwikkelingen.

1.1. Programma Bedrijfsvoering

Wat hebben we gedaan?

Dat goed personeel de sleutel tot succes is, is een open deur. Voor een kleine organisatie als Marrekrite geldt des te meer dat goed personeel de primaire zorg is. Er hoeft maar met één collega iets aan de hand te zijn en de rest voelt het meteen. In het verleden hebben we vaak te maken gehad met serieuze vraagstukken op dit vlak. Gedurende 2023 - en doorlopend tot half 2024 - zagen we een flink aantal mensen vertrekken (pensionering en emigratie). In 2024 hebben we daardoor collega's moeten werven voor het officemanagement, een schipper voor de milieuboot en een teamleider beheer en onderhoud. Gelukkig blijkt Marrekrite niet alleen door deelnemers en recreanten hoog gewaardeerd te worden, maar zijn we ook in trek als werkgever. In alle gevallen hadden we succesvolle wervingscampagnes, waarbij we uit diverse kandidaten konden kiezen. Doordat we een kleine organisatie zijn, blijven we kwetsbaar, maar tegelijk blijken we wel goed aan nieuwe mensen te kunnen komen.

Het is een goed teken dat we van onze nieuwe collega's terugkrijgen dat ze al snel het gevoel hadden al jaren bij ons te werken. Er is een goede sfeer in het team, waardoor we het einde van het jaar konden vieren met een tevreden terugblik. Op 31 december 2024 hadden we 10 mensen vast in dienst, omgerekend naar fte's circa 8,5. Daarnaast maakten we voor een aantal functie gebruik van externe inhuur (ingenieur, financieel adviseur en assistenten op de maaiboten), De maaieronde die we met de auto doen (autoroute), hebben we tot slot bij een hoveniersbedrijf belegd.

Ten aanzien van al deze inhuur geldt dat we in 2024 - mede in het kader van onze toekomstvisie – hebben gekeken of we dit niet beter (gedeeltelijk) kunnen oplossen met bijvoorbeeld vaste krachten. De conclusie was opnieuw dat dit zowel financieel, als bedrijfstechnisch gezien, niet handig is. Het jaarlijks tijdig vastleggen van inhuurkrachten blijft wel een kritisch aandachtspunt. In 2024 was dat lastig voor één assistent-maaier, waardoor we hebben moeten improviseren om de rondes toch gedaan te krijgen. Voor de recreant heeft dit gelukkig weinig invloed gehad, waarbij we werden geholpen door het weer.

Wat heeft het gekost?

Bedrijfsvoering	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Jaarrekening 2024	Jaarrekening 2023
Baten	2.086.898	2.173.898	2.273.404	1.998.710
Lasten	-1.022.590	-1.130.590	-1.215.083	-1.178.507
Saldo (voor bestemming)	1.064.308	1.043.308	1.058.321	820.203
Onttrekking uit reserves	250.000	250.000	250.000	250.000
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo (na bestemming)	1.314.308	1.293.308	1.308.321	1.070.203

* De verschillen tussen realisatie en begroting zijn opgenomen in de toelichting op de het overzicht baten en lasten

1.2 Programma Waterrecreatie

Wat hebben we gedaan?

Ondanks het feit dat de landrecreatie voor Fryslân belangrijker wordt, ligt de basis van ons schap in de watersport. Dat zien wij ook terug in de bestemming van middelen. Vrijwel al onze investeringen betreffen de herbouw van oude aanlegvoorzieningen (damwanden en steigers). Het vreemd vermogen dat wij aantrekken, is puur voor de realisatie van deze opgave bedoeld. Marrekrite onderhoudt ongeveer 700 vrije aanlegvoorzieningen op zo'n 400 plekken in Fryslân. Sinds een jaar of 10 gaat het daarbij ook om MarBoeien, waarvan we er momenteel 100 beheren. Duizenden recreanten kunnen elke dag te kust en te keur kiezen uit talloze mooie plekken.

Nog altijd ontwikkelen we – zij het tegenwoordig nog mondjesmaat – ook nieuwe ligplaatsen. Zowel bij her- als nieuwbouw ligt de focus op kwalitatief hoogstaande, duurzame voorzieningen. Dat we hier goed in slagen blijkt uit de positieve feedback die wij krijgen. De focus op kwaliteit leidt op termijn bovendien tot een flinke verlaging van onze onderhouds- en beheerkosten. Duurzaam werken is inmiddels een modebegrip geworden. Voor Marrekrite betekent het vooral dat we kijken naar de lange termijn en dus naar de kosten van de gehele levenscyclus. Het mes van “kiezen voor kwaliteit” snijdt daarmee aan alle kanten tegelijk.

Steigers en damwanden

Het jaar 2024 was wat de vervanging van oude aanlegvoorzieningen betreft, in navolging van 2023, opnieuw geen opvallend jaar. We hebben gedaan wat we ons ten doel hadden gesteld en dat verliep zonder noemenswaardige problemen. De aannemers leverden de werken tijdig en volgens onze eisen op. Daarmee werkten we naar tevredenheid aan onze meerjarige vervangingsoperatie, zij het dat we de afgelopen jaren wel zien dat we steeds minder meters kunnen wegzetten voor hetzelfde geld. Wij hebben het bestuur eind 2024 geïnformeerd over de stand van zaken. Tien jaar geleden hadden we berekend dat we in 2026 klaar zouden zijn. Echter, door de significant gestegen prijzen loopt onze vervangingsopgave na 2026 nog een paar jaar door. Helaas is dat de realiteit waar we mee te maken hebben. Gelukkig blijft het bij een uitdaging op financieel vlak. Door de hele provincie heen zijn de slechtste voorzieningen inmiddels vervangen. We blijven jaarlijks vervangen wat de hoogste prioriteit heeft en hebben de ruimte en het overzicht om daarin te schuiven indien nodig.

MarBoeien

In 2024 heeft een aannemer alle MarBoeien gecontroleerd en waar nodig van nieuwe onderdelen voorzien. Op dit moment houden we vast aan een inspectiecyclus van 2 jaar, met het oprekken van deze cyclus zijn we erg voorzichtig. Boven alles moeten onze voorzieningen veilig en betrouwbaar zijn, temeer daar de boeien zijn nog altijd heel populair zijn. Die populariteit maakt onze investeringen wel doelmatig. Tegelijk kan niet worden ontkend dat ze niet zo goedkoop zijn als we bij de introductie hadden gehoopt.

Húskes

In 2024 is er vanuit Marrekrite geen actie ondernomen op dit onderwerp. Onder de betrokken partijen (Wetterskip, provincie, gemeenten) is de discussie over het dossier “vuilwater” nog altijd gaande. In deze discussie gaat het over taken, rollen, ambities en financiering. De uitkomst van deze discussie bepaalt wat er met onze drie Húskes gaat gebeuren. Marrekrite heeft jaren geleden al haar visie neergelegd in het “Vuilwaterplan Fryslân”.

Wat heeft het gekost?

Waterrecreatie	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Jaarrekening 2024	Jaarrekening 2023
Baten	16.158	16.158	16.158	15.841
Lasten	-886.867	-941.867	-801.260	-640.067
Saldo (voor bestemming)	-870.709	-925.709	-785.102	-624.226
Onttrekking uit reserves	-	-	-	7.000
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo (na bestemming)	-870.709	-925.709	-785.102	-617.226

* De verschillen tussen realisatie en begroting zijn opgenomen in de toelichting op de het overzicht baten en lasten

1.3 Programma Landrecreatie

Wat hebben we gedaan?

De hoofdtaak binnen het programma Landrecreatie betreft het onderhoud aan de fiets- en wandelknooppuntnetwerken. Daarnaast ontwikkelen en beheren we de toeristische overstappunten (TOP's). Het onderhoud aan deze voorzieningen wordt uitbesteed aan een aannemer. Het bestaande onderhoudscontract liep tot eind 2024. In 2024 is het onderhoud aan het fiets- en wandelnetwerk opnieuw aanbesteed voor de periode vanaf 2025. In december is de opdracht gegund aan de aannemer waar we al jaren naar tevredenheid mee werken. Er is een contract afgesloten voor de periode 2025 tot en met 2027, waarbij we de optie hebben om maximaal twee maal met twee jaar te verlengen. Dit betekent dat we met vertrouwen naar de toekomst kijken als het gaat om het vasthouden van de huidige kwaliteit. Fryslân behoort al jaren tot de top in Nederland en dat houden we graag zo.

Zoals elk jaar zijn voor de fiets- en wandelnetwerken, voorafgaand aan de start van het nieuwe seizoen, onderhoudsrondes gedaan. Daarnaast werden (schade)meldingen jaarrond verholpen. Ook zijn er, ter verbetering van beide netwerken, diverse trajectwijzigingen doorgevoerd, soms in verband met infrastructurele werken, maar ook om TOP's, ligplaatsen en de netwerken van omliggende provincies beter te laten aansluiten.

Wat heeft het gekost?

Landrecreatie	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Jaarrekening 2024	Jaarrekening 2023
Baten	-	30.000	73.044	12.012
Lasten	-343.000	-378.000	-476.765	-420.023
Saldo (voor bestemming)	-343.000	-348.000	-403.721	-408.010
Onttrekking uit reserves	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo (na bestemming)	-343.000	-348.000	-403.721	-408.010

* De verschillen tussen realisatie en begroting zijn opgenomen in de toelichting op de het overzicht baten en lasten

1.4 Programma Baggeren

Wat hebben we gedaan?

De ambitie om op het vlak van baggeren net zo projectmatig te opereren als op het domein van de vervanging van aanlegvoorzieningen, is in 2024 eindelijk gelukt. Door allerlei omstandigheden slaagden wij er eerder niet in om tot besteding van het gereserveerde budget te komen. Het gevolg daarvan is dat de toenemende verondieping onvoldoende wordt aangepakt. In 2024 is het gelukt om, ondanks het feit dat de provincie Groningen uiteindelijk toch besloot niet mee te doen, al onze ligplaatsen rond het Lauwersmeer op diepte te brengen. Een ander deel van het budget is gebruikt om het strand op de Marchjepôle (Tsjukemar) te herstellen.

Wat heeft het gekost?

Baggeren	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Jaarrekening 2024	Jaarrekening 2023
Baten	-	-	-	-
Lasten	-250.000	-235.000	-245.958	-113.011
Saldo (voor bestemming)	-250.000	-235.000	-245.958	-113.011
Onttrekking uit reserves	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo (na bestemming)	-250.000	-235.000	-245.958	-113.011

* De verschillen tussen realisatie en begroting zijn opgenomen in de toelichting op de het overzicht baten en lasten

1.5 Programma Ontwikkelingen

Wat hebben we gedaan?

Een van de conclusies die getrokken werd in het onderzoekstraject met betrekking tot de toekomst van Marrekrite, was dat de organisatie een veelheid aan projecten op het bord had liggen. Een belangrijk effect hiervan was dat er een relatief hoge werkdruk was. We kwamen moeilijk door het werk heen en hadden niet altijd voldoende middelen georganiseerd om de bemanning uit te breiden. Dit inzicht heeft eraan bijgedragen dat we voorzichtiger zijn geworden met het doen van toezeggingen en dat we ons zakelijker opstellen als er verzoeken bij ons binnkomen. Ook bij onze deelnemers lijkt het onderzoek als een signaal te werken. Er komen minder vragen bij ons binnen om extra of nieuwe zaken op te pakken. Dat heeft er in belangrijke mate aan bijgedragen dat we ons in 2024 konden concentreren op onze kerntaken en het op orde brengen van de basisorganisatie. In 2025 wordt dit proces verder verfijnd. Al met al ontstaat er duidelijk meer rust in de organisatie en is er op het vlak van nieuwe projecten en nieuwe ontwikkelingen momenteel weinig te melden.

In 2024 zijn er drie nieuwe TOP's geplaatst, in Oudebildtzijl, Dronryp en Aldeboarn. Daarnaast zijn er een tiental zo ver gereed gemaakt, dat deze in het voorjaar van 2025 geplaatst kunnen worden.

Voor het project Vaarknooppuntnetwerk is besloten de ontwikkeling van een digitaal netwerk niet verder door te zetten, maar is het project afgerond met een aantal adviezen over het verbeteren van een planfunctie voor de watersport, al dan niet met digitale knooppunten en een aantal aanbevelingen over de doorontwikkeling van de Watersportapp.

Het advies over de Vaarklasse G is in 2024 nagenoeg afgerond. De laatste puntjes op de 'i' worden in 2025 gezet.

Voor de advisering rondom de landpadenregeling is in 2024 verder gekeken naar de mogelijkheden om opnieuw een Friese regeling te introduceren onder de vlag van Marrekrite. Eind 2024 heeft het bestuur besloten om Marrekrite niet een nieuwe landpadenregeling te laten opzetten en uitvoeren.

Voor het project camperen zijn nog een aantal afrondende werkzaamheden uitgevoerd. De laatste hand moet nog worden gelegd aan informatie voor gemeenten en ondernemers over de mogelijkheden en regelgeving rondom camperplaatsen. Wij zullen dit begin 2025 op onze website publiceren.

Marrekrite geeft van zowel het fiets- als wandelnetwerk een set navigatiekaarten uit (elk 3 deelkaarten). In 2024 hebben we de complete set fietskaarten vernieuwd en de wandelkaart voor het Merengebied/Zuidwest Fryslân ongewijzigd herdrukt. De kosten van het herdrukken worden gedekt met de opbrengst van de verkoop van de kaarten.

Wat heeft het gekost?

Ontwikkelingen	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Jaarrekening 2024	Jaarrekening 2023
Baten	-	-	-	-
Lasten	-20.000	-	-	-38.640
Saldo (voor bestemming)	-20.000	-	-	-38.640
Onttrekking uit reserves	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo na bestemming	-20.000	-	-	-38.640

* De verschillen tussen realisatie en begroting zijn opgenomen in de toelichting op de het overzicht baten en lasten

1.6 Programma Wimpels, Donateurs & Vrijwilligers

Wat hebben we gedaan?

In 2024 zagen we, zoals we in de verslagen over 2023 en 2022 ook rapporteerden, dat het relatief rustig was op het water. Wat dat betreft lijken we inmiddels te kunnen concluderen dat er sprake is van een trend, die vóór de corona-periode al zichtbaar werd: het wordt rustiger op het Friese water. De pandemie doorbrak deze lijn. Opeens was het juist uitzonderlijk druk. Er werden vergelijkingen gemaakt met de jaren '80 en '90 van de vorige eeuw. Maar die drukte heeft geen stand gehouden. Hoewel mensen zich tijdens de pandemie massaal voornamen om in de eigen omgeving te blijven recreëren, zaten de vliegtuigen naar andere bestemmingen - toen alles weer "normaal" was - al snel weer vol.

2024 was ook een erg nat jaar. Dit had als gevolg dat het gras hierdoor waarschijnlijk minder snel groeide. Dat maakte dat we het maaiwerk goed konden bijhouden. Maar die nattigheid maakte varen ook minder interessant, iets dat extra voelbaar is nu we richting dagrecreatie gaan. Mensen plannen nu per dag, waar men vroeger vaak al in de winter bepaalde dat er de volgende zomer weer 3 weken door de provincie zou worden gevaren. Dat betekent simpel gezegd dat het weer per dag bepaalt wat men doet. Dat levert dus duidelijker pieken en dalen op.

Een ander feit dat niet onbenoemd mag blijven is dat we onze prijzen per 2024 met 5 euro hebben verhoogd voor alle drie maten wimpels (klein, midden, groot) en het vignet. Het was lastig om te voorzien welk effect dit zou hebben. Inmiddels kunnen wij vaststellen dat er in 2024 iets minder wimpels zijn verkocht dan in eerdere jaren, toen er nauwelijks een teruggang te zien was. Of er sprake is van een prijseffect of een andere oorzaak, lijkt niet aan de orde te zijn geweest. We zullen dit uiteraard ook de komende jaren blijven monitoren.

Ondanks het feit dat er minder wimpels zijn verkocht, is de opbrengst over 2024 wel fors hoger dan we hadden voorzien. Ook zien we dat het bedrag aan extra vrijwillige bijdragen fors is. Blijkbaar vindt een grote groep watersporters dus dat de wimpel te goedkoop is voor wat zij ervoor krijgen. Voor hen speelt het verwachte prijseffect dus totaal niet. Ander goed nieuws is dat het aandeel donateurs binnen de totale groep mensen die onze wimpel koopt, blijft groeien. Donateurs hebben wij graag. Zij zijn trouw en doneren vaak extra.

Op het vlak van de vrijwilligers was 2024 eveneens een rustig jaar. De vrijwilligers krijgen het qua werkzaamheden overigens ook steeds rustiger. Dat geldt zowel voor degenen die voor ons wimpels verkopen, als voor degenen die onze voorzieningen controleren. Deze trend loopt mooi in de pas met het steeds ouder worden van deze groep mensen. In eerdere jaren hebben wij al opgemerkt dat er nog nauwelijks nieuwe vrijwilligers bij komen. Ook in 2024 is er weer een aantal vrijwilligers gestopt. Dat levert geen problemen op. Marrekrite is al ruim 10 jaar bewust aan het sturen om de organisatie steeds onafhankelijker te maken van de inzet van vrijwilligers. Dat doet natuurlijk niets af aan de enorme waardering die wij hebben voor hun inzet in de jaren die achter ons liggen.

In de herfst van 2024 hebben we een vaartocht op de Tsjûkemar gereorganiseerd om met bestuur en vrijwilligers te vieren dat ons meerjarige werk op de drie eilanden zijn afgerond. Aan de uitnodiging om mee te varen hebben de vrijwilligers massaal gehoor gegeven. Voor velen van hen staat Marrekrite symbool voor een tijd waarin de watersport groeide en bloeide en de organisatie op hen steunde.

Wat heeft het gekost?

Wimpels e.d.	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Jaarrekening 2024	Jaarrekening 2023
Baten	200.000	250.000	329.390	220.437
Lasten	-21.020	-21.020	-24.955	-23.231
Saldo (voor bestemming)	178.980	228.980	304.435	197.207
Onttrekking uit reserves	-	-		-
Toevoegingen aan reserves	-	-50.000	-50.000	-
Saldo (na bestemming)	178.980	178.980	254.435	197.207

* De verschillen tussen realisatie en begroting zijn opgenomen in de toelichting op de het overzicht baten en lasten

2

Paragrafen

2.1 Lokale heffingen

Bij Recreatieschap Marrekrite kennen we geen lokale heffingen zoals bij een gemeente of provincie.

2.2 Weerstandsvermogen

Bij het opstellen van de begroting en jaarrekening dienen de voorzienbare en kwantificeerbare risico's zo goed mogelijk in beeld te worden gebracht. We ontwikkelen hiervoor beleid in overleg met een financiële werkgroep, bestaande uit een afvaardiging van de deelnemers. Dat hangt samen met het inzicht in onze resterende vervangingsopgaven en onze baggeropgave. Op het moment dat we deze duidelijk hebben en deze financieel meerjarig is vertaald, weten we de impact op ons huidige weerstandsvermogen en kunnen we kijken wat een adequaat niveau is voor de resterende opgaven binnen onze begroting. We hanteren in deze jaarstukken de uitgangspunten zoals die tot nu toe golden. We beschouwen de Bestemmingsreserve Baggeren (BB) als ware het een voorziening totdat we de peilacties hebben uitgevoerd, zoals gemeld in het Plan van Aanpak Baggeren 2020-2030, dat in november 2020 door het algemeen bestuur is vastgesteld.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing dient ten minste te worden opgenomen:

- inventarisatie van de weerstandscapaciteit,
- In de paragraaf inventarisatie van de risico's,
- beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's,
- een kengetal voor:
 - a. netto schuldquote
 - b. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
 - c. solvabiliteitsratio
 - d. grondexploitatie
 - e. structurele exploitatieruimte en
 - f. belastingcapaciteit (n.v.t.),
- een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover Marrekrite beschikt om niet-begrote kosten te dekken. Deze weerstandscapaciteit bestaat uit een tweetal elementen:

- Weerstandscapaciteit in de exploitatiesfeer:
 - a. onvoorzien incidenteel en structureel (n.v.t.),
 - b. onbenutte belastingcapaciteit (n.v.t.)

- Weerstandscapaciteit in de vermogenssfeer:
 - a. algemene reserve.
 - b. bestemmingsreserve Innovatie en Ontwikkeling Recreatie (BIOR)

	Jaarrekening 2024			Jaarrekening 2023		
	1-1-2024	Mutaties	31-12-2024	1-1-2023	Mutaties	31-12-2023
A Algemene Reserve (AR)	3.773.720	-159.478	3.614.242	4.030.720	-257.000	3.773.720
B Bestemmingsreserve Baggeren (BB)	300.000	-	300.000	300.000	-	300.000
C Bestemmingsreserve Innovatie en Ontwikkeling Recreatie (BIOR)	164.138	50.000	214.138	164.138	-	164.138
Subtotaal reserves	4.237.858	-109.478	4.128.380	4.494.858	-257.000	4.237.858
Gerealiseerd resultaat			127.975			90.522
TOTAAL EIGEN VERMOGEN			4.256.354			4.328.380

De weerstandscapaciteit van Marrekrite bedraagt, gelet op de stand van de algemene reserve, zonder het onverdeelde resultaat ultimo 2024 € 3,83 miljoen.

Beoordeling omvang van de risico's

Hoe komen we tot de benodigde weerstandscapaciteit?

Bij iedere begroting en jaarrekening actualiseren wij de risico's. We gaan na of er nieuwe risico's zijn bijgekomen en/of risico's vervallen. Van de risico's die we lopen, vindt een inschatting plaats van de omvang en van de kans dat het zich voordoet. Bij het bepalen van de omvang is ook van belang of het om een structureel of een incidenteel risico gaat. Afhankelijk van de mogelijkheden om de risico's te beheersen, vindt vervolgens een correctie naar beneden plaats. Alle risico's, na correctie, tellen we bij elkaar op. Dat totaal is de benodigde weerstandscapaciteit.

De risicobeoordeling baseren we op de inzichten die tot en met het opstellen van de jaarrekening beschikbaar zijn. Zoals ook in eerdere jaarstukken is aangegeven, ligt een belangrijk risico voor een kleine organisatie als Marrekrite in de continuïteit van het personeel. De slagvaardigheid van onze kleine organisatie staat of valt met de aanwezigheid en inzet van onze medewerkers. Dat betekent dat (langdurige) ziekte, vertrek of uitval meestal een flinke financiële wissel trekt op onze organisatie. We hanteren daarom tot nu toe in de risicobeoordeling de stelregel, dat de helft van onze gerealiseerde personeelskosten als risico geldt. In 2024 betreft dit afgerond € 0,35 miljoen.

In 2024 hebben we een notitie Weerstandsvermogen in het Algemeen Bestuur vastgesteld. In deze notitie verlaten we de beoordeling van het weerstandsvermogen via de salariskosten. We leggen vanaf dan een relatie tussen de weerstandscapaciteit en de solvabiliteit: met name vanwege de bijzondere omstandigheden dat we als Marrekrite in tegenstelling tot vele andere GR's in relatie tot onze begrotingsomvang veel vaste activa hebben. Dat leidt tot een reëlere ratio van het weerstandsvermogen.

Risico's Baggeren en de relatie met de Bestemmingsreserve Baggeren

De acties volgens uit het Plan van Aanpak Baggeren 2020-2030 richten zich, behalve op een paar specifieke projecten, vooral op het projectmatig aanpakken van ondieptes bij de meest

populaire locaties. Zoals hierboven reeds is aangestipt, heeft dit project de afgelopen tijd vertraging opgelopen, aanvankelijk vanwege technisch inhoudelijk kwesties, zoals de problemen rondom PFAS. Maar we moeten ook de hand in eigen boezem steken. Onze eigen ambitie om allerlei zaken te combineren en hiermee win-wins te behalen, heeft per saldo ook vertragend gewerkt. Hier bovenop worstelden wij met de personele capaciteit en de hiervoor beschikbare middelen.

Met het terugbrengen van de jaarlijkse begrotingslast naar € 200.000 om de oplopende rentelasten van de langlopende lening te kunnen opvangen, en het daarmee verlengen van de onderhoudscyclus van 24 naar 30 jaar, schatten we in dat we hier geen aanvullende risico's lopen.

Omvang weerstandsvermogen

De omvang van het weerstandsvermogen drukken we uit in een ratio. Ratio's beschouwen we als een indicatie. De ratio voor het weerstandsvermogen berekenen we aldus (x 1000):

Weerstandsvermogen

$$\text{Ratio van het weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{3.828}{350} = 1094\%$$

De ratio van het weerstandsvermogen moet minimaal 100% zijn om als "voldoende" te kwalificeren. Ter vergelijking: volgens de in 2024 vastgestelde methode van het bepalen van het weerstandsvermogen, komt de ratio op 190% bij een solvabiliteitsratio van tenminste 20%.

Bestemmingsreserves

In de Notitie Reserves en Voorzieningen die door het algemeen bestuur in december 2019 is vastgesteld, is het aantal bestemmingsreserves aanzienlijk verminderd. Ook de (structurele) storting en onttrekking van de programmasaldi behoren tot het verleden.

Wat op dit moment resteert, is een bestemmingsreserve Baggeren, die we behandelen als ware het een voorziening vanwege de reeds gememoreerde vervolgacties. De verwachting is dat het baggerplan de komende jaren op gang zal komen en dat het speelveld, met het beschikbaar komen van nu nog ontbrekende data, steeds betrouwbaardere prognoses oplevert.

De eerder bestaande Onderhoudsreserve is enige tijd terug al opgeheven. Het onderhoud aan damwanden en steigers is met de grootschalige investeringen in de vervangingsopgave relatief beperkt. Waar we vroeger spaarden voor "planmatig vervangingsonderhoud" activeren we onze investeringen tegenwoordig. De daarmee samenhangende kapitaallasten bekostigen we inmiddels via de exploitatie. Daarmee is de noodzaak voor een specifieke onderhoudsreserve vervallen.

Het dagelijks (klein) onderhoud aan onze voorzieningen bekostigen we vanuit de exploitatie.

Stille en geheime reserves

Marrekrite heeft (meestal ten behoeve van de steigers en damwanden) meerdere kavels water, drassige oevers en landbouwgrond in bezit. Deze gronden zijn indertijd om niet verkregen en hebben daardoor geen waardering op de balans. Dergelijk bezit noemt men stille reserves. Op grond van BBV is het niet toegestaan deze bezittingen te herwaarderen: de (historische) verkrijgingsprijs is in dit geval de waarderingsgrondslag. Op de balansdatum is de omvang van de stille reserves derhalve niet bepaald.

Marrekrite kan besluiten een deel van dit bezit in de toekomst te verkopen. In 2023 zijn hiertoe wel acties ondernomen, maar hebben er feitelijk geen transacties plaatsgevonden. De akten van de gronden die verkocht zouden worden, konden vanwege procedures als gevolg van het Didam arrest niet passeren. In 2024 hebben wel een deel van de gronden verkocht.

Grondslag voor verkoop is overigens altijd een taxatie van het betreffende bezit. Een verkoopbabe lichten wij conform de Financiële Verordening toe als een incidentele bate (vanaf € 25.000) in de tussentijdse rapportage of de jaarrekening.

Financiële kengetallen

Zoals we bij de introductie in deze paragraaf hebben aangegeven, zijn niet alle kengetallen voor Marrekrite van toepassing. In onderstaande tabel zijn alleen de relevante kengetallen opgenomen.

Jaarstukken 2024 Kengetallen	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
Netto schuldquote	237%	320%	207%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	237%	320%	207%
Solvabiliteitsratio	47%	51%	38%
Structurele exploitatieruimte	18%	13%	9%
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft aan in welke mate sprake is van een overschot of tekort aan liquide middelen. In de loop van 2024 voorzagen we een tekort aan liquide middelen. Eerste hebben we een kortlopende lening aangetrokken en aan het eind van het jaar een langlopende lening. Op grond van de begroting zouden we meer leningen aantrekken: dat was in 2024 nog niet nodig en met de verwachting van een dalende rente hebben we dat ook niet gedaan en nog een jaar kunnen uitstellen.

Solvabiliteit

De solvabiliteitspositie van een onderneming of instelling geeft een beeld van de mate waarin zij in staat is haar toekomstige verplichtingen te voldoen. Het geeft de verhouding tussen eigen vermogen en totaal vermogen aan. De solvabiliteitspositie van Marrekrite is en blijft uitstekend, maar is wel dalend als gevolg van de aangetrokken (lange) geldlening in 2022 en de nieuwe

leningen in 2024 en een daling van het eigen vermogen als gevolg van de afbouw van het vermogen.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte van een onderneming of organisatie is binnen de jaarrekening. Hoe hoger het kengetal, hoe beter. Deze structurele vrije ruimte is met het nieuwe financiële beleid toegenomen, omdat het rekeningresultaat bestaat uit de resultaten van alle programma's tezamen en er geen automatische storting of onttrekking meer plaatsvindt in relatie tot de bestemmingsreserves. De structurele exploitatieruimte is in verhouding tot voorgaand boekjaar redelijk stabiel gebleven (licht gedaald). Het structurele resultaat ten opzichte van het voorgaande boekjaar is verbeterd, met name vanwege lagere uitgaven op het programma Baggeren.

TOTAAL MARREKRITE	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Jaarrekening 2024	Jaarrekening 2023
Saldo structurele baten en lasten	79.579	-3.421	73.975	161.555
Saldo incidentele baten en lasten	-70.000	-33.000	54.000	-71.034
	9.579	-36.421	127.975	90.522

2.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Aanlegvoorzieningen

Als al onze ruim 600 aanlegplaatsen op ruim 300 locaties achter elkaar zouden worden gelegd, hebben we circa 33 km aanlegvoorziening in de vorm van steigers en damwanden in beheer op de mooiste plekken in het buitengebied van de provincie. Daarnaast hebben we sinds eind 2020 in totaal 100 MarBoeien op het water liggen.

Containers

Onze circa 120 containers (recreatie-afval) blijven 's winters in het veld staan, maar worden dan wel grotendeels afgesloten. Ze worden jaarlijks gecontroleerd en - indien nodig – gerepareerd door de schipper van de milieuboot. Daarmee wordt de kwaliteit bewaakt en de levensduur verlengd.

Werkship (MK1)

Onze eerste echte werkboot is halverwege 2013 aangeschaft. Deze schrijven we in 15 jaar af (tot 2028). Het schip ligt, sinds we in 2022 naar Uitwellingerga zijn verhuisd, eindelijk "voor de deur". Aanvankelijk besteedden we het technisch onderhoud nog uit, maar sinds wij beschikken over een buitenploeg met meerdere technisch goed onderlegde collega's, doen wij het meeste

onderhoud aan onze schepen zelf. Ook verbouwingen en aanpassingen doen we doorgaans in eigen beheer. Groot onderhoud, zoals het inbouwen / reviseren van motoren of groot schilderwerk, besteden we uit, hoewel we ook daar de nodige hand- en spandiensten bij verlenen. Dat alles maakt dat wij onze 4 werkschepen tegen zeer scherpe lasten op het water kunnen houden.

Milieuboot (MK2)

De milieuboot (“afvalcontainerboot”) is eind 2013 van Boarnsterhim overgenomen om het recreatie-afval in eigen beheer te kunnen inzamelen. De verwerking van het afval is een taak van Omrin.

Zoals hierboven aangegeven, doen we zoveel mogelijk onderhoud aan het schip zelf. De laatste jaren heeft dit nogal wat om handen gehad. De boot is decennia lang intensief gebruikt en vlot achter elkaar moesten we het ene na het andere cruciale onderdeel vervangen, waaronder recent nog de hoofdmotor. Helaas zijn we er nog niet. Vanwege de strenge regelgeving in de binnenvaart is er opnieuw gekeken naar de stabiliteit van het vaartuig. Ook daar blijkt dat er stevige aanvullende maatregelen nodig zijn om aan de eisen te voldoen. Eind 2023 zijn er in overleg met de inspectie afspraken gemaakt, zodat het seizoen 2024 veilig kon worden gesteld. Er werden tijdelijk zogenaamde “zwembandjes” worden gemonteerd. In 2024 werd verder nagedacht over een meer structurele oplossing, die in 2025 zijn beslag moet krijgen in een serieuze ingreep in het vaartuig.

In 2014 is een bijboot met motor en trailer aangeschaft om op moeilijk bereikbare locaties afval op te kunnen halen. De milieuboot schrijven we tot 2028 in 15 jaar af.

Duwponton

Het duwponton is 6 x 4 meter groot en is in 2010 aangekocht om (destijds) schapen te vervoeren en kleine onderhoudswerkzaamheden te doen. Dit ponton schrijven we in 15 jaar af (tot 2025).

Installatie YOSS

Onze mobiele Yoss-vuilwaterpomp is in 2014 tweedehands aangeschaft ten behoeve van het project “Vuilwaterboot”. De installatie staat niet op de balans en is opgeslagen in Uitwellingerga.

Húskes

Zoals hierboven reeds is gememoreerd, hebben onze drie Húskes het afgelopen seizoen niet op het water gelegen. Er is een doorstart van de dit initiatief nodig, waarbij rollen, taken en financiering eerst goed moeten afgestemd. Het is heel belangrijk voor de waterkwaliteit en ons imago als watersportgebied dat onze deelnemers en Wetterskip hierover goede afspraken maken.

Borden netwerken

De knooppuntborden, dragers en informatiepanelen van de knooppuntnetwerken en de TOP-zuilen blijven formeel in eigendom van de gemeenten. Ook de vervangingskosten worden doorberekend aan de gemeenten. Hetzelfde geldt voor de toeristische overstappunten. In totaal is ruim 2.800 km fietspad in ons werkgebied voorzien van knooppuntbebording (854 knooppunten). Op het gebied van wandelen geldt dat ruim 3.900 km wandelpad is voorzien van 2.102 knooppunten. Eind 2024 waren er in totaal 19 TOP's gerealiseerd.

Kantoorinventaris

De kantoorinventaris is inmiddels volledig afgeschreven. Vanwege de activeringsgrens van € 25.000 zullen de meeste lasten voor inventaris in de toekomst via de exploitatie lopen.

2.4 Financiering

We handelen conform onze Financiële Verordening 2024. Langlopende schulden kenden we in 2022 voor het eerst in de geschiedenis van Marrekrite. De liquide middelen zijn bij banken ondergebracht als rekening courant tegoeden.

We hebben inmiddels rentelasten uit vreemd vermogen als gevolg van een aangetrokken langlopende geldlening via de gemeente Súdwest-Fryslân van € 4,0 miljoen, waarvan in 2023 het eerste deel is afgelost. Daarnaast hebben we een extra langlopende lening aangetrokken ultimo 2024 (iets langer dan 1 jaar) en een kortlopende lening tot en met februari 2025. Voor de volledigheid geven we de maxima voor zowel de renterisiconorm als de kasgeldlimiet:

- de renterisiconorm bedraagt 20% van de grondslag, zijnde het begrotingstotaal (lasten) van het betreffende boekjaar (€ 2,38 miljoen); de renterisiconorm bedraagt € 0,47 miljoen en heeft betrekking op de vaste schuld.
- de kasgeldlimiet bedraagt voor gemeenschappelijke regelingen 8,20% van het begrotingstotaal (lasten) van het betreffende boekjaar. De kasgeldlimiet bedraagt € 0,19 miljoen.

In 2024 zijn we als Marrekrite ruim binnen de renterisiconorm gebleven en hebben we de kasgeldlimiet met ca. € 0,5 miljoen overschreden.

Rente-omslag

De rente-omslag wordt bepaald door het totale rentesaldo te relateren aan de totale boekwaarde en geeft daarmee de gemiddelde rente over de investeringen weer. Omdat Marrekrite in het verleden grotendeels heeft gefinancierd met eigen vermogen is de rente-omslag (veel) lager dan de rente op de aangetrokken langlopende geldlening. Bij begroting gingen we nog uit van een - historisch - laag rentepercentage op een eventueel aan te trekken lening en op spaartegoeden. Inmiddels is de rente gedaald en de rentevergoeding over de

tegoeden in rijk's schatkist daalt inmiddels ook. De markt verwacht nog een verdere daling van de lange rente. De rente-omslag bedraagt op rekeningbasis 0,56% (begroting 0,79%). De rentetoerekening is daarop aangepast bij de jaarstukken.

Renteschema	Jaarrekening 2024
a. externe rentelasten over de korte en de lange financiering	
rente opgenomen langlopende leningen	83.116
rente kortlopende schulden	-
b. externe rentebaten:	-33.284
geldleningen woningbouw	-
hypothecaire geldleningen	-
overige geldleningen	-
Totaal door te rekenen externe rente (1)	49.831
c. aan grondexploitatie door te belasten rente	-
rente van projectfinanciering door te belasten aan taakvelden	-
Saldo door te rekenen rente (2)	-
d1. Rente over eigen vermogen (3)	-
d2. Rente over voorzieningen (4)	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente (1+2+3+4)	49.831
e. werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (=rente-omslag)	49.831
f. Renteresultaat op het taakveld treasury	-
boekwaarden per 01-01	
totale boekwaarde staat C	8.891.611
Correctie boekwaarde (verstrekke leningen)	-
Boekwaarde excl. leningen derden	8.891.611
OMSLAGRENTE MARREKRITE	0,56%

Schatkistbankieren

In 2013 is een rekening courant geopend in het kader van (het verplicht) Schatkistbankieren. De overheid stelt ook gemeenschappelijke regelingen verplicht hieraan deel te nemen. Een nadelig gevolg is het verlies van rente-inkomsten, hoewel het op dit moment in sommige gevallen aantrekkelijker lijkt om gelden te lenen, dan uit te zetten.

Ten aanzien van het Schatkistbankieren geldt per 1 juli 2021 een minimaal drempelbedrag van € 1,0 miljoen. De norm voor het bepalen van het drempelbedrag bij een lagere overheid bedraagt per 1 juli 2021 2,0% van het begrotingstotaal lasten (€ 2,34 miljoen in 2024), ergo afgerond €47.000. Marrekrite dient derhalve per 1 juli 2021 een (minimale) drempel aan te houden van €1,0 miljoen.

Berekening benutting drempelbedrag Schatkistbankieren				
Begrotingsbedrag verslagjaar				2.336.303
Drempelbedrag 2,0% van het begrotingsbedrag (per 01/07/2021)				46.726
Minimaal drempelbedrag per 01/07/2021				1.000.000
	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Buiten schatkist	584.056	397.771	182.129	182.545
Ruimte onder drempel	415.944	602.229	817.871	817.455
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

In 2024 heeft Marrekrite de drempel niet overschreden.

2.5 Bedrijfsvoering

Het grootste deel van de kosten binnen het programma Bedrijfsvoering bestond tot nu toe uit de salariskosten van de 10 vaste medewerkers. Met ingang van de Jaarstukken 2019 rekenen we, voor zover mogelijk, de loonkosten als directe kosten toe aan de verschillende programma's, inclusief een opslag voor overhead. De niet toe te rekenen loonkosten en overige indirecte kosten blijven achter op het programma Bedrijfsvoering. Voor speciale projecten en in het geval dat specifieke kennis noodzakelijk is, huren we tijdelijk externe medewerkers of adviseurs in.

Zoals bovenstaand geschetst hebben we in 2024 4 nieuwe collega's kunnen aanstellen. Het algehele gevoel binnen de organisatie is dat er meer rust en stabiliteit is ontstaan.

Personele bezetting 2024	
directeur	0,89
officemanager	1,17
medewerker communicatie	0,82
projectleider	0,89
teamleider beheer en onderhoud	0,17
coördinator landrecreatie	0,67
projectadviseur landrecreatie	0,89
technisch medewerker watersport	0,78
medewerker milieuboot	0,67
medewerker groenonderhoud	1,00
medewerker groenonderhoud	1,00
vacature	
TOTAAL	8,94

Digitalisering/ICT

Voor het digitale beheer van onze voorzieningen maken we gebruik van het beheerprogramma C-TIP. Hierin staat alle data over onze voorzieningen opgenomen. Relevante data hieruit wordt gedeeld met derden.

Twinfield, ons financiële pakket, is adequaat voor een relatief kleine organisatie als de onze. Het is niet specifiek ontwikkeld voor overheidsorganisaties, maar met behulp van een intermediair hebben we de afgelopen jaren een passende inrichting van onze administratie kunnen maken die voldoet aan de wet- en regelgeving die zo specifiek is voor de overheid (BBV).

ICT ondersteuning, zowel hardware als infrastructuur, wordt extern ingehuurd. In 2024 zijn we overgestapt op een andere werkomgeving (clouddienst). Daarmee zijn we ook op dit vlak beter toegerust op de toekomst.

Rechtmatigheid

Vanaf verslagjaar 2023 stelt niet de accountant, maar het dagelijks bestuur de verantwoording over de rechtmatigheid op. De commissie BBV heeft hiervoor een standaardtekst opgesteld. Deze rechtmatigheidsverantwoording is een verplicht onderdeel van de Jaarrekening 2024 van Marrekrite. In deze opgestelde standaardtekst wordt gesproken over afwijkingen. Onder afwijkingen worden verstaan: posten die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen (fouten) en posten, waarbij voor het dagelijks bestuur over de rechtmatigheid onduidelijkheid bestaat (onduidelijkheden).

Het is belangrijk hierbij op merken dat deze onduidelijkheden niet gelijk zijn aan de formele onzekerheden in de controle van de externe accountant. Vanuit de interne controle kan er informatie worden verkregen over de onduidelijkheden, die twijfels oproepen over de rechtmatigheid. Een voorbeeld hiervan is dat juristen van mening zouden kunnen verschillen over een aanbesteding. Onduidelijkheid over interpretatie, uiteenlopende oordelen over de rechtmatigheid en de daarmee verband houdende lasten, kunnen aangemerkt worden als onduidelijkheden.

Het kader van de (financiële) rechtmatigheidsverantwoording bestaat uit de volgende criteria:

- a. begrotingscriterium,
- b. voorwaardencriterium,
- c. misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O)

Bovenstaande criteria komen expliciet tot uitdrukking in de rechtmatigheidsverantwoording. Rechtmatigheidscriteria die ook de getrouwheid raken, zijn geen onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording. Bijvoorbeeld: de constatering van een verslaggevingsfout is geen onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording. Ook de constatering dat een post in de jaarrekening niet voldoet aan de uitgangspunten van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) hoeft niet opgenomen te worden in de rechtmatigheidsverantwoording.

Actualisatie control verordening, financiële verordening en normenkader

Normenkader, control verordening en financiële verordening zijn in 2024 geactualiseerd op basis van de modelverordening. De uitgangspunten zoals we deze in 2023 hebben geformuleerd zijn nu opgenomen in ons financieel beleid.

Verantwoordingsgrens: we hanteren een bedrag van € 50.000

De goedkeuringstoleranties zijn vastgelegd in het Normenkader 2024. In het eerder genoemde Bado staan minimumeisen voor de in de controle te hanteren goedkeuringstoleranties voorgescreven. De goedkeuringstolerantie wordt berekend als een percentage van de totale

lasten. Als wordt afgeweken van de goedkeuringstoleranties zoals opgenomen in dit besluit, licht de accountant dit toe in zijn controle verklaring.

De in 2024 vastgestelde goedkeuringstoleranties zijn:

Goedkeuringstoleranties getrouwheid accountant	Goedkeurend	Met beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% van lasten)	≤ 1%	> 1 % < 3 %	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% van de lasten)	≤ 3%	> 3 % < 10 %	≥ 10%	-

De goedkeuringsgrenzen voor het bepalen van de rechtmatigheidsverantwoording zijn gewijzigd ten opzichte van 2023:

Rechtmatigheidsverantwoording DB	Percentage	Lasten 2024	Bedrag 2024
Verantwoordingsgrens	2%	2.543.000	50.000
Rapportagegrens	1%	2.543.000	25.000

Fouten en/of onduidelijkheden als omschreven in de notitie rechtmatigheidsverantwoording (de afwijkingen) worden alleen in de rechtmatigheidsverantwoording vermeld indien de door het algemeen bestuur gestelde verantwoordingsgrens voor rechtmatigheid is overschreden.

De totale lasten van de jaarrekening 2024 van Marrekrite zijn ca. € 2,9 miljoen. Voor het boekjaar 2024 is de verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheid dus een bedrag van € 50.000,- (naar beneden afgerond). Het is handig een rond bedrag aan te houden.

In de paragraaf Bedrijfsvoering in de jaarrekening dient, op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV, aanvullende informatie opgenomen te zijn over de financiële rechtmatigheid. Het dagelijks bestuur beschrijft in deze paragraaf welke acties ondernomen worden om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Rapportagegrens: we hanteren een bedrag van € 25.000

Naast de goedkeuringstolerantie is er tevens een zogenaamde rapporteringstolerantie. Hierbij wordt bedoeld op het bedrag waarboven de accountant voor wat betreft geconstateerde fouten of onzekerheden in de jaarrekening heeft te rapporteren in het accountantsverslag.

Analoog hieraan stelt het algemeen bestuur voor de rechtmatigheidsverantwoording een rapportagegrens vast, waarboven geconstateerde onrechtmatigheden in de paragraaf Bedrijfsvoering worden opgenomen. De voor het verslagjaar 2024 gehanteerde rapportagegrens bedraagt € 25.000,- (ca. 1% van de begrote lasten). We menen u wel het volledige overzicht te moeten verstrekken met de gevonden fouten, juist vanwege de beperkte omvang.

Verbijzonderde interne controle (VIC)

Omdat Marrekrite als kleine organisatie niet in staat is om onafhankelijk een Verbijzonderde Interne Controle uit te voeren, hebben we de gemeente Súdwest-Fryslân gecontracteerd om voor ons deze controle op de rechtmatigheid uit te voeren. De bevindingen van de VIC zijn afgestemd met de accountant en vindt u terug in deze paragraaf, met in achtneming van de rapportagegrens. Tevens vindt u de verbetervoorstellen en/of beheersmaatregelen die het dagelijks bestuur voorstelt voor de toekomst.

Criterium	Omschrijving	foutbedrag	onduidelijkheid
a. Begrotingscriterium		€ -38.000,00	€ -
b. Voorwaardencriterium		€ -	€ -
c. Misbruik en Oneigenlijk Gebruik		€ -	€ -
Totaal		€ -38.000,00	€ -

Toelichting + verbetervoorstellen en/of beheersmaatregelen

Begrotingscriterium

Alle begrotingsonrechtmatigheden op de programma's vallen ruim binnen de rapportagegrens. Van belang om te melden is dat er een correctie is gedaan op de balans voor de TOP's, omdat er in voorgaande jaren onterecht uren aan de balans zijn toegerekend. Dit leidt tot een onrechtmatigheid van in totaal € 21.000. Daarnaast overschrijden we de totale loonsom met ca. € 6.000, mede als gevolg daarvan. De overige (twee) verschillen zijn -afgerond- samen de resterende € 11.000.

Ten aanzien van het begrotingscriterium zijn de investeringskredieten niet overschreden. Ten opzichte van voorgaand begrotingsjaar zijn diverse beheersmaatregelen getroffen om overschrijdingen te voorkomen, in de vorm van instructies aan betrokken medewerkers. Die zijn effectief gebleken. De urenbesteding die achteraf wordt toegerekend aan de investeringen was iets hoger dan begroot, maar valt binnen de beschikbaar gestelde investeringskredieten.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

De wimpeladministratie, zowel als de knooppuntkaarten zijn mensenwerk en daarmee foutgevoelig. Omdat het niet is uit te sluiten dat er meer wimpels worden ontvangen dan worden besteld (er worden geen (zichtbare) tellingen gedaan van ontvangen wimpels) kan het voorkomen dat er meeropbrengsten wimpels ontstaan. Inmiddels hebben we hierop beheersmaatregelen genomen, zowel qua automatisering/registratie als ontvangst van wimpels en knooppuntkaarten, zodat dit tot een minimum kan worden beperkt.

Aanbevelingen voorgaand jaar (VIC 2023):

- Opstellen normenkader en financiële verordeningen 2024, met borging verantwoordings- en rapportagegrens: vastgesteld door AB.
- Begrotingswijziging 2023.02: we hebben een procesafpraak gemaakt om dit soort onvolkomenheden in de toekomst te voorkomen. Heeft zich in 2024 niet voorgedaan.

- Frauderisico-analyse: we zullen hiervoor proberen in 2025 een kort en eenduidig beleid op te stellen.
- Controle rittenadministratie: deze taak hebben we in 2024 weer structureel geborgd binnen de organisatie.

Aanbevelingen VIC 2024 (voor zover hierboven nog niet benoemd):

- a. Beleidsregels misbruik en oneigenlijk gebruik opstellen
- b. Werkinstructie afdracht inkomsten wimpels opstellen
- c. Betalingen op basis van betaalverzoeken stoppen en via salarisadministratie betalen
- d. Beheer betaalpas: inkopen op basis van factuur of betaalpas limiteren + werkinstructie
- e. Bankautorisaties actualiseren
- f. Afspraak externe accountant over schriftelijke vastlegging bevinding interimcontrole
- g. Expliciet in Financiële verordening vermelden dat doorbelastingen over programma's heen niet leiden tot onrechtmatigheid

2.6 Verbonden Partijen

Niet van toepassing.

2.7 Grondbeleid

Recreatieschap Marrekrite heeft circa 170 percelen land in eigendom waarop (in de meeste gevallen) aanlegvoorzieningen zijn gerealiseerd. We bezitten locaties die zich bevinden in provinciaal of gemeentelijk vaarwater of te midden van terreinen van natuurorganisaties of boeren. Grondbezit is geen doel op zich, maar een middel om ligplaatsen te realiseren.

Wanneer we kansen zien om percelen te verkopen (met behoud van het recht er een aanleglocatie te beheren) trachten we deze te verzilveren. Het dagelijks bestuur dient altijd in te stemmen met verkoop. Het algemeen bestuur dient in te stemmen als de baten voor deze verkoop niet begroot cq. gepland zijn.

Veel percelen land zijn nauwelijks van (financiële) waarde, aangezien de geldende bestemming ander gebruik niet toestaat. Verkoop voor commercieel gebruik is daarom meestal niet mogelijk, tenzij een bestemmingswijziging plaatsvindt. Daar dit – als het al mogelijk is – de nodige voeten in aarde heeft, is van verkoop van eigendom in relatie tot een gewijzigde bestemming slechts zeer zelden sprake.

3

**Jaarrekening
2024**

3.1 Balans per 31 december 2024

Balans per 31 december 2024 2.023 2.024

Activa *Saldo 31/12* *Saldo 31/12*

Materiele vaste activa

Investerings maatschappelijk nut	8.882.632	10.140.102
----------------------------------	-----------	------------

Investerings economisch nut	255.718	253.087
-----------------------------	---------	---------

Vaste activa	9.138.350	10.393.189
---------------------	------------------	-------------------

Voorraden	6.636	22.773
-----------	-------	--------

Uitzettingen <1jr	19.893	569.303
-------------------	--------	---------

Overlopende activa	-	-
--------------------	---	---

Liquide middelen	57.471	132.459
------------------	--------	---------

Vlottende activa	84.000	724.535
-------------------------	---------------	----------------

Totaal Activa	9.222.350	11.117.724
----------------------	------------------	-------------------

Balans per 31 december 2024 2.023 2.024

Passiva *Saldo 31/12* *Saldo 31/12*

Eigen Vermogen	-4.328.380	-4.256.355
----------------	------------	------------

<i>Algemene reserve</i>	-3.773.720	-3.614.242
-------------------------	------------	------------

<i>Bestemmingsreserves</i>	-464.138	-514.138
----------------------------	----------	----------

<i>Gerealiseerd resultaat</i>	-90.522	-127.975
-------------------------------	---------	----------

Vreemd Vermogen	-3.866.667	-4.733.333
-----------------	------------	------------

<i>Langlopende leningen >1jr</i>	-3.866.667	-4.733.333
-------------------------------------	------------	------------

Vaste passiva	-8.195.047	-8.989.688
----------------------	-------------------	-------------------

Vlottende schulden <1jr	-477.427	-1.455.224
-------------------------	----------	------------

Overlopende passiva	-549.877	-672.813
---------------------	----------	----------

Vlottende passiva	-1.027.304	-2.128.036
--------------------------	-------------------	-------------------

Totaal Passiva	-9.222.350	-11.117.724
-----------------------	-------------------	--------------------

3.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting & Verantwoording Provincies en Gemeenten daarvoor geeft en de nadere regels die Marrekrite daarover heeft opgenomen in haar financieel beleid.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De vergelijkende cijfers en toelichtingen zijn aangepast voor vergelijkingsdoeleinden. De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva tegen nominale waarden opgenomen. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Activa geven we positief weer, passiva negatief.

Verantwoordings- en rapportagegrens

De in het kader van rechtmatigheid gehanteerde verantwoordingsgrens van € 50.000 en de rapportagegrens van € 25.000 zijn tevens (voor zover) van toepassing op de toe te lichten afwijkingen van de in de jaarrekening opgenomen overzichten van baten en lasten en (de toelichting op) de balans.

Begrotingsrechtmatigheid

Wij beschouwen als onrechtmatig, maar acceptabel en niet meetellend voor het rechtmatigheidsoordeel:

- een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren. Hieronder zijn ook begrepen doorbelastingen die over de programma's heen budgetneutraal uitwerken.
- een overschrijding die geautoriseerd is door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage .
- prestaties in de vorm van activiteiten of doelstellingen die in een specifiek jaar leiden tot een over- of onderprestatie van met het Algemeen Bestuur gemaakte afspraken van minder dan 20% (de zogenaamde "drempel"),
- overschrijdingen van de baten;
- onderschrijdingen van de lasten, voor zover de afgesproken te leveren prestaties niet de over- of onderprestatiedrempel van 20% overschrijden;

zolang de genoemde prestaties, baten en/of lasten tijdig zijn gemeld aan het Algemeen Bestuur. Onder tijdig verstaan we gebeurtenissen die na 1 oktober van het boekjaar zijn ontstaan en die zijn opgenomen in de jaarstukken.

Balans

Vaste activa

Investerings met een economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht (netto-methode). In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Slijtende investeringen worden met ingang van het jaar van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij geen rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grond wordt niet afgeschreven. Bij de waardering hiervan wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien dit naar verwachting blijvend is. In eerste instantie zullen we hiervoor een verliesvoorziening treffen, zodat dit bij gewijzigde marktomstandigheden kan vrijvallen. Alleen in uiterste gevallen boeken we waarde af op bezittingen, namelijk als er geen enkel zicht is op waardeherstel.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen (in jaren) voor investeringen > € 25.000:

Gronden en terreinen	n.v.t.
Vervoersmiddelen	5 tot 20 jaar
Machines, apparaten en installaties	5 tot 20 jaar
Overige materiële vaste activa	15 jaar

Investerings met een maatschappelijk nut

Investerings met een maatschappelijk nut, evenals investeringen met een economisch nut, activeren we met ingang van het jaar volgend op de gereed melding cq. levering van de investering. We schrijven via de lineaire afschrijvingsmethodiek af over de verwachte gebruiksduur, waarbij we in voorkomende gevallen rekening kunnen houden met een eventuele restwaarde. Normaliter schrijven we af tot nihil.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen (in jaren) voor investeringen > € 25.000:

Steigers	40 jaar
Damwanden	50 jaar
MarBoeien	10 jaar

Activa in ontwikkeling

De als “onderhanden werken” opgenomen investeringen/bezittingen zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de directe kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen, kosten van bouw- en woonrijp maken, maar ook de directe loonkosten vermeerderd met een opslag voor overhead), evenals een redelijk te achten aandeel in de rentekosten, indien van toepassing.

Vlottende activa

Winsten worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de verkrijgings- of vervaardigingskosten in mindering gebracht. Verliezen worden genomen zodra deze bekend zijn. Indien noodzakelijk worden ter zake tegen nominale waarde voorzieningen gevormd en op de balans gezet.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid betreffende debiteuren is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen. Geringe vorderingen worden afgewaardeerd bij het opmaken van de jaarstukken.

Vaste passiva

Reserves

Reserves worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Langlopende leningen

De vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met de reeds gedane aflossingen. Vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

De waardering van overlopende passiva geschiedt tegen nominale waarde. De niet-bestede middelen van uitkeringen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel worden als vooruit ontvangen middelen op de balans verantwoord onder de overlopende passiva. De besteding van deze middelen vindt op een later tijdstip plaats.

Continuïteitsveronderstelling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de continuïteitsveronderstelling. Marrekrite kan in geval van nood terugvallen op art. 22 van de op 22 maart 2017 in de Staatscourant gepubliceerde wijziging van de gemeenschappelijke regeling. Daarin is geregeld dat eventuele financiële tekorten worden gedragen door de deelnemers, ieder voor zijn eigen deel.

Schattingen

Ten aanzien van schattingen wordt in deze jaarrekening per post een oordeel gevormd over de omvang. Waar nodig zijn de grondslagen voor deze schattingen afzonderlijk opgenomen in de toelichting op de balans.

Vennootschapsbelasting

Voor alle activiteiten van de gemeenschappelijke regeling geldt dat niet voldaan wordt aan de ondernemingscriteria. Marrekrite is daarmee niet belasting- en aangifteplichtig voor de vennootschapsbelasting.

Doorschuif BTW// BTW-compensatiefonds

Marrekrite schuift de BTW op overheidstaken door naar de deelnemers. Betaalde BTW presenteren we in onze jaarrekening als een last en doorgeschoven BTW als een bate (per saldo kostenneutraal).

3.3 Toelichting op de balans per 31 december 2024

Activa

Toelichting op de balans per 31 december 2024	2.023	2.024
	Saldo 31/12	Saldo 31/12
Materiele vaste activa		
Investerings maatschappelijk nut	8.882.632	10.140.102
<i>Damwanden</i>	5.737.070	6.995.475
<i>Steigers</i>	2.888.869	3.130.626
<i>Marboeien</i>	9.954	7.361
<i>Activa in ontwikkeling</i>	246.738	6.640
Investerings economisch nut	255.718	253.087
<i>Machines, apparaten en installaties</i>	28.420	25.578
<i>Vervoermiddelen</i>	175.714	176.912
<i>Gronden en terreinen</i>	42.708	42.708
<i>Overige MVA</i>	8.876	7.890
Vaste activa	9.138.350	10.393.189
Vorraden	6.636	22.773
<i>Gereed product en handelsgoederen</i>	6.636	22.773
Uitzettingen <1jr	19.893	569.303
<i>Overige vorderingen</i>	19.563	41.332
<i>Vorderingen openbare lichamen</i>	330	2.650
<i>Uitzettingen in 's rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar</i>	-	525.321
Overlopende activa	-	-
<i>Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen</i>	-	-
Liquide middelen	57.471	132.459
<i>Kas</i>	46	1.966
<i>RABO rekening courant</i>	23.334	124.907
<i>ING rekening courant</i>	34.091	5.586
Vlottende activa	84.000	724.535
Totaal Activa	9.222.350	11.117.724

Nadere toelichting

Specificatie en verloop boekwaarde Materiele vaste activa 2024:

	Beginbalans	Investerings	Des investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Afwaardering	Saldo 31/12
Materiele vaste activa							
Investerings maatschappelijk nut	8.882.632	1.705.936	-240.098	-200.368	-8.000	-	10.140.102
<i>Damwanden</i>	5.737.070	1.387.503	-	-121.098	-8.000	-	6.995.475
<i>Steigers</i>	2.888.869	318.433	-	-76.677	-	-	3.130.626
<i>Marboeien</i>	9.954	-	-	-2.593	-	-	7.361
<i>Activa in ontwikkeling</i>	246.738	-	-240.098	-	-	-	6.640
Investerings economisch nut	255.717	29.970	-	-32.599	-	-	253.087
<i>Machines, apparaten en installaties</i>	28.420	-	-	-2.842	-	-	25.578
<i>Vervoermiddelen</i>	175.714	29.970	-	-28.771	-	-	176.912
<i>Gronden en terreinen</i>	42.708	-	-	-	-	-	42.708
<i>Overige MVA</i>	8.876	-	-	-986	-	-	7.890
Vaste activa	9.138.348	1.735.906	-240.098	-232.967	-8.000	-	10.393.189

Investerings in maatschappelijk nut

De totale vervangingsinvesteringen in damwanden en steigers met maatschappelijk nut liggen in 2024 ongeveer € 0,1 miljoen euro lager dan in 2023 (€ 1,59 miljoen). In totaal is er afgerond € 1,49 miljoen euro aan investeringen gepleegd (exclusief overlopende investeringen uit 2023 en inclusief overlopende investeringen naar 2025).

Investerings in economisch nut

De investeringen in economisch nut bedragen in 2024 ca. € 30.000 en is geïnvesteerd in een nieuwe Citroën Jumpy. We hebben een zeer bescheiden boekwinst kunnen bijschrijven op de ingeruilde auto in het rekeningresultaat.

Activa in ontwikkeling

Specificatie activa in ontwikkeling in 2024:

	Balanswaarde 31-12-2023	Mutatie	Balanswaarde 31-12-2024
Activa in ontwikkeling			
<i>Activa in ontwikkeling 2023</i>	118.874	-118.874	-
<i>-Verschuiving naar MVA (in gebruik) 2023</i>			
<i>Activa in ontwikkeling 2024</i>	127.865	-121.225	6.640
	246.738	-240.098	6.640

Onder deze post is het deel van de (vervangings)investeringen opgenomen dat op 31 december 2024 nog niet gereed gemeld was: het gaat daarbij alleen nog om een (rest)voorraad bolders ten behoeve van de werken in 2025.

Uitzettingen <1jr

Specificatie van uitzettingen <1jr in 2024:

	Boekwaarde 31-12-2023	Mutatie	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2024
Overige vorderingen	19.563	21.769	-	41.332
Vorderingen openbare lichamen	330	2.320	-	2.650
Uitzettingen in 's rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	-	525.321	-	525.321
	19.893	549.410	-	569.303

Overige vorderingen

Het betreft een vordering op een derde, in verband met geleden schade aan een aanlegvoorziening. Hiervoor is een betalingsregeling getroffen via een rechterlijke uitspraak. De overige vorderingen zijn op derden (met name verkooppunten van wimpels en vignetten) die op 31 december nog niet waren gefactureerd of voldaan.

Voorziening oninbaarheid

Voor de nog niet gefactureerde of betaalde omzet van verkooppunten hebben we op 31 december geen voorziening gevormd: we verwachten -met enige inspanning- deze bedragen begin 2025 wel te kunnen ontvangen.

Vorderingen op openbare lichamen

Het betreft hier een vordering op twee van onze deelnemers in verband met gemaakte kosten voor de TOP's die op de balansdatum nog niet zijn gefactureerd.

Uitzettingen in 's rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

Naast bankrekeningen bij ING en Rabo, houdt Marrekrite ten behoeve van Schatkistbankieren een rekeningcourant verhouding aan met het rijk. Ultimo 2024 hield Marrekrite € 525.000 aan in de schatkist. De bij ING en Rabo aangehouden saldi waren ultimo 2024 positief en liggen ruim onder de geldende drempel van € 1,0 miljoen.

Passiva**Toelichting op de balans per 31 december 2024**

2.023

2.024

	Saldo 31/12	Saldo 31/12
Eigen Vermogen	-4.328.380	-4.256.355
<i>Algemene Reserve</i>	-3.773.720	-3.614.242
<i>Bestemmingsreserve Baggeren (BB)</i>	-300.000	-300.000
<i>Bestemmingsreserve Innovatie en Ontwikkeling Recreatie (BIOR)</i>	-164.138	-214.138
<i>Gerealiseerd resultaat</i>	-90.522	-127.975
Langlopende leningen >1jr	-3.866.667	-4.733.333
<i>Schulden aan kredietinstellingen</i>	-3.866.667	-4.733.333
Vaste passiva	-8.195.047	-8.989.688

Vlottende schulden <1jr	-477.427	-1.455.224
<i>Overige schulden</i>	-458.716	-455.224
<i>Onderhandse lening van openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet fido</i>	-	-1.000.000
<i>Uitzettingen in 's rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar</i>	-18.711	-
Overlopende passiva	-549.877	-672.813
<i>Vooruitontvangen bedragen</i>	-	-
<i>De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren</i>	-549.877	-672.813
Vlottende passiva	-1.027.304	-2.128.036
Totaal Passiva	-9.222.349	-11.117.724

Nadere toelichting**Verloop boekwaarde eigen vermogen 2024:**

	Beginbalans	Toevoegingen	Onttrekkingen	Bestemming 2024	Overige verminderingen	Saldo 31/12
Eigen Vermogen	-4.328.380	-140.522	250.000	-127.975	90.522	-4.256.355
<i>Algemene Reserve</i>	-3.773.720	-90.522	250.000	-	-	-3.614.242
<i>Bestemmingsreserve Baggeren (BB)</i>	-300.000	-	-	-	-	-300.000
<i>Bestemmingsreserve Innovatie en Ontwikkeling Recreatie (BIOR)</i>	-164.138	-50.000	-	-	-	-214.138
<i>Onverdeeld resultaat</i>	-90.522	-	-	-127.975	90.522	-127.975
Eigen vermogen	-4.328.380	-140.522	250.000	-127.975	90.522	-4.256.355

Eigen vermogen

Na deerschikking van onze reservepositie verleden jaar hebben we een zeer robuuste algemene reserve, die we in overleg met de deelnemers de komende jaren geleidelijk afbouwen. De belangrijkste bestemmingsreserve is die ten behoeve van het baggeren. In onze beleidsnota hebben we aangegeven dat we deze bestemmingsreserve beschouwen als ware het een voorziening. Zodra er beter zicht is op de meerjarige baggeropgave kunnen we bekijken hoe we naar de toekomst toe willen omgaan met deze bestemmingsreserve.

De specifieke mutaties in de onttrekkingen aan de algemene reserve zijn:

- als gevolg van de uitbetaling/afbouw eigen vermogen: € 0,25 miljoen aan de deelnemers
- het onverdeeld resultaat van 2023 ad. € 91.000.

Bestemmingsreserve Baggeren (BB)

De bestemmingsreserve Baggeren heeft ten doel de ligplaatsen die in eigendom of beheer van de GR zijn, bereikbaar te houden.

Bestemmingsreserve Innovatie en Ontwikkeling Recreatie (BIOR)

De bestemmingsreserve Innovatie en Ontwikkeling Recreatie dient om te kunnen participeren in nieuwe ontwikkelingen en innovaties op het gebied van de recreatie in Fryslân die passen binnen de doelstellingen van de GR, zodat het algemeen bestuur de hiermee gepaard gaande kosten incidenteel kan dragen, alvorens deze eventueel in de reguliere exploitatie van de GR te plaatsen.

Aan de reserve BIOR is een bedrag van € 50.000 toegevoegd die we als anonieme gift hebben ontvangen, op grond van besluitvorming in de tussenrapportage.

Gerealiseerd resultaat 2024

De jaarrekening heeft een positief resultaat na bestemming van afgerond € 128.000. Dat is ongeveer € 164.000 hoger dan gemeld bij de tussentijdse rapportage.

Een korte analyse leert dat dit een gevolg is van hogere bijdragen van derden (voordeel € 60.000) en hogere baten uit de verkoop van wimpels en vignetten (voordeel € 80.000). We hebben daarnaast extra projecturen toegeschreven aan onze investeringen,

maar tevens een correctie moeten doen op doorbelaste uren in voorgaande jaren. Een bestemmingsvoorstel voor het resultaat staat verwoord in de aanbiedingsbrief bij de Jaarstukken 2024.

Langlopende schulden >1jr

Specificatie langlopende leningen >1jr:

Langlopende geldlening Súdwest-Fryslân rente 1,825%, (duur 30 jaar per mei 2022)	-3.733.333
Langlopende geldlening NWB rente 2,820% (duur 1 jaar per december 2024)	-1.000.000
	<u>-4.733.333</u>

Marrekrite heeft in 2022 via de gemeente Súdwest-Fryslân bij de Nederlandse Waterschapsbank een langlopende, lineaire lening kunnen aantrekken voor 30 jaar tegen 1,8250% rente. De liquiditeitspositie was niet langer voldoende om met kasgeldleningen in de financieringsbehoefte te voorzien, dus is in december nog een langlopende lening aangetrokken van € 1,0 miljoen.

VERLOOP	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Lening 1,825% rente	4.000.000 45.600	3.866.667 71.480	3.733.333 68.930	3.600.000 66.730	3.466.667 64.180	3.333.333 61.747

Viottende schulden <1jr

Specificatie overige schulden 2024:

Omzetbelasting	46.852
Gemeente Súdwest-Fryslân: rente 2024	44.080
Overige schulden <25.000	81.045
Winstgarantie deelnemers 2024	283.247
	<u>455.224</u>

Het betreft hier de BTW-ondernemersaangifte 4e kwartaal aan de Belastingdienst en suppletieaangiften; openstaande crediteuren (waarvan de betalingen in 2025 worden afgewikkeld); nog te betalen facturen over 2024 die in 2025 zijn ontvangen; verplichtingen aan derden, waaronder een schuld aan de gemeente Súdwest-Fryslân ten aanzien van de aan 2024 toe te rekenen nog te betalen rente over de langlopende lening, die in 2022 is aangetrokken en tenslotte de nog uit te keren winstgarantie aan de deelnemers over 2024.

Overige kasgeldleningen

Specificatie overige kasgeldleningen:

Onderhandse lening van openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet fido	-1.000.000
	<u>-1.000.000</u>

We hebben in 2024 een kasgeldlening opgenomen van € 1,0 miljoen die eind februari 2025 wordt afgelost.

Overlopende passiva

Specificatie en verloop boekwaarde overlopende passiva 2024:

Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

-672.813

De van Europese en Nederlandse overheidslichaam ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren

Hieronder wordt een specificatie gegeven van het verloop van de overige projecten: een ontvangen bijdrage van de provincie voor een vervolg op het Rondje Snitser Mar (deel 2); het project TOPs waarmee we volop in uitvoering zijn; het project Skareilân ; de projecten Landpaden, Vaarknooppunten, Vaarwegklasse G, Campertoerisme en Vuilwater waarvoor we eind 2022 extra bijdragen van de provincie hebben ontvangen en het project Dagrecreatieve Netwerken waar we in 2024 middelen voor hebben ontvangen en dat per 2025 als Routebureau onderdeel is geworden van ons vaste takenpakket.

Naam project/financier	Beginbalans	Inkomsten	Uitgaven	Vrijval	Saldo 31/12
Overige NL-overheidslichamen:					
Project Rondje Snitsermar 2022	-262.083	-	0	-	-262.083
Project TOP-netwerk Fryslân	-67.605	-92.320	55.933	-	-103.992
Project Skareilân	-27.869	-	-	27.869	-
Projecten provinsje dec 2022 (5 stuks)	-192.320	-	46.462	-	-145.858
Dagrecreatieve netwerken	-	-275.000	114.121	-	-160.879
Overige projecten < 25.000	-	-3.995	3.995	-	-
	-549.875	-371.315	220.510	27.869	-672.813

Niet uit de balans blijvende langlopende financiële verplichtingen en rechten

Huur kantoorruimte

Marrekrite huurt voor het uitvoeren van de bedrijfsvoering een pand aan het Lytse Súdein te Uitwellingergr (eigendom provincie Fryslân). De huur bedraagt ca. € 22.000 per jaar met een jaarlijkse indexatie. Het huurcontract is afgesloten voor onbepaalde tijd met een opzegtermijn van 1 maand (huurder).

Huur boxruimten en bootruimte

Marrekrite huurt een ligplaats voor 1 van de boten (MK3). De jaarlijkse huur bedraagt € 800.

Gebeurtenissen na balansdatum

Geen bijzonderheden van materiële omvang.

3.4 Overzicht baten en lasten 2024

Exploitatieresultaat	Begroting 2024			Begroting 2024 na wijziging			Jaarrekening 2024			Jaarrekening 2023		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma												
Bedrijfsvoering	2.086.898	-1.022.590	1.064.308	2.173.898	-1.130.590	1.043.308	2.273.404	-1.215.083	1.058.321	1.998.710	-1.178.507	820.203
Waterrecreatie	16.158	-886.867	-870.709	16.158	-941.867	-925.709	16.158	-801.260	-785.102	15.841	-640.067	-624.226
Landrecreatie	-	-343.000	-343.000	30.000	-378.000	-348.000	73.044	-476.765	-403.721	12.012	-420.023	-408.010
Baggeren	-	-250.000	-250.000	-	-235.000	-235.000	-	-245.958	-245.958	-	-113.011	-113.011
Ontwikkelingen	-	-20.000	-20.000	-	-	-	-	-	-	-	-38.640	-38.640
Wimpels e.d.	200.000	-21.020	178.980	250.000	-21.020	228.980	329.390	-24.955	304.435	220.437	-23.231	197.207
Resultaat voor bestemming	2.303.056	-2.543.477	-240.421	2.470.056	-2.706.477	-236.421	2.691.996	-2.764.022	-72.025	2.247.001	-2.413.479	-166.478
Mutaties reserves	250.000		250.000	250.000	-50.000	200.000	250.000	-50.000	200.000	257.000	-	257.000
TOTAAL RESULTAAT	2.553.056	-2.543.477	9.579	2.720.056	-2.756.477	-36.421	2.941.996	-2.814.022	127.975	2.504.001	-2.413.479	90.522
Reserves												
Toevoeging/onttrekking	Saldo	Resultaat	Saldo	Saldo	Mutaties	Saldo	Saldo	Mutaties	Saldo	Saldo	Mutaties	Saldo
	per 1-1-2024	bestemming	na wijziging	per 1-1-2024		na wijziging	per 1-1-2023		na wijziging	per 1-1-2023		na wijziging
Algemene Reserve (AR)	3.773.720	-250.000	3.523.720	3.773.720	-250.000	3.523.720	4.030.721	-250.000	3.780.721	4.030.721	-257.000	3.773.721
Bestemmingsreserve Baggeren" (BB)	300.000	-	300.000	300.000	-	300.000	300.000	-	300.000	300.000	-	300.000
Bestemmingsreserve Innovatie en Ontwikkeling Recreatie (BIOR)	164.138	-	164.138	164.138	50.000	214.138	164.138	50.000	214.138	164.138	-	164.138
Subtotaal	4.237.858	-250.000	3.987.858	4.237.858	-200.000	4.037.858	4.494.859	-200.000	4.294.859	4.494.859	-257.000	4.237.859

3.5 Toelichting en verschillenanalyse op het overzicht baten en lasten 2024

Het dagelijks bestuur heeft in haar programmarekening 2024 alle andere begrotingsafwijkingen per programma toegelicht en daarmee invulling gegeven aan voorschriften uit de Kadernota rechtmatigheid 2024. We lichten de verschillen groter dan € 25.000 toe voor zowel de baten als lasten. Het restant van de verschillen op het programma bestaat uit saldi van kleinere mee- en tegenvallers.

Programma Bedrijfsvoering

Baten (€ 99.506)

We hebben extra inkomsten ontvangen uit bijdragen van Wetterskip Fryslân ten behoeve van KRW ad. 46k en detachering van een collega ad. 10k.

De winstuitkering aan de deelnemers is hoger dan begroot als gevolg van een verwisseling van baten en lasten: 33k administratief voordelig op dit programma.

Overige verschillen bedragen per saldo 11k voordelig.

Lasten (- € 84.493)

De doorbelastingen vanuit het programma Bedrijfsvoering zijn lager dan begroot (67k). Dit heeft te maken met een wijziging in FTE, personele wisselingen en correctie op toegerekende kosten vorige dienstjaren, wat ook een nadelig effect heeft op de totale loonkosten (10k). De winstuitkering aan de deelnemers is hoger dan begroot als gevolg van een verwisseling van baten en lasten: 33k administratief nadelig op dit programma.

De rentekosten vallen lager uit en daarmee de renteomslag. Dit leidt tot een voordeel aan de lastenkant van 50k.

Overige verschillen bedragen per saldo 24k nadelig.

Programma Waterrecreatie

Baten (€ -)

Geen bijzonderheden.

Lasten (€ 140.067)

De doorbelastingen aan het programma Waterrecreatie zijn lager dan begroot (223k). Dit heeft te maken met een wijziging in FTE, personele wisselingen en correctie op toegerekende kosten vorige dienstjaren.

We hebben extra maaikosten gehad in 2024 ad. 28k vanwege inhuur van externe capaciteit.

We hebben hogere afschrijvingslasten voor de damwanden en steigers ad. 44k. Hier zullen we de meerjarenbegroting structureel op aanpassen.

Overige verschillen bedragen per saldo 10k nadelig.

Programma Landrecreatie

Baten (€ 43.044)

Extra opbrengsten door extra beten uit verkopen fiets- en wandelkaarten en (incidenteel) onderhoud fiets- en wandelknooppunten.

Lasten (- € 98.765)

De doorbelastingen aan het programma Land zijn hoger dan op begrotingsbasis berekend (69k). Dit heeft te maken met een wijziging in FTE, personele wisselingen en correctie op toegerekende kosten vorige dienstjaren. Hier ligt dus rechtstreeks een verband met het voordeel in de doorbelastingen op Bedrijfsvoering en Waterrecreatie. Overige verschillen bedragen per saldo 30k nadelig, met name als gevolg van extra onderhoudskosten fiets- en wandelknooppunten waar een rechtstreeks verband ligt met de extra inkomsten op Landrecreatie.

Programma Baggeren

Baten (€ -)

Geen bijzonderheden.

Lasten (- € 10.958)

Geen bijzonderheden.

Programma Ontwikkeling

Baten (€ -)

Geen bijzonderheden.

Lasten (€ -)

Geen bijzonderheden.

Programma Wimpels e.d.

Baten (€ 73.390)

We hebben extra baten uit wimpels (77k), met name als gevolg van hogere verkoopprijzen van de wimpels en stickers. Het aantal verkochte wimpels is iets afgenomen ten opzichte van vorig jaar.

Overige verschillen bedragen per saldo 2k voordelig.

Lasten (- € 3.935)

Geen bijzonderheden.

Mutaties reserves en voorzieningen**Baten (€ -)**

Geen bijzonderheden.

Lasten (€ -)

Geen bijzonderheden.

3.6 Overzicht incidentele baten en lasten**Overzicht incidentele lasten en baten Marrekrite jaarrekening 2024 (per programma)**

<i>Programma</i>	LASTEN	
	<i>Begroting na wijziging</i>	<i>Jaarrekening</i>
	<i>2024</i>	<i>2024</i>
1 Bedrijfsvoering	-283.000	-283.000
2 Waterrecreatie		-11.000
3 Landrecreatie		
4 Baggeren		
5 Ontwikkelingen		
6 Wimpels, donateurs en vrijwilligers	-50.000	-50.000
<i>SUBTOTAAL incidentele lasten</i>	<u>-333.000</u>	<u>-344.000</u>
<i>Programma</i>	BATEN	
	<i>Begroting</i>	<i>Jaarrekening</i>
	<i>2024</i>	<i>2024</i>
1 Bedrijfsvoering	250.000	348.000
2 Waterrecreatie		
3 Landrecreatie		
4 Baggeren		
5 Ontwikkelingen	-	
6 Wimpels, donateurs en vrijwilligers	50.000	50.000
<i>SUBTOTAAL incidentele baten</i>	<u>300.000</u>	<u>398.000</u>
TOTAAL incidentele lasten en baten	<u>-33.000</u>	<u>54.000</u>
SPECIFICATIE LASTEN EN BATEN > EUR 25.000		
a Bedrijfsvoering: bijdrage uit de AR ivm afbouw vermogen	250.000	250.000 V
b Bedrijfsvoering: uitkering begrotingssaldo bijdrageregeling	-283.000	-283.000 N
c Bedrijfsvoering: extra bijdragen Wetterskip ivm KRW		47.000 V
d Bedrijfsvoering: verkoop grond Eagehoek		51.000 V
e Waterrecreatie: afboeking project Skareilan		-11.000 N
f Wimpels: eenmalige anonieme gift	-50.000	-50.000 V
g Wimpels: storting gift in BIOR	50.000	50.000 N
SALDO	<u>-33.000</u>	<u>54.000</u>

3.7 Wet Normering Topinkomens (WNT)

De Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (*WNT*) is per 1 januari 2013 ingegaan. De verantwoording in deze jaarstukken is opgesteld op basis van het meest recente verantwoordingsmodel.

Het bezoldigingsmaximum voor Recreatieschap Marrekrite bedraagt in 2024 € 233.000 op basis van een fulltime dienstverband (36 uur per week). Het in de tabel weergegeven individueel toepasselijke WNT-bezoldigingsmaximum is gebaseerd op de aanstellingsomvang van de topfunctionaris in dienst van Marrekrite, de directeur.

De directeur valt onder de definitie van topfunctionaris in het kader van de WNT. De bezoldiging ligt significant lager dan het individueel toepasselijke WNT-bezoldigingsmaximum.

Marrekrite maakt gebruik van de vereenvoudigde verantwoording voor AB en DB leden, conform verantwoordingsmodel 1d. Dit betekent dat niet alle vereiste bezoldigingsgegevens zijn opgenomen in de jaarrekening.

Algemeen Bestuur		
<i>deelnemers</i>	<i>bestuursleden</i>	
Provincie Fryslân (voorzitter)	De heer Douwstra	tot april 2024 vanaf april 2024
Gemeente Achtkarspelen	De heer Spoelstra	
Gemeente Achtkarspelen	De heer Bruining	
Gemeente Dantumadiel	De heer Kempenaar	
Gemeente De Fryske Marren	De heer Van Iddekinge	tot 5 juli 2024 per 24 oktober 2024
Gemeente Harlingen	De heer Schoute	
Gemeente Heerenveen	Mevrouw Rinkes	
Gemeente Leeuwarden	De heer Reitsma	
Gemeente Noardeast-Fryslân	Mevrouw Slijver	
Gemeente Noardeast-Fryslân	Mevrouw Prins	
Gemeente Opsterland	De heer Jonkman	
Gemeente Smallingerland	De heer Hoekstra	
Gemeente Súdwest-Fryslân	De heer Rietman	
Gemeente Tytsjerksteradiel	Mevrouw Willemsma	
Gemeente Waadhoeke	Mevrouw Van der Meer	
Gemeente Weststellingwerf	De heer Hoen	

Dagelijks Bestuur		
<i>deelnemers</i>	<i>bestuursleden</i>	
Provincie Fryslân (voorzitter)	De heer Douwstra	tot 5 juli 2024 per 28 november 2024
Gemeente De Fryske Marren	De heer Van Iddekinge	
Gemeente Leeuwarden	De heer Reitsma	
Gemeente Noardeast-Fryslân	Mevrouw Slijver	
Gemeente Noardeast-Fryslân	Mevrouw Prins	
Gemeente Opsterland	De heer Jonkman	
Gemeente Súdwest-Fryslân	De heer Rietman	

WNT-VERANTWOORDING 2024 GR Marrekrite

De WNT is van toepassing op GR Marrekrite Het voor Marrekrite toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2024 € 233.000 (Algemeen bezoldigingsmaximum)¹.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling 2

bedragen x € 1		L. Touwen
Functiegegevens		directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2024		01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		0,67
Dienstbetrekking?		Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		85.852
Beloningen betaalbaar op termijn		13.348
Subtotaal		99.199
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		155.333
-/ Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		0
Bezoldiging		99.199
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		N.v.t.
Gegevens 2023		
Functiegegevens		directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2023		01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		0,67
Dienstbetrekking?		Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		85.517
Beloningen betaalbaar op termijn		16.709
Subtotaal		102.226
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		148.667
Bezoldiging		102.226

4

Rechtmatigheids- verklaring Dagelijks Bestuur

Verantwoordelijkheid dagelijks bestuur Marrekrite

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium.

In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemene bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting, verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het algemeen bestuur op 27 juni 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op ruim € 50.000.

Bevinding

Het dagelijks bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen boven de rapportagetoleranties betreffen:

Criterium	Omschrijving	foutbedrag	onduidelijkheid
a. Begrotingscriterium		€ -38.000,00	€ -
b. Voorwaardencriterium		€ -	€ -
c. Misbruik en Oneigenlijk Gebruik		€ -	€ -
Totaal		€ -38.000,00	€ -

Deze afwijking blijft onder het grensbedrag voor rechtmatigheid, De in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties zijn rechtmatig tot stand zijn gekomen.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het algemeen bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het dagelijks bestuur ook beschreven welke actie het onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

5

**Controleverklaring
accountant**

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap voor het Friesche Waterland "De Marrekrite"

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap voor het Friesche Waterland "De Marrekrite" te Uitwellingerga gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2024 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap voor het Friesche Waterland "De Marrekrite" op 31 december 2024 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

1. Het overzicht van baten en lasten over 2024.
2. De balans per 31 december 2024.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, waaronder de rechtmatigheidsverantwoording van het dagelijks bestuur over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2024.
4. De bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Nota verwachtingen accountantscontrole 2024, het normenkader voor de financiële rechtmatigheid dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 27 juni 2024 en de Regeling Controleprotocol WNT 2024 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap voor het Friesche Waterland "De Marrekrite", zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2024 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 28.100. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado. Op basis van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2024 hebben wij bij de controle van de SiSa-bijlage dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening. In de Nota verwachtingen accountantscontrole 2024 zijn tevens een aantal specifieke controle- en rapportagetoleranties opgenomen, die wij hebben toegepast.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling Controleprotocol WNT 2024. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan u tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 1.400 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen, zoals opgenomen in het normenkader dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 27 juni 2024.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving en het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeenschappelijke regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate, maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de Nota verwachtingen accountantscontrole 2024, het normenkader voor de financiële rechtmatigheid dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 27 juni 2024, de Regeling Controleprotocol WNT 2024, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of gemeenschappelijke regeling haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

Eshuis

REGISTERACCOUNTANTS

Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeenschappelijke regeling de financiële risico's niet kan opvangen.

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeenschappelijke regeling. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 10 april 2025

Eshuis Registeraccountants B.V.

Was getekend: drs. E. Vriesen RA

Bijlagen bij de jaarstukken 2024

Overzicht baten en lasten (verplichte indeling BBV) jaarrekening 2024

Marrekrite

Begroting 2024

Jaarrekening 2024

Jaarrekening 2023

	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1 Bedrijfsvoering (excl overhead)	2.086.898	-698.310	1.388.588	2.273.404	-563.769	1.709.635	1.998.710	-833.320	1.165.390
2 Waterrecreatie	16.158	-886.867	-870.709	16.158	-801.260	-785.102	15.841	-640.067	-624.226
3 Landrecreatie	-	-343.000	-343.000	73.044	-476.765	-403.721	12.012	-420.023	-408.010
4 Baggeren	-	-250.000	-250.000	-	-245.958	-245.958	-	-113.011	-113.011
5 Ontwikkelingen	-	-20.000	-20.000	-	-	-	-	-38.640	-38.640
6 Wimpels, donateurs en vrijwilligers	200.000	-21.020	178.980	329.390	-24.955	304.435	220.437	-23.231	197.207
Overhead	-	-324.280	-324.280	-	-651.314	-651.314	-	-345.187	-345.187
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Heffing Vpb	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SUBTOTAAL PROGRAMMA'S	2.303.056	-2.543.477	-240.421	2.691.996	-2.764.022	-72.025	2.247.001	-2.413.479	-166.478
Mutaties reserves	250.000	-	250.000	250.000	-50.000	200.000	257.000	-	257.000
TOTAAL RESULTAAT	2.553.056	-2.543.477	9.579	2.941.996	-2.814.022	127.975	2.504.001	-2.413.479	90.522

Overzicht IV-3 taakvelden Gemeenschappelijke Regelingen; Marrekrite jaarrekening 2024

		BATEN		
		<i>Begroting</i>	<i>Jaarrekening</i>	<i>Jaarrekening</i>
		2024	2024	2023
0.1	Bestuur	-		
0.4	Overhead	-		
0.5	Treasury	-	35.816	
0.8	Overige baten en lasten	500.000	493.918	2.247.001
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	-	-	-
0.10	Mutaties reserves	250.000	250.000	257.000
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-
2.1	Verkeer en vervoer	-	-	-
2.4	Economische havens en waterwegen	-	-	-
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.803.056	2.162.262	-
7.2	Riolering	-	-	-
	TOTAAL BATEN	2.553.056	2.941.996	2.504.001

		LASTEN		
		<i>Begroting</i>	<i>Jaarrekening</i>	<i>Jaarrekening</i>
		2024	2024	2023
0.1	Bestuur	-15.300	-13.786	-14.045
0.4	Overhead	-324.280	-651.314	-345.187
0.5	Treasury	-73.010	-36.919	-4.117
0.8	Overige baten en lasten	-771.020	-531.519	-802.676
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	-	-	-
0.10	Mutaties reserves	-	-50.000	-
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-9.579	-127.975	-90.522
2.1	Verkeer en vervoer	-21.323	-61.299	-47.700
2.4	Economische havens en waterwegen	-938.544	-859.734	-629.829
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-400.000	-608.014	-562.028
7.2	Riolering	-	-1.437	-7.896
	TOTAAL LASTEN	-2.553.056	-2.941.996	-2.504.001

TOTAAL SOM BATEN EN LASTEN

-

recreatieschap marrekrite

Begrotingswijziging 2025.01	Begrotingsjaar 2025 primitieve begroting			Begrotingsjaar 2025 n.a.v. wijziging 2025.01			Mutatie
Programma	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Verschil
Bedrijfsvoering	2.168.750	-1.177.863	990.887	2.168.750	-1.180.863	987.887	-3.000
Waterrecreatie	16.643	-823.289	-806.646	16.643	-919.130	-902.487	-95.841
Landrecreatie	-	-435.420	-435.420	-	-478.420	-478.420	-43.000
Baggeren	-	-200.000	-200.000	-	-200.000	-200.000	-
Ontwikkelingen	-	-20.000	-20.000	275.000	-350.000	-75.000	-55.000
Wimpels, donaties & vrijwilligers	210.000	-26.000	184.000	275.000	-26.000	249.000	65.000
Resultaat vóór bestemming 2025	2.395.392	-2.682.572	-287.180	2.735.392	-3.154.413	-419.021	-131.841
	Begrotingsjaar 2025						Mutatie
	Saldo per 1-1-2025*	resultaat bestemming	Saldo na wijziging	Saldo per 1-1-2025	Mutatie incl Turap	Saldo na wijziging	Verschil
Reserves							
Toevoeging/onttrekking							
Algemene reserve	3.614.242	-250.000	3.364.242	3.614.242	-415.000	3.199.242	-165.000
BB**	300.000	-	300.000	300.000	-	300.000	-
BIOR	214.138	-	214.138	214.138		214.138	-
Subtotaal	4.128.380	-250.000	3.878.380	4.128.380	-415.000	3.713.380	-165.000
Resultaat ná bestemming	-37.180						-4.021

* beginstand 2025 is gebaseerd op jaarstukken 2024

recreatieschap marrekrite

Marrekrite 2025

begrotingswijziging BW25.01

Toekomstvisie Marrekrite: bedrijfsvoering

Het Algemeen Bestuur heeft op 27 november 2024 besloten om de toekomstvisie vast te stellen en de financiële consequenties daarvan te vertalen in de begroting 2025 en verder. Voor 2025 betekent dit een onttrekking uit de Algemene Reserve van € 110.000. De lasten zitten verspreid over verschillende programma's in verband met doorbelastingen.

	baten	lasten
Programma	Bedrijfsvoering	
Effect	€ 110.000	€ -3.000,00

Toekomstvisie Marrekrite: waterrecreatie

Effecten op het programma Waterrecreatie als gevolg van de extra doorbelastingen lonen. En een klein verschil in kapitaallasten, met name als gevolg van de (eenmalige) afwaardering boekwaarde MK2 in verband met de voorgenomen investering.

Programma	Waterrecreatie	
Effect		€ -95.841,00

Toekomstvisie Marrekrite: landrecreatie

Effecten op het programma landrecreatie

Programma	Landrecreatie	
Effect		€ -43.000,00

Routebureau

Het Algemeen Bestuur heeft op 27 november 2024 besloten om het routebureau onder te brengen bij Marrekrite en incidenteel te bekostigen voor 2025 en 2026. De lasten voor 2025 worden gedekt door een extra incidentele bijdrage van de provincie van € 275.000 exclusief BTW en een extra onttrekking vanuit de Algemene Reserve van € 55.000, eveneens exclusief BTW. De BTW zal via de doorschuifregeling met de deelnemers worden verrekend op de gebruikelijke wijze, omdat het routebureau deel uitmaakt van het reguliere takenpakket van Marrekrite.

Programma	Ontwikkeling	
Effect	€ 330.000	€ -330.000,00

Wimpelverkop en donateursbijdragen

Gezien de opbrengsten in 2024 stellen we voor om de begroting van de wimpels en donateurs te verhogen met € 65.000. We blijven de ontwikkeling van de verkopen monitoren.

Programma	Wimpels e.d.	
Effect	€ 65.000	€ -

Investerings in maatschappelijk en economisch nut

In 2024 heeft het Algemeen Bestuur bij de tussenrapportage besloten om een deel van het investeringskrediet 2024 over te hevelen naar 2025. De effecten op de kapitaallasten zijn verwerkt bij de concept begroting 2026 e.v.

Balans	Investerings	
Effect	€ -	€ 100.000,00

	baten	lasten
SALDO BEGROTINGSWIJZIGING 24.01	€ 505.000	€ -471.841
saldo vastgestelde -gewijzigde- begroting 2025	NADELIG	€ -37.180
overige verschillen <25.000 (saldo)		€ -
NIEUW saldo na wijziging begroting 2024	NADELIG	€ -4.021

Dagelijks bestuur van de Marrekrite
Lytse Súdein 12
8624TT Uitwellingergera

uw brief van:	ons kenmerk:	bijlage(n):	datum:
28 februari 2025	D.25.1924471		23 mei 2025

Onderwerp: Ontwerpbegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029

Geacht bestuur,

De ontwerpbegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 zijn in onze raadsvergadering van 22 mei 2025 besproken.

Wij hebben besloten de volgende zienswijze in te dienen:

Vanuit de Vereniging van Friese Gemeenten is een oproep aan alle gemeenschappelijke regelingen gedaan om een bijdrage te leveren aan de bezuinigingen waar gemeenten voor staan. U heeft in een reactie op deze oproep aangegeven dat er geen ruimte binnen uw begroting is om verder te bezuinigen. De extra kosten van het routebureau zijn in 2026 incidenteel opgenomen in uw begroting en de kosten voor de toekomstvisie structureel. Voor deelnemers betekenen deze extra kosten een uitzetting van de eigen begroting. Door de onzekerheid van de financiering vanuit het Rijk stemmen wij niet in met de uitzetting. Voor onze gemeente betekent dit dat er nog verder op de eigen taken zal moeten worden bezuinigd.

Wij verzoeken u:

- Naast het zoeken van een structurele oplossing voor de kosten van het routebureau vanaf 2027 ook een structurele oplossing voor de kosten van de toekomstvisie te zoeken, welke niet leiden tot een verhoging van de deelnemersbijdrage.
- De kosten van het routebureau en de toekomstvisie in 2026 te dekken uit uw algemene reserve.

Bel gerust als u vragen heeft

Heeft u vragen over deze brief? Neem dan contact op met [REDACTED] door te bellen naar [REDACTED]

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 22 mei 2025.

de plaatsvervangend griffier,

Signed By: [REDACTED]
23/05/2025 09:54:25 CEST
ID: bfd34fd4-ccd3-47b2-b0a3-f64441ebbee9
Auth: Scribble

[REDACTED]

[Handwritten signature in blue ink]

de voorzitter,

Signed By: [REDACTED]
23/05/2025 10:22:02 CEST
ID: bfd34fd4-ccd3-47b2-b0a3-f64441ebbee9
Auth: Scribble

[REDACTED]

[Handwritten signature in blue ink]

De Marrekrite
Lytse Sudein 12
8624 TT UITWELLINGERGA

Uw brief van: 28 februari 2025
Uw kenmerk: 20250004

Ons adres: Postbus 1
9100 AA Dokkum
Ons telefoonnr: (0519) 29 88 88
Ons whatsapp nr: (06) 120 830 46
Ons e-mailadres: info@noardeast-fryslan.nl
Ons kenmerk: 2025-057652

Website: www.noardeast-fryslan.nl

Behandeld door: Frederik Kamstra

Datum: 21 mei 2025
Datum verzending: 26 mei 2025

Onderwerp: Zienswijze ontwerpbegroting 2026

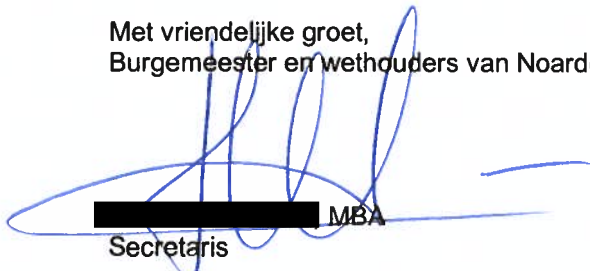
Geachte bestuur van de Marrekrite,

Op 28 februari 2025 heeft u ons de Ontwerpbegroting 2026 en de Meerjarenraming 2027-2029 van de Marrekrite toegestuurd in het kader van de zienswijzeprocedure op grond van artikel 59 van de Wet gemeenschappelijke regelingen. De gemeenteraad van Noardeast-Fryslân wil de volgende punten onder uw aandacht brengen met betrekking tot de begroting:

1. Wij achten het van belang om zo spoedig mogelijk duidelijkheid te krijgen hoe de structurele lasten van het routebureau vanaf 2027 gedekt worden en welke financiële impact dit heeft op de deelnemers. Dit is van belang om te bepalen of de gemeente in de toekomst met onverwachte tekorten wordt geconfronteerd en of aanvullende jaarlijkse bijdragen nodig zijn.
2. Wij waarderen het dat de investeringskosten voor damwanden en steigers beheersbaar blijven. Dit dankzij de efficiënte werkwijze van de Marrekrite en de zorgvuldige voorbereiding van de investeringsprojecten. Ook onderstrepen we het belang om de rente- en aflossingslasten van de aanvullende financiering (€10-11 miljoen) actief te monitoren en waar mogelijk te optimaliseren. Dit draagt bij aan voorspelbare financiële lasten voor de deelnemers en ondersteunt een duurzame langetermijnstrategie.
3. De Marrekrite volgt de ontwikkeling van de solvabiliteit – met een streefwaarde van 20% – zelf nauwgezet. Het is goed dat hier blijvend aandacht voor is, aangezien een gezonde vermogenspositie bijdraagt aan financiële stabiliteit en investeringsruimte. Dit voorkomt verrassingen en ondersteunt een evenwichtige verdeling van kosten op de lange termijn.

We vragen u om bij de behandeling van de begroting met bovenstaande punten rekening te houden en ons c.q. de deelnemers te informeren over de uitkomsten.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Noardeast-Fryslân,

[Redacted] MBA
Secretaris

mr. J.G. Kramer
Burgemeester

Aan
Gemeente Heerenveen
T.a.v. de griffier
Postbus 15000
8440 GA Heerenveen

Uitwellingerga
19 juni 2025

Onderwerp
D.25.1924471
Reactie op uw
zienswijze-
Ontwerp
begroting 2026 en
MJR 2027-2029

Ons kenmerk
20250008

Geachte raadsleden,

Wij hebben de door u op 22 mei vastgestelde zienswijze ontvangen met betrekking tot de Ontwerpbegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029.

In uw zienswijze geeft u de volgende twee zaken aan:

1. Naast het zoeken van een structurele oplossing voor de kosten van het routebureau vanaf 2027 ook een structurele oplossing voor de kosten van de toekomstvisie te zoeken, welke niet leiden tot een verhoging van de deelnemersbijdrage.
2. De kosten van het routebureau en de toekomstvisie in 2026 te dekken uit hun algemene reserve.

Het dagelijks bestuur heeft op 12 juni besloten om het algemeen bestuur tijdens de vergadering van 3 juli aanstaande de volgende reactie op uw zienswijze te adviseren bij het vaststellen van de ontwerpbegroting.

Marrekrite heeft in overleg met de deelnemers in 2023 en 2024 een strategisch visietraject doorlopen waarin naar voren is gekomen welke knelpunten er zijn in de uitvoering van de gemeenschappelijke regeling. De Fryske Flekspool heeft hierover een rapport geschreven.

Op grond daarvan heeft het AB in november 2024 besloten dat er een uitbreiding noodzakelijk is van 1 fte om alle taken in de gemeenschappelijke regeling in voldoende kwaliteit te kunnen uitvoeren. Daarbij is sprake van meerkosten van € 110.000, die in 2025 via de algemene reserve worden gedekt en vanaf 2026 structureel in de ontwerpbegroting zijn verwerkt. Marrekrite is niet in staat deze meerkosten binnen de eigen begroting te dekken zonder dat er sprake zal zijn van een takenverlichting. Dat vond het algemeen bestuur in november jl. niet wenselijk.

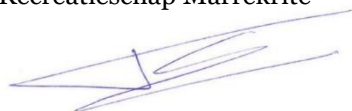
In november heeft Marrekrite tevens - in het verlengde van de pilot Dagrecreatieve Netwerken - vooruitlopend op definitieve besluitvorming over de wijzigingen in de Gemeenschappelijke Regeling en het structureel borgen van het Routebureau, de opdracht gekregen van het AB om de taken van het Routebureau tijdelijk uit te voeren (tot en met 2026). Daarbij is de afspraak gemaakt dat tot en met 2026 het leeuwendeel van deze tijdelijke kosten gedragen wordt door de provincie (€ 275.000), dat in 2025 het aanvullende deel uit de algemene reserve wordt bekostigd (€ 55.000) en dat per 2026 de overige deelnemers dit aanvullende deel (naar rato) voor hun rekening krijgen (€ 55.000).

Dit is de uitkomst geweest van meerdere, intensieve discussierondes en daarmee een compromis dat is gesloten. Marrekrite is namelijk niet in staat deze kosten structureel binnen de begroting op te vangen.

De besluitvorming over de structurele borging van het Routebureau is onderdeel van de zienswijzeprocedure wijziging Gemeenschappelijke Regeling die in gang is gezet. Een besluit tot opnemen in de GR betekent een structurele verhoging van de deelnemersbijdrage conform de vastgestelde verdeelsleutels.

Wij verwachten u hiermee voldoende en tijdig te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Recreatieschap Marrekrite

Lourens Touwen
directeur

Aan
Gemeente Noardeast-Fryslân
T.a.v. de griffier
Postbus 1
9100 AA DOKKUM

Uitwellingerga
19 juni 2025

Onderwerp
2025-057652
Reactie op uw
zienswijze-
Ontwerp
begroting 2026 en
MJR 2027-2029

Ons kenmerk
20250009

Geachte raadsleden,

Wij hebben de door u op 21 mei vastgestelde zienswijze ontvangen met betrekking tot de Ontwerpbegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029.

In uw zienswijze geeft u de volgende drie zaken aan:

1. Wij achten het van belang om zo spoedig mogelijk duidelijkheid te krijgen hoe de structurele lasten van het routebureau vanaf 2027 gedekt worden en welke financiële impact dit heeft op de deelnemers. Dit is van belang om te bepalen of de gemeente in de toekomst met onverwachte tekorten wordt geconfronteerd en of aanvullende jaarlijkse bijdragen nodig zijn.
2. Wij waarderen het dat de investeringskosten voor damwanden en steigers beheersbaar blijven. Dit dankzij de efficiënte werkwijze van de Marrekrite en de zorgvuldige voorbereiding van de investeringsprojecten. Ook onderstrepen we het belang om de rente- en aflossingslasten van de aanvullende financiering (€10-11 miljoen) actief te monitoren en waar mogelijk te optimaliseren. Dit draagt bij aan voorspelbare financiële lasten voor de deelnemers en ondersteunt een duurzame langetermijnstrategie.
3. Marrekrite volgt de ontwikkeling van de solvabiliteit - met een streefwaarde van 20% - zelf nauwgezet. Het is goed dat hier blijvend aandacht voor is, aangezien een gezonde vermogenspositie bijdraagt aan financiële stabiliteit en investeringsruimte. Dit voorkomt verrassingen en ondersteunt een evenwichtige verdeling van kosten op de lange termijn.

Het dagelijks bestuur heeft op 12 juni besloten het algemeen bestuur tijdens de vergadering van 3 juli aanstaande de volgende reactie op uw zienswijze te adviseren bij het vaststellen van de ontwerpbegroting.

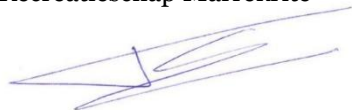
We hebben kennisgenomen van de door de gemeente Noardeast-Fryslân ingediende zienswijze. Hierin spreekt u uw belang uit om zo spoedig mogelijk bericht te ontvangen omtrent de besluitvorming ten aanzien van het Routebureau en de financiële consequenties daarvan voor de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling. Uiteraard zullen we u daarvan zo spoedig mogelijk op de hoogte stellen na de vergadering van het algemeen bestuur op 3 juli aanstaande.

Wij danken u voor de waardering die u uitspreekt ten aanzien van ons investeringsplan waar wij ons uiteraard maximaal voor inspannen om dit zo goed mogelijk te administreren binnen de kaders van het Besluit Begroting en Verantwoording.

Tenslotte danken wij u voor de waardering die u uitspreekt ten aanzien van onze vermogenspositie en de maatregelen die we hebben getroffen om deze gezond te houden. Dit kunnen wij niet doen zonder de steun van onze deelnemers.

Wij verwachten u hiermee voldoende en tijdig te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Recreatieschap Marrekrite

Lourens Touwen
directeur

recreatieschap
marrekrte

Ontwerpbegroting 2026
Meerjarenraming 2027-2029

Inhoud

1	Begroting 2026	4
1.1	Inleiding.....	4
1.1.1	Deelnemersbijdragen	4
1.1.2	Vervangingsinvesteringen.....	5
1.1.3	Liquiditeit.....	7
1.1.4	Begrotingsresultaat	7
1.2	Samenstelling bestuur en organisatie	8
1.3	Leeswijzer.....	8
2	Beleidsbegroting.....	9
2.1	Programmaplan.....	9
2.1.1	Beleidskader	9
2.1.2	Programma's.....	9
2.2	Programma Bedrijfsvoering.....	10
2.2.1	Wat willen we bereiken en wat gaan we doen?	10
2.2.2	Huisvesting	10
2.2.3	Personeel	10
2.2.4	Wat mag het kosten?.....	10
2.3	Programma Waterrecreatie	11
2.3.1	Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?.....	11
2.3.2	Wat gaat het kosten?	12
2.4	Programma Landrecreatie.....	13
2.4.1	Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?.....	13
2.4.2	Wat gaat het kosten?	14
2.5	Programma Baggeren.....	15
2.5.1	Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?.....	15
2.5.2	Wat gaat het kosten?	16
2.6	Programma Ontwikkelingen.....	17
2.6.1	Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?.....	17
2.6.2	Wat gaat het kosten?	17
2.7	Programma Wimpels, donateurs en vrijwilligers	18
2.7.1	Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?.....	18
2.7.2	Wat gaat het kosten?	19
3	Paragrafen.....	20
3.1.1	Lokale heffingen	20
3.1.2	Weerstandsvermogen en risicomanagement.....	20
3.1.3	Financiering	23
3.1.4	Onderhoud Kapitaalgoederen	23
3.1.5	Verbonden partijen.....	24
3.1.6	Bedrijfsvoering.....	25

3.1.7	Openbaarheid.....	25
3.1.8	Grondbeleid.....	26
4	Financiële begroting	27
4.1	Overzicht van baten en lasten.....	27
4.1.1	Toelichting op het overzicht van baten en lasten	28
4.2	Uiteenzetting financiële positie	29
4.2.1	Geprognosticeerde balans.....	29
4.2.2	Stand en verloop van reserves/eigen vermogen	29
4.2.3	Meerjarenraming 2026-2029	30
4.2.4	Ontwikkeling financiële positie.....	31
5	Bijlagen	32
5.1	Overzicht deelnemersbijdragen	32
5.2	Overzicht incidentele baten en lasten.....	34
5.3	Overzicht Algemene dekkingsmiddelen.....	35
5.4	EMU-saldo.....	36
5.5	Overzicht IV-3 taakvelden Gemeenschappelijke Regelingen	37

1 Begroting 2026

1.1 Inleiding

Recreatieschap Marrekrite biedt hierbij haar Begroting 2026 & Meerjarenraming 2027-2029 aan. Deze begroting voldoet aan het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en bestaat uit een beleidsbegroting en een financiële begroting.

Het vaststellen van de begroting is een verantwoordelijkheid van het algemeen bestuur (AB). Uiterlijk 15 april ontvangen de deelnemers de ontwerpbegroting. Naar aanleiding hiervan kunnen zij hun zienswijzen kenbaar kunnen maken wat kan leiden tot wijzigingen in de begroting.

De Begroting 2026 & Meerjarenraming 2027-2029 worden op 3 juli 2025 door het algemeen bestuur vastgesteld.

1.1.1 Deelnemersbijdragen

Indexeren en deelnemersbijdragen

De (meerjaren)begroting is gebaseerd op de in juni 2023 vastgestelde regeling deelnemersbijdragen 2023-2027 (met een indexatie van 3% jaarlijks). Om een sluitende meerjarenbegroting te kunnen presenteren, hebben we wederom alle onderdelen van de begroting uitgebreid tegen het licht gehouden en de budgetten getoetst aan de werkelijke en noodzakelijke ontwikkelingen, zoals de stijging van de salarislasten en andere gestegen kosten. Dergelijke posten zorgen voor druk op het meerjarensaldo, zodat we de begroting en het meerjarenperspectief – binnen de huidige afspraken – pas weer structureel sluitend kunnen krijgen vanaf het jaar 2029. Hierin zijn de CAO-loonstijgingen tot en met 1 juli 2025 meegenomen (einddatum lopende CAO).

In dit verband is het goed om te memoreren dat we in 2024 en 2025 wijzigingen qua personeel en formatie hebben gehad: in de vastgestelde toekomstvisie is hierop geanticipeerd. Een deel van de loonkosten rekenen we op begrotingsbasis toe aan de investeringen. Het restant van de investeringen en vervangingsopgave loopt door tot en met 2032.

Baggerbudget

In 2020 heeft het algemeen bestuur ons Plan van aanpak Baggeren vastgesteld. Daarbij hebben we aangegeven dat we toewerken naar een gedifferentieerde aanpak inzake het op diepte houden van onze ligplaatsen, teneinde het voor de deelnemers betaalbaar te houden. Aangezien de onderwaterwereld van het baggeren voor ons in belangrijke mate *terra incognita* is - en dat voorlopig ook nog blijft - hebben we met het bestuur afgesproken dat het baggerplan wordt geactualiseerd aan de hand van de kennis die al werkend wordt opgedaan. We doen jaarlijks metingen van waterdieptes en de veranderingen daarin in de tijd. Dat betekent dat onze prognoses, ook over benodigde budgetten, met het verstrijken van de jaren steeds nauwkeuriger worden.

Investering in maatschappelijk nut

Conform het BBV worden alle investeringen per 2018 geactiveerd. In onze Financiële Verordening en de Nota Activeren, Waarderen & Afschrijven is afgesproken dat investeringen kleiner dan € 25.000 niet worden geactiveerd. Dit kan niet met terugwerkende kracht gebeuren voor de bestaande situatie, dus geldt dit alleen voor nieuwe investeringen.

Doorschuif BTW

De doorschuif-BTW verantwoorden wij als kosten en opbrengsten binnen de exploitatie. Marrekrite financiert deze doorschuif-BTW niet langer voor: dit zorgt voor een betere liquiditeitspositie.

1.1.2 Vervangingsinvesteringen

Marrekrite gaat onverminderd door met de door haar ingezette grote vervangingsopgave. Deze is meerjarig in de investeringsplanning weggezet en duurt nog tot en met 2032. In 2024 hebben we de resterende opgave onder de loep genomen en berekend wat er nog gebeuren moet en hoe we dat het beste in de tijd kunnen spreiden. Evident is dat we met stijgende prijzen bij een gelijkblijvend budget de afgelopen jaren minder meters konden wegzetten, dan vooraf gedacht. Anderzijds behalen we via onze aanbestedingen soms interessante meevallers. Spreiding van de betreffende projecten in de tijd lijkt goed mogelijk: op dit moment hebben we geen aanwijzingen dat er voorzieningen in heel slechte staat zijn.

Wat eerder al duidelijk is geworden is dat – zodra de nu nog resterende vervangingen afgerond zijn – de hierop volgende grotere vervangingsopgave pas weer vanaf ca. 2045 aan de orde is. Overigens gaat het hierbij om schattingen van de vervangingsdata, want het een en ander is uiteraard mede afhankelijk van de staat van het gebruikte materiaal tegen die tijd. Wij bouwen onze steigers inmiddels al vele jaren van gerecycled kunststof (KLP, Lankhorst Sneek). Aangezien het om een relatief nieuw product gaat, is het nog niet precies te zeggen wat er in de toekomst mee gaat gebeuren. Wel kunnen we veilig stellen dat KLP als *materiaal* zeker 40 jaar meegaat, ook 60 jaar is goed denkbaar.

Het materiaal is dus zeer veelbelovend. Enig voorbehoud moet nog wel worden betracht ten aanzien van de *constructie*. De vraag is hoe die er na enkele decennia uitziet. Vroeger, toen er nog hout werd toegepast, lag de verhouding tussen materiaal en constructie anders. Houten steigers waren vaak al verrot voordat de constructie het begaf. Als onze kunststofsteigers zich qua constructie ook goed blijken te houden is het goed denkbaar dat de volgende grootschalige vervangingsopgave per 2045 nog helemaal niet nodig is, omdat zowel het materiaal als de constructie nog goed zijn. Voorlopig lijkt het daar sterk op.

Behalve *steigers*, beheren we ook een groot aantal *damwanden*, die we bouwen in een combinatie van beton en KLP. Voor dit type voorzieningen houden we een levensduur van 50 jaar aan, opnieuw kijkend naar wat we over het materiaal en over de constructie weten. Met beton als *materiaal* is een levensduur van 50 jaar makkelijk haalbaar. Maar hoe zit het met de constructie? Hoe zit het bijvoorbeeld met de verankering? Zeer waarschijnlijk is dat straks de zwakke schakel. Daarom voeren we de ankers al enige jaren extra zwaar uit. Desondanks blijft het voorlopig nog wel de vraag hoe lang deze het houden. We kiezen in het geval van onze damwanden daarom voor de veilige weg met een prognose van 50 jaar. Het zou ons niet verbazen als degenen die ons werk straks van ons overnemen een paar stevige meevallers hebben, omdat zij de vervangingsdata kunnen opschuiven.

Marrekrite wil een frontspeler zijn als het gaat om duurzaamheid, niet in woorden, maar in concrete keuzes en maatregelen. Al onze schepen en voertuigen varen en rijden al jaren op HVO. De optie om tropisch hardhout te gebruiken, is al heel lang taboe. Maar duurzaamheid is niet meer alleen een kwestie van de juiste materialen gebruiken en in gesloten cirkels werken. Wat het meeste effect genereert, is de levensduur zo lang mogelijk op te rekken. Dat is waar onze focus ligt. Maar zelfs dan moet de allereerst vraag nog altijd zijn: “Wat als we niets doen?”

Hoewel er veel valt af te dingen op de milieuvriendelijkheid van beton als materiaal, vindt Marrekrite het gebruik ervan op en om het water gerechtvaardigd. Iedereen die onderhoud pleegt, weet dat water en zuurstof samen de motor de motor zijn van verval. De productie van beton is weinig milieuvriendelijk, maar doordat het minimaal driemaal langer meegaat dan hout, is helder dat beton uiteindelijk de betere keuze is.

Met de investeringen die voor de komende jaren in de planning staan, blijft Marrekrite duurzaam investeren in haar recreatieve voorzieningen en zo ook in de (Friese) economie. De kapitaallasten die met deze vervangingsinvesteringen gemoeid zijn, bekostigen we volledig uit de deelnemersbijdragen.

Onze investeringsprognose is aangepast aan de laatste bevindingen uit het onderzoek dat we in 2024 hebben afgerond. Voor 2026 is de investeringsopgave zoals hieronder aangegeven.

Investeringsbegroting 2026

		Afschrijvingstermijn	
Damwanden	600.000	50	jaar
Steigers	400.000	40	jaar
Marboeien	-	10	jaar
Uren	100.000	40/50	jaar
Overig	-	nrb	jaar
Investeringskrediet 2026	<u>1.100.000</u>		

Kapitaallasten	JR2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
MVA maatschappelijk	-200.368	-236.600	-266.600	-291.600	-310.600	-323.600	-332.600	-342.600
MVA economisch	-32.599	-61.000	-55.800	-55.800	-44.800	-44.000	-33.500	-27.500
Rente-omslag	-49.831	-166.531	-217.013	-260.612	-269.930	-259.983	-250.049	-240.116
TOTAAL	-282.798	-464.131	-539.413	-608.012	-625.330	-627.583	-616.149	-610.216

Personeelskosten	JR2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Loonkosten incl WG	-706.047	-823.000	-1.064.000	-894.040	-920.861	-948.487	-976.942	-1.006.250

Overigens speelt voor de toekomst bij de vervangingsinvesteringen ook de revisie van de routenetwerken op land. Die zijn van andere omvang dan de vervangingsinvesteringen op het water.

1.1.3 Liquiditeit

Met het huidige investeringsniveau zagen we eerder al dat het niet langer houdbaar was om de investeringen met eigen vermogen te bekostigen. In 2022 hebben we via de gemeente Súdwest-Fryslân een langlopende lening aangetrokken van € 4,0 miljoen tegen 1,825% rente. Op deze wijze hebben we onze liquiditeitsbehoefte op dat moment veiliggesteld. In 2024 hebben we een tijdelijke financiering aangetrokken (via een kortlopende lening en een langlopende lening van iets meer dan een jaar). We zullen in de loop van 2025, in 2026 en 2027 nogmaals vreemd vermogen moeten aantrekken om het restant van onze vervangingsoperatie te financieren. Hier is in deze begroting rekening mee gehouden. Deze behoefte wordt versterkt door de prijsstijgingen als gevolg van de stijgende inflatie. Wat daarbij ook goed moet worden bedacht, is dat het besluit tot afbouw van ons eigen vermogen - dat “in betere tijden” werd genomen - in de nieuwe financiële werkelijkheid zorgt voor extra druk op onze liquiditeit. We zullen de ontwikkelingen op de voet moeten volgen, zodat we het bestuur tijdig een voorstel kunnen doen voor het aantrekken van aanvullende leningen.

Binnen dit investeringsbudget kijken we jaarlijks eerst waar de prioriteit qua benodigde vervangingen het hoogst is. Die locaties pakken we als eerste aan. Deze praktische werkwijze voldoet al jaren goed. Mocht de opgave toch groter blijken dan het budget toestaat, dan kunnen we bepaalde ligplaatsen tijdelijk afsluiten en de vervanging ervan uitstellen. De afgelopen 10 jaar is dit overigens nog nooit nodig geweest, ook niet in de jaren dat we flinke achterstanden hadden. Dat is een geruststellende gedachte. Zoals we in eerdere jaren ook al aangaven: we hebben de zaak goed in de hand.

1.1.4 Begrotingsresultaat

TOTAAL MARREKRITE	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Baten	2.691.996	2.735.392	2.850.954	2.536.333	2.553.373	2.572.124
Lasten	-2.764.022	-3.154.413	-2.877.218	-2.595.872	-2.624.144	-2.632.478
Saldo (voor bestemming)	-72.025	-419.021	-26.264	-59.539	-70.771	-60.355
Onttrekking uit reserves	250.000	415.000	50.000	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-50.000	-	-	-	-	-
Saldo (na bestemming)	127.975	-4.021	23.736	-59.539	-70.771	-60.355
TOTAAL MARREKRITE	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Structurele baten	2.543.996	2.460.392	2.520.954	2.536.333	2.553.373	2.572.124
Incidentele baten	398.000	690.000	380.000	-	-	-
Saldo baten	2.941.996	3.150.392	2.900.954	2.536.333	2.553.373	2.572.124
Structurele lasten	-2.470.022	-2.553.331	-2.497.218	-2.595.872	-2.624.144	-2.632.478
Incidentele lasten	-344.000	-601.082	-380.000	-	-	-
Saldo lasten	-2.814.022	-3.154.413	-2.877.218	-2.595.872	-2.624.144	-2.632.478
TOTAAL MARREKRITE	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Saldo structurele baten en lasten	73.975	-92.939	23.736	-59.539	-70.771	-60.355
Saldo incidentele baten en lasten	54.000	88.918	-	-	-	-
	127.975	-4.021	23.736	-59.539	-70.771	-60.355

We lichten het geprognosticeerde begrotingsresultaat in hoofdstuk 2 per programma toe.

1.2 Samenstelling bestuur en organisatie

Het algemeen bestuur (AB) bestaat, tussentijdse mutaties daargelaten, op 1 januari 2026 uit de volgende leden:

Algemeen Bestuur	
<i>deelnemers</i>	<i>bestuursleden</i>
Provincie Fryslân (voorzitter)	De heer Douwstra
Gemeente Achtkarspelen	De heer Bruining
Gemeente Dantumadiel	De heer Kempenaar
Gemeente De Fryske Marren	De heer Van Iddekinge
Gemeente Harlingen	De heer Schoute
Gemeente Heerenveen	Mevrouw Rinkes
Gemeente Leeuwarden	De heer Reitsma
Gemeente Noardeast-Fryslân	Mevrouw Prins
Gemeente Opsterland	De heer Jonkman
Gemeente Smallingerland	De heer Hoekstra
Gemeente Súdwest-Fryslân	De heer Rietman
Gemeente Tytsjerksteradiel	Mevrouw Willemsma
Gemeente Waadhoeke	Mevrouw Van der Meer
Gemeente Weststellingwerf	De heer Hoen

Het dagelijks bestuur (DB) bestaat op 1 januari 2026 uit de volgende leden:

Dagelijks Bestuur	
<i>deelnemers</i>	<i>bestuursleden</i>
Provincie Fryslân (voorzitter)	De heer Douwstra
Gemeente De Fryske Marren	De heer Van Iddekinge
Gemeente Leeuwarden	De heer Reitsma
Gemeente Noardeast-Fryslân	Mevrouw Prins
Gemeente Opsterland	De heer Jonkman
Gemeente Súdwest-Fryslân	De heer Rietman

1.3 Leeswijzer

De opbouw van de begroting wordt in belangrijke mate voorgeschreven in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en ziet er als volgt uit:

- In Hoofdstuk 2 treft u de beleidsbegroting aan, bestaande uit de plannen voor het jaar 2026, onderverdeeld naar de programma's Bedrijfsvoering, Waterrecreatie, Landrecreatie, Baggeren, Ontwikkelingen en tot slot het programma Wimpels, Donaties & Vrijwilligers.
- Hoofdstuk 3 bestaat uit de paragrafen waar we ingaan op de bedrijfsvoering, de financiering, het weerstandstandsvermogen en het onderhoud van onze kapitaalgoederen.
- In de Financiële Begroting (Hoofdstuk 4) schetsen wij een beeld van onze financiële positie en geven wij met onze meerjarige investeringsplanning een financiële doorkijk naar de jaren 2027 – 2029. Hier vindt u ook de verplicht voorgeschreven bijlagen uit het BBV.

2 Beleidsbegroting

2.1 Programmaplan

2.1.1 Beleidskader

Recreatieschap Marrekrite onderhoudt en beheert ongeveer 33 kilometer aan vrije ligplaatsen in het Friese buitengebied, zorgt voor het afvoeren van recreatieafval en voor het onderhouden van het groen bij de ligplaatsen (maaïen en snoeien). Ook het op diepte houden van ligplaatsen is een taak.

Op het domein landrecreatie is Marrekrite vooral actief met het onderhoud aan de fiets- en de wandelknooppuntnetwerken, maar ook met de toeristische opstappunten (TOP's). Met ingang van 2025 is het Friese Routebureau eveneens bij Marrekrite belegd. Dit behelst het via alle mogelijke routes beleefbaar maken van onze provincie. Het gaat hierbij niet alleen om het beheer en onderhoud van het huidige bestand, maar ook om het ontwikkelen van nieuwe routes. Daarnaast is het routebureau een belangrijke schakel tussen met name de fiets- en wandelnetwerken, de provinciale en regionale marketingorganisaties en alle stakeholders die zich met routes bezig houden.

Als uitvoeringsorganisatie verricht Marrekrite haar taken namens - en voor - de deelnemers (provincie Fryslân en gemeenten) met het doel *een uniforme, toeristisch- recreatieve basisinfrastructuur op water en land te bewerkstelligen*. Daartoe wordt, behalve met de deelnemende Friese gemeenten en de provincie Fryslân nauw samengewerkt met partijen als Merk Fryslân, Wetterskip, It Fryske Gea (IFG), Staatsbosbeheer (SBB) en vele anderen.

2.1.2 Programma's

De begroting van Recreatieschap Marrekrite bestaat uit zes programma's:

1. Bedrijfsvoering
2. Waterrecreatie
3. Landrecreatie
4. Baggeren
5. Ontwikkelingen
6. Wimpels, Donaties & Vrijwilligers

2.2 Programma Bedrijfsvoering

Het achterliggende doel van het programma 'Bedrijfsvoering' is, dat de primaire processen binnen de organisatie effectief verlopen en dat er goed wordt samengewerkt met – en namens - deelnemers en bestuur. De kosten die betrekking hebben op de bedrijfsvoering zijn onder andere: personeelskosten, secretariaatskosten, kantoorkosten en communicatie. Maar ook zaken als de aan- en verkoop van grond, de waterschapslasten en ruilverkavelingsrente worden verantwoord onder dit programma.

We rekenen de loon- en salariskosten van onze medewerkers toe aan de programma's en aan de investeringen waar deze betrekking op hebben. Dit doen we middels een integraal uurtarief. Dit tarief bevat ook de niet direct toe te rekenen loon- en salariskosten van de ondersteunende functies, de zogenaamde overhead. Het overheadpercentage is - ten behoeve van een juiste vervaardigingsprijs van onze producten en dienstverlening - voor 2026 geactualiseerd en berekend op 40,24%. Dit is flink verhoogd als gevolg van de toekomstvisie Marrekrite die door het bestuur in 2024 is vastgesteld.

2.2.1 Wat willen we bereiken en wat gaan we doen?

Wij werken eraan de interne organisatie op orde te houden, zodat wij onze taken naar behoren kunnen uitvoeren, de deelnemers en het bestuur kunnen adviseren en hun belangen zo goed mogelijk kunnen behartigen.

2.2.2 Huisvesting

Marrekrite is per april 2022 naar het voormalige provinciale steunpunt in Uitwellingerga verhuisd. Deze locatie is bij uitstek geschikt onze organisatie omdat we hier de functies *kantoor*, *werkplaats* en *haven* bij elkaar konden brengen. Aangezien wij voor het gebruik van deze voorzieningen met de provincie een langlopende overeenkomst zijn overeengekomen, zijn op dit punt geen bijzondere zaken te verwachten.

2.2.3 Personeel

Marrekrite werkt in 2026 met een vaste formatie 9,67 fte en heeft hiervoor naar verwachting 11 personen in vaste dienst en vanwege tijdelijke financiering 2,11 fte in tijdelijke dienst. Van de vastgestelde formatie van 9,67 fte rekenen we 4,11 fte tot de overhead. Het overheadpercentage bedraagt 35%. Het overige personeel rekenen we toe aan de programma's Waterrecreatie en Landrecreatie. De gemiddelde parttime-factor bedraagt 88% (exclusief tijdelijke formatie. Waar specifieke kennis noodzakelijk en doelmatig is, kopen we dit in. Voor 2026 gaat het hierbij (voorzienbaar) om noodzakelijke financiële, bedrijfskundige en inkoop ondersteuning. Daarnaast huren we in de uitvoering van het maaiwerk ook mensen van buiten in. Als dit via de SW niet slaagt, kijken we naar andere partijen.

2.2.4 Wat mag het kosten?

Bedrijfsvoering	JR2024	2025	2026	2027	2028	2029
Baten	2.273.404	2.168.750	2.228.812	2.243.677	2.260.187	2.278.392
Lasten	-1.215.083	-1.180.863	-873.943	-872.040	-867.081	-832.088
Saldo (voor bestemming)	1.058.321	987.887	1.354.869	1.371.636	1.393.106	1.446.304
Onttrekking uit reserves	250.000	360.000	50.000	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-	-
Saldo (na bestemming)	1.308.321	1.347.887	1.404.869	1.371.636	1.393.106	1.446.304

2.3 Programma Waterrecreatie

Onder het programma Waterrecreatie vallen alle taken die betrekking hebben op het vernieuwen en het vervangen, alsmede het beheer en onderhoud, van de infrastructuur op en om het water. Onze taken variëren van (regie op) nieuwe investeringen en vervangingsinvesteringen, het uitvoeren van dagelijks onderhoud, recreatieafvalinzameling, groenbeheer en het op diepte houden van ligplaatsen.

2.3.1 Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?

Dagelijks Onderhoud

De kosten die voortkomen uit kleinere reparaties, die wij in eigen beheer uitvoeren of uitbesteden aan derden, rekenen we tot de kosten op de post *dagelijks onderhoud* (DO). Door de grootschalige vervangingsinvesteringen van de afgelopen jaren en door ook de komende tijd duurzame steigers en damwanden te blijven bouwen, kunnen wij het dagelijks onderhoud uitvoeren met een relatief beperkt budget, alsmede een minimale bezetting qua personeel en materieel. Duidelijk is dat zaken als branden en andere schades een flinke invloed hebben op het benodigde budget, terwijl deze kosten tegelijk niet te begroten zijn.

Vervangingsinvesteringen

Per 2018 activeren wij de investeringen in de vervanging van aanlegvoorzieningen (investeringen met maatschappelijk nut). De voortgang in de uitvoering van de investeringsopgave wordt verantwoord in de voortgangsrapportage (herfst) en in de jaarstukken (voorjaar).

Voor de volledigheid geven wij in het onderstaande een samenvatting van een aantal belangrijke beleidskeuzes van waaruit de jaarlijkse vervangingsopgave al vele jaren wordt gedestilleerd:

- a) Zoveel mogelijk werken vanuit kennis en data met betrekking tot het gebruik van voorzieningen (tellingen, provinciale monitoringscijfers, observaties) en trends in de watersport, zodat er een goed beeld ontstaat van de benodigde capaciteit.
- b) Ligplaatsen waar mogelijk aansluiten op fiets- en wandelstructuren.
- c) Nieuwe plekken realiseren en elders meters inleveren (waar dat verantwoord is), om zo te werken aan een optimalere spreiding over Fryslân, zonder te groeien.
- d) Zoveel mogelijk locaties behouden, maar wel afslanken op locaties met erg grote capaciteit.
- e) Verkopen van percelen is voorzichtig bespreekbaar. De focus ligt op recreatief (mede)gebruik.
- f) Duurzaam materiaalgebruik: hout vervangen door kunststof (KLP) en beton.
- g) Locaties damwanden in principe alle behouden. Vervangen door beton-kunststof exemplaren.
- h) Steigers waar mogelijk vervangen door damwanden (in overleg met terreinbeheerders en rekening houdend met natuurdoelen). Oud hardhout zoveel mogelijk hergebruiken.

Groenbeheer

Al jaren kijken we met grote interesse naar wat zich in de SW afspeelt. Dat het werven van assistenten op onze maaiboten (uit de SW) steeds moeilijker wordt, is een blijvende trend gebleken. Daarom huren we voor maaierwerkzaamheden derden in, tegen zo laag mogelijk tarief en zonder dat de kwaliteit hieronder heeft te lijden.

Recreatieafval

Marrekrite wordt alom geprezen voor een zeer belangrijke en unieke vorm van dienstverlening, namelijk het werk met de milieuboot, onze vuilniswagen op het water. Met 120 containers op zo'n 60 plekken in de provincie, halen wij gedurende het seizoen gemiddeld 175 ton recreatieafval op. Dit is vanouds een tijdrovende klus, die veel vraagt van mensen en materieel.

De laatste jaren zijn er forse slagen gemaakt om dit werk efficiënter te laten verlopen. Tegelijk blijft het noodzakelijk te investeren in onze vaartuigen, omdat met de aangescherpte regels en strengere inspecties duidelijk is dat we daarmee nog niet klaar zijn. In 2025- 2026 zijn stevige investeringen in de milieuboot onvermijdelijk.

Ook zal er, nu steeds meer containers aan vervanging toe zijn, gekeken moeten worden naar de wijze van inzamelen. Momenteel gaat alle afval in één grote container en vindt na-scheiding bij Omrin plaats. Veranderingen in het *inzamelen* hebben een direct gevolg voor de *verwerking* bij Omrin. Zodra deze zaken zich duidelijker aftekenen zal er ook meer zicht komen op de financiële gevolgen.

Adviescommissies en werkgroepen

De werkgroep “Harmonisatie Brug- & Sluisbediening” en de werkgroep “Camperen, Kamperen & Handhaving” zijn met het besluit van het algemeen bestuur van 28 november 2024 opgeheven. Desondanks werken we nog wel een aan een aantal opgaven, zoals de handhaving op “lang liggen”. Op “langliggers” mag Marrekrite niet handhaven, terwijl de watersport ons hier wel op aanspreekt. Wij werken eraan om dergelijke onderwerpen bij onze deelnemers op de agenda te houden.

2.3.2 Wat gaat het kosten?

Waterrecreatie	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Baten	16.158	16.643	17.142	17.656	18.186	18.731
Lasten	-801.260	-919.130	-963.775	-1.005.351	-1.029.365	-1.059.929
Saldo (voor bestemming)	-785.102	-902.487	-946.633	-987.695	-1.011.179	-1.041.197
Onttrekking uit reserves	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-	-
Saldo (na bestemming)	-785.102	-902.487	-946.633	-987.695	-1.011.179	-1.041.197

2.4 Programma Landrecreatie

Binnen het programma Landrecreatie gaat het om: het beheer en onderhoud van de fiets- en wandelknooppuntnetwerken, overige routestructuren, toeristische overstappunten (TOP's), het initiëren en faciliteren van nieuwe ontwikkelingen ten aanzien van de infrastructuur voor de landrecreatie, alsmede het coördineren van nieuwe en bestaande netwerken in Fryslân.

2.4.1 Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?

Fiets- en wandelknooppuntnetwerken

We voeren het onderhoud aan beide knooppuntnetwerken (fietsen en wandelen) elk jaar uit via één uitgebreide inspectie- en schoonmaakkronde. Incidentele meldingen, waaronder schades, verhelpen we jaarrond.

Daarnaast voeren we jaarlijks ook trajectwijzigingen door, bijvoorbeeld vanwege infrastructurele werken, wensen van derden, kwaliteitsverbetering in verband met de aansluiting op ligplaatsen en TOP's, e.d. Waar mogelijk brengen we de kosten daarvan in rekening bij het project dat de aanleiding is voor de wijziging, dan wel, bij de opdrachtgever van de wijziging. Is het niet mogelijk de kosten elders in rekening te brengen, dan is er in ons eigen budget (zeer) beperkt ruimte om een enkele noodzakelijke trajectwijzigingen door te kunnen voeren.

De bovenstaande aanpak is niet alleen efficiënt gebleken, mede hierdoor zijn wij als Fryslân in de kwaliteitsmonitor van het Landelijk Fietsplatform al jaren één van de beste fietsregio's. We streven ernaar deze topospositie te behouden.

De (onderhouds)kosten voor het beheer van, en onderhoud aan, de netwerken vallen onder de algemene bijdrageregeling. Waar incidenteel grotere investeringen noodzakelijk zijn (met name trajectwijzigingen), maken we hierover vooraf extra afspraken met de deelnemers. Per 2025 hebben we tot eind 2027 een nieuw onderhoudscontract met een aannemer. Daarna kan het contract tweemaal met 2 jaren worden verlengd.

Zowel het fiets- als wandelnetwerk zijn in de periode 2018/2019 gereviseerd. De bebording van het fietsnetwerk is volledig vervangen en het wandelnetwerk is verder afgerond (provinciedekkend). Waar nodig is groot onderhoud gepleegd. Ook bij deze netwerken zien we dat, door het gebruik van gerecycled kunststof voor de dragers, deze een lange levensduur hebben. Een groot deel staat al sinds de realisatie van de netwerken (waarvan de eerste reeds in 2003) in het veld. Bij de revisie is destijds dan ook geconcentreerd op de bebording zelf. Voor de bebording gaan we uit van een levensduur van ca. 10 jaar, maar ook hier zien we dat in de praktijk vaak een langere levensduur mogelijk is. Daarnaast worden borden, indien ze erg slecht zijn, ook al tijdens het dagelijks onderhoud vervangen. Voor de komende jaren voorzien wij dan ook nog geen groot onderhoud voor het fiets- en wandelnetwerk.

Toeristische overstappunten (TOP's)

We zien al jaren dat het TOP-project veel tijd en inzet van onze mensen vraagt. Wij doen het werk voor de deelnemers feitelijk "gratis". Er staan namelijk geen extra middelen tegenover onze eigen ureninzet, ondanks het feit dat het om een (meerjarig) tijdelijk project gaat. Als de beoogde TOP's (ca. 40 stuks) straks eenmaal in veld staan, breekt de fase van puur beheer en onderhoud aan. Die taak ligt ook bij Marrekrite en is voor ons logisch en pragmatisch in te vlechten in ons takenpakket. De beheer- en onderhoudskosten van de al gerealiseerde TOP's zijn reeds onderdeel van de algemene bijdrageregeling. Dit is echter gebaseerd op 10 TOP's (het aantal dat rond 2022, de start van de nieuwe bijdrageregeling, gerealiseerd was). De komende jaren zullen, door de toename van het aantal TOP's, de beheer- en onderhoudskosten stijgen.

Voor de TOP's worden jaarlijks twee inspectierondes uitgevoerd. Incidentele meldingen worden jaarrond verholpen.

2.4.2 Wat gaat het kosten?

Landrecreatie	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Baten	73.044	-	-	-	-	-
Lasten	-476.765	-478.420	-483.000	-491.980	-501.198	-513.962
Saldo (voor bestemming)	-403.721	-478.420	-483.000	-491.980	-501.198	-513.962
Onttrekking uit reserves	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-	-
Saldo (na bestemming)	-403.721	-478.420	-483.000	-491.980	-501.198	-513.962

2.5 Programma Baggeren

Op het domein baggeren is het lastig gebleken de snelheid te maken die we wensen. Tot 2024 lukte het ons niet goed om de begrote budgetten ook daadwerkelijk aan te wenden. Dit komt door een combinatie van factoren, waarbij technisch-procedurele zaken (PFAS, onderzoeken, vergunningen) in relatie tot een beperkte capaciteit (mankracht) de belangrijkste zijn. Ondertussen zijn de prijzen enorm gestegen, waardoor helder is dat we – als we eenmaal aan het werk zijn – duidelijk minder kunnen doen dan eerder werd gedacht. Beperkte mankracht, complexe regelgeving en ingewikkelde kwesties rondom PFAS en dergelijke, zijn niet de enige zaken die vertragend werken. In de realisatie van onze ambities blijven we ook mede afhankelijk van de inzet van andere waterbeheerders (provincie, gemeenten, waterschap). Duidelijk is dat zelfstandig baggeren relatief duur is, zeker voor een kleine partij als Marrekrite. Het zou goed zijn als de overheden in Fryslân nauwer gaan samenwerken, iets waar Marrekrite al jaren voor pleit.

We hebben een bestemmingsreserve Baggeren (BB) opgebouwd, die we – zolang we niet definitief zicht hebben op de meerjarige baggerverplichtingen - behandelden *als ware het een voorziening*. Tot het moment dat we beter weten waar we het over hebben, hebben we de exploitatielasten voor deze baggeropgave met een jaarbudget van € 200.000 structureel in onze begroting verwerkt.

We hebben met ons Plan van Aanpak Baggeren, waarmee het algemeen bestuur eind 2020 heeft ingestemd, een eerste aanzet gegeven voor het prioritair baggeren van onze meest populaire ligplaatsen (“top 12”) en kiezen voor het overige voor maatwerk en aansluiting bij de verwachtingen van de watersport.

In het Baggerplan uit 2020 is tevens duidelijk aangegeven, dat structureel aan de baggeropgave werken voor Marrekrite een nieuw fenomeen is. We kennen de situatie onder water niet zo goed als die erboven. Dat betekent dat we werkenderwijs de komende jaren kennis zullen opdoen, waarmee onze meerjarige prognoses de komende tijd steeds betrouwbaarder zullen worden. Wat er werkelijk op langere termijn structureel nodig is aan middelen, weten we daarom pas over een aantal jaren: we moeten eerst weten wat de gemiddelde aanslibbing op de belangrijkste plekken is en dit kost eenvoudigweg tijd.

In 2024 hebben we op dit terrein goede stappen gezet. Niet alleen zijn er peilingen uitgevoerd om de aanslibbing te monitoren, ook hebben we al onze ligplaatsen op het Lauwersmeer gebaggerd. In 2025 en de jaren erna gaan we door op deze lijn om te zorgen dat we via concrete projecten onze belangrijkste ligplaatsen goed bereikbaar houden. Helaas blijkt de sleutel toch te liggen in het zelfstandig uitvoeren van de projecten.

2.5.1 Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?

“Het op diepte brengen/houden van ligplaatsen” is het bestedingsdoel voor de bijdragen van de deelnemers in het kader van het programma Baggeren. In de praktijk betekent dit grofweg het baggeren tot 4 meter vóór de aanlegplaats en over de hele lengte van die aanlegplaats.

Om een start te maken met projectmatig baggeren, hebben we gesteld dat onze Top 12 ligplaatsen (de meest bezochte locaties) prioriteit hebben. De 80/20-regel leert immers dat als onze inzet zich op de juiste 20% richt, we hiermee 80% van de klachten/problemen kunnen voorkomen.

2.5.2 Wat gaat het kosten?

Baggeren	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Baten	-	-	-	-	-	-
Lasten	-245.958	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
Saldo (voor bestemming)	-245.958	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
Onttrekking uit reserves	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-	-
Saldo (na bestemming)	-245.958	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000

2.6 Programma Ontwikkelingen

Binnen het programma Ontwikkelingen kunnen nieuwe (incidentele) ontwikkelingen in gang worden gezet rondom voorzieningen van Marrekrite en/of de infrastructuur voor de water- en landrecreatie. Voorstellen voor projecten als deze worden, na goedkeuring van het bestuur, uit dit programma betaald. Op deze wijze kan Marrekrite haar ambitie op het vlak van innoveren en verduurzamen handen en voeten geven en bijdragen aan het aantrekkelijker maken van Fryslân als dé provincie voor water- en landrecreatie. Dit ligt in lijn met ons statutaire doel: *het verbeteren van het leefklimaat van de inwoners (recreanten) en de bevordering van het toerisme*.

2.6.1 Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?

We hanteren jaarlijkse budgetten voor “ontwikkelingen/innovaties” op de domeinen water en land. Omdat het veelal gaat om het inspringen op zaken die zich relatief onverwacht voordoen, is het begroten hiervan lastig. We hebben sinds 2023 hiervoor (structurele) middelen opgenomen in de begroting. Het bestuur kan in voorkomende gevallen ook besluiten om voor zaken als deze geld in te zetten uit de Bestemmingsreserve Innovatie en Ontwikkeling Recreatie (BIOR).

Vanaf 2025 is het routebureau onderdeel van Marrekrite, nadat Marrekrite eerst in 2024 al gestart is met de uitvoering van de voorloper Dagrecreatieve Netwerken. Voor 2025 en 2026 wordt het routebureau gefinancierd uit eenmalige middelen. Hoewel het bestuur heeft besloten dat het routebureau formeel een taak van Marrekrite zou moeten worden, moet de regeling hierop nog worden aangepast via een zienswijze procedure en dus met instemming van alle deelnemers. Daarom nemen we de extra lasten en baten naar verwachting niet eerder dan vanaf de concept begroting 2027 structureel mee in de begroting. Het routebureau is hét aanspreekpunt voor alle routegebonden recreatie in Fryslân.

2.6.2 Wat gaat het kosten?

Ontwikkelingen	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Baten	-	275.000	330.000	-	-	-
Lasten	-	-350.000	-330.000	-	-	-
Saldo (voor bestemming)	-	-75.000	-	-	-	-
Onttrekking uit reserves	-	55.000	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-	-
Saldo (na bestemming)	-	-20.000	-	-	-	-

2.7 Programma Wimpels, donateurs en vrijwilligers

Binnen dit programma komen alle inkomsten en uitgaven samen, die te maken hebben met de wimpelverkoop, de vrijwilligers en zaken rondom de donateurs die Marrekrite ondersteunen.

2.7.1 Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?

Wimpels

Watersporters dragen, door het vrijwillig kopen van de bekende Marrekrite-wimpel, in belangrijke mate bij aan het in stand houden van onze aanlegvoorzieningen. Per 2024 hebben we, voor het eerst in jaren, een verhoging van de prijzen doorgevoerd. Van alle 3 typen wimpels is de prijs met € 5 verhoogd. Per 2024 kost de “kleine” (standaard) wimpel € 20, de middelgrote € 25 en de grote wimpel € 30.

Sinds 2023 experimenteren we met een variant op de wimpel in de vorm van een sticker, het *vignet*. Het is nog te vroeg om conclusies te trekken over het succes hiervan. Op aanraden van onze vrijwilligers kiezen wij ervoor om voor het vignet dezelfde prijs aan te houden als voor de kleine wimpel. Dit om verdringing van de wimpels te voorkomen.

Vrijwilligers

We hebben een stabiele, positieve groep vrijwilligers (circa 20 mensen) die ons op goede wijze aanvult in onze werk, met name op de gebieden *wimpelverkoop* en *toezichthouden*. Al jaren zien we het aantal actieve vrijwilligers per saldo elk jaar iets teruglopen, vaak als gevolg van gezondheid of leeftijd. Dit is geen nieuw feit en daarom anticiperen wij hier al jaren op, onder meer door onze webshop verder te professionaliseren en ons meer te richten op online verkoop van wimpels. Wat de *inspecties* betreft, ook hier worden we steeds onafhankelijker van de vrijwilligers. Door goede keuzes te maken qua toepassing van materiaal en qua bouw en constructie, krijgen we het onderhoud aan onze voorzieningen steeds beter onder controle. Wij merken de effecten hiervan op allerlei fronten in de organisatie, zowel qua inzet van personeel als in de kosten van reparaties. Kortom, was Marrekrite 15 jaar terug in belangrijke mate afhankelijk van de inzet van vrijwilligers, ligt dat nu totaal anders.

Donateurs

Marrekrite streeft ernaar dat zoveel mogelijk watersporters donateur worden. Dit maakt een deel van de wimpelverkoop voor ons voorspelbaar en beter stuurbaar. Daarbij, donateurs betalen net iets meer, dan mensen die de wimpel “gewoon” kopen en geven daar bovenop vaak ook nog een vrijwillige extra bijdrage.

Het potentieel aan nieuwe donateurs is groot. De meeste mensen zijn namelijk zeer trouw in het kopen van de wimpel. Velen zijn door hun trouwe herhaalaankoop in feite al een soort donateur, alleen nog niet in formele zin. Via een “echt” donateurschap bekrachtigen we hun trouw en borgen de relatie. Dat is voor alle partijen goed en daarom stimuleren wij mensen actief om donateur te worden. Dit lukt prima. In slechts een paar jaar tijd zijn we van 500 naar circa 900 donateurs gegaan.

Hoewel Marrekrite nu nog voor een groot deel van de wimpelverkoop op de vertrouwde winkels en op watersportverenigingen steunt, gaan we ongetwijfeld de komende jaren zien dat de online verkoop via onze webshop blijft groeien. Dit heeft een effect op ons secretariaat, de plek waar de gehele wimpelorganisatie wordt aangestuurd. Hoe meer wimpels we online verkopen, hoe meer inpak- en verzendwerk er bij ons op kantoor is. Overigens gaat het daarbij wel om pieken in de belasting, we hebben het er een korte periode heel druk mee. Helaas is dat net de periode waarin het ook erg druk is met het opmaken van de jaarstukken, de controles van de accountants, en dergelijke. Dat is goed voelbaar op het secretariaat, aangezien ook een groot deel van de boekhouding hier wordt gedaan.

2.7.2 Wat gaat het kosten?

Wimpels, donateurs en vrijwilligers	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Baten	329.390	275.000	275.000	275.000	275.000	275.000
Lasten	-24.955	-26.000	-26.500	-26.500	-26.500	-26.500
Saldo (voor bestemming)	304.435	249.000	248.500	248.500	248.500	248.500
Onttrekking uit reserves	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-50.000	-	-	-	-	-
Saldo (na bestemming)	254.435	249.000	248.500	248.500	248.500	248.500

3 Paragrafen

3.1.1 Lokale heffingen

Hoewel een verplichte paragraaf op grond van het BBV, kent Recreatieschap Marrekrite geen Lokale Heffingen.

3.1.2 Weerstandsvermogen en risicomanagement

Het weerstandsvermogen is het vermogen om de financiële risico's van de GR Marrekrite te kunnen opvangen, zonder dat dit directe gevolgen heeft voor de lopende bedrijfsvoering. Om te kunnen bepalen of het weerstandsvermogen van Marrekrite per 31 december 2026 toereikend is, beoordelen we welke risico's het schap loopt en wat de mogelijke (financiële) impact van deze risico's is.

	JR2024			begroting 2025			begroting 2026		
	Begin	Resultaat	Eind	Begin	Resultaat	Eind	Begin	Resultaat	Eind
A Algemene Reserve (AR)	3.773.720	-159.478	3.614.242	3.614.242	-415.000	3.199.242	3.199.242	-50.000	3.149.242
B Bestemmingsreserve Baggeren (BB)	300.000	-	300.000	300.000	-	300.000	300.000	-	300.000
C Bestemmingsreserve Innovatie en Ontwikkeling Recreatie (BIOR)	164.138	50.000	214.138	214.138	-	214.138	214.138	-	214.138
SUBTOTAAL (MUTATIES) RESERVES	4.237.858	-109.478	4.128.380	3.934.857	-415.000	3.713.380	3.713.380	-50.000	3.663.380
RESULTAAT/Eigen vermogen		127.975			-4.021			23.736	

Algemene Reserve

De algemene reserve dient ter dekking van de onvoorziene uitgaven. Het grootste risico voor Marrekrite is dat we - als gevolg van ziekte, vertrek of uitval - extra of duurder personeel moeten aantrekken om de continuïteit van de bedrijfsvoering te kunnen blijven garanderen. In dergelijke gevallen moeten we teruggevallen op interim-personeel of op uitzendkrachten die, in directe kosten gerekend, duurder zijn dan eigen mensen. De kans dat dit risico zich voordoet is reëel.

Het algemeen bestuur heeft op 28 november 2024 besloten dat we niet langer de personeelskosten als referentie voor het weerstandsvermogen aanhouden, maar de solvabiliteitsratio. We hanteren een ondergrens van 20% solvabiliteit om ons weerstandsvermogen te berekenen. Dit doen we voor het eerst in deze begroting. De daarbij behorende ratio van het weerstandsvermogen geeft een reële indicatie over de hoogte van ons eigen vermogen in verhouding tot de risico's die we lopen. Marrekrite is een kapitaalintensieve GR: eind 2024 hebben we voor ruim € 10 miljoen aan activa en dat neemt alleen maar verder toe. Dat is tussen de 4 en 5 keer onze totale jaarlijkse exploitatie.

In de begroting 2026 doen we de voorlopig laatste vermogensuitkering aan de deelnemers. Met de actualisatie van het weerstandsvermogen en een evaluatie van de vermogensuitkering in juni, gaan we verdere afspraken maken om te kijken in welke mate verdere afbouw van vermogen op verantwoorde wijze kan plaatsvinden. Dat is ook het moment om opnieuw naar de bijdrageregeling te kijken.

Eventuele materiële risico's in de vaste organisatiekosten schatten we als zeer beperkt in, omdat hier in belangrijke mate sprake is van flexibiliteit, dan wel van dekking via verplichte verzekeringen. Nu Marrekrite gevestigd is in het voormalige provinciale steunpunt in Uitwellingergra, is ook duidelijk dat er op het vlak van huisvesting voor ons nauwelijks risico's zijn. Er is sprake van een langlopend huurcontract en de zorg voor het pand ligt bij de provincie. Wel gaan we met de provincie in gesprek over extra werkplekken, nu de organisatie extra personeel mag aantrekken.

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserve Baggeren bedraagt € 300.000. Deze reserve dient als “achtervang” achter de exploitatielasten van de onderhoudsopgave Baggeren als ware het een voorziening.

De bestemmingsreserve Ontwikkeling (BIOR) is gegroeid naar € 214.000 als gevolg van een anonieme gift in 2024. Deze bestemmingsreserve is ingesteld om nieuwe (incidentele) ontwikkelingen op het gebied van waterrecreatie of landrecreatie mogelijk te maken, op het moment dat de aanwezige exploitatiemiddelen onvoldoende zijn. De bestemmingsreserve dient niet ter dekking van structurele exploitatielasten die uit deze initiatieven voort kunnen vloeien.

Aanwezige stille reserves

Naast bovenstaande reserves beschikt Marrekrite ook over meerdere water- en grondkavels. In het verre verleden zijn deze veelal “om niet” verkregen en niet op de balans gewaardeerd. Het BBV staat herwaardering van deze bezittingen niet toe. De omvang van de stille reserves op dergelijke kavels is op de balansdatum niet bepaald. Als gevolg van allerlei heroverwegingen kan het bestuur besluiten om kavels te verkopen aan boeren, natuurorganisaties of andere belangstellenden. Op dat moment dient er getaxeerd te worden.

Financiële kengetallen

Meerjarenbegroting 2026-2029 Kengetallen	Jaarrekening 2024	2025	Meerjarenbegroting			
			2026	2027	2028	2029
Netto schuldquote	207%	306%	276%	315%	356%	375%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	207%	306%	276%	315%	356%	375%
Solvabiliteitsratio	38%	33%	29%	27%	27%	28%
Structurele exploitatieruimte	9%	8%	2%	-2%	-3%	-2%
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt

Netto schuldquote

Een positieve schuldquote geeft aan dat per saldo sprake is van een tekort aan (liquide) middelen. Na vele decennia hebben we per 2022 afscheid van het regime om onze werkzaamheden uit eigen middelen te dekken, omdat Marrekrite bij een gelijkblijvend investeringsniveau geen andere optie heeft dan lang vreemd vermogen aan te trekken. De hiermee gemoeide rentelasten zijn ingepast in de begroting. We verwachten in 2025 en 2026 ook nog langlopende leningen te moeten aantrekken. De verwachte rentelasten zijn ingeprijsd in de begroting.

Solvabiliteitsratio

Naarmate het solvabiliteitspercentage hoger is, is een onderneming (of gemeenschappelijke regeling) beter in staat om aan de verplichtingen op lange termijn te voldoen. De solvabiliteit van Marrekrite is, mede ook gelet op de beperkte organisatieomvang, goed te noemen en blijft ook naar de toekomst toe voldoende. Zoals reeds eerder is aangegeven, gebruiken we de solvabiliteitsratio als richtlijn voor het weerstandsvermogen. Er is sprake van een dalende solvabiliteitspositie door de toename van vreemd vermogen en de afbouw van eigen vermogen. Het lijkt erop dat vanaf 2028 weer sprake is van een lichte stijging.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte geeft aan hoeveel vrije ruimte er structureel binnen de begroting aanwezig is. Een hoog percentage geeft aan dat de organisatie beschikt over een positief resultaat op haar structurele activiteiten. We hebben in de komende vierjarige periode geen structurele ruimte in onze begroting. Deze beperktere ruimte geeft ons evenwel voldoende flexibiliteit om de werkzaamheden die uitgevoerd moeten worden, te kunnen uitvoeren.

Weerstandsvermogen

Zoals eerder in de paragraaf aangegeven is ons weerstandsvermogen per 2026 gebaseerd op onze solvabiliteitspositie bij minimaal 20% solvabiliteit. In 2026 bedraagt de daarbij behorende vermogenspositie € 2,55 miljoen om in de normering “voldoende” te komen (100%). Zoals u in onderstaande tabel kunt zien, zitten we daar op dit moment iets boven. We vallen in de klasse voldoende. Dat daalt in de meerjarenprognose tot 122% in 2027 om daarna een paar procent toe te nemen tot 125% in 2029. We stellen dan ook voor om uit te gaan van de normeringsklasse “voldoende”. Komen we met de ratio boven de 140% (blijvend in het meerjarenperspectief) dan keren we het surplus uit aan de deelnemers. Komen we onder de 100% (blijvend in het meerjarenperspectief) dan zullen de deelnemers moeten bijpassen, als we dat niet op een andere manier kunnen oplossen.

Weerstandsvermogen

		Beschikbare weerstandscapaciteit		3.363		
Ratio van het weerstandsvermogen	=		=		=	132%
		Benodigde weerstandscapaciteit		2.549		

Normering ratio weerstandsvermogen (NAR(S))

A	>200%	"uitstekend"
B	140%-200%	"ruim voldoende"
C	100%-140%	"voldoende"
D	80%-100%	"matig"
E	60%-80%	"onvoldoende"
F	<60%	"ruim onvoldoende"

3.1.3 Financiering

Tot nu toe kende Marrekrite geen paragraaf Financiering. Nu we te maken hebben met (lang) vreemd vermogen nemen we in deze paragraaf de verplichte tabellen op ten behoeve van het bepalen van de renterisiconorm en de kasgeldlimiet. Marrekrite blijft ten aanzien van beide normen ruimschoots binnen de toepasselijke maxima.

Berekening renterisiconorm

		JR2024	2025	2026	2027	2028	2029
Grondslag: omvang oorspronkelijke begroting		2.336.303	2.640.632	2.877.218	2.595.872	2.624.144	2.632.478
Renterisiconorm (20% van grondslag)	20%	467.261	528.126	575.444	519.174	524.829	526.496
Renteherzieningen		-	-	-	-	-	-
Aflossingen		133.333	2.133.333	266.667	333.333	383.333	383.333
Renterisicobedrag		133.333	2.133.333	266.667	333.333	383.333	383.333
In % begroting		6,32%	80,79%	9,27%	12,84%	14,61%	14,56%
Ruimte (+) / overschrijding (-)		324.762	-1.605.207	308.777	185.841	141.495	143.162

Berekening kasgeldlimiet

		JR2024	2025	2026	2027	2028	2029
Viottende korte schuld	A	1.443.224	-	50.000	-	-	-
Viottende Middelen	B	724.535	-230.324	499.762	1.043.737	302.172	-196.046
Netto viottende schuld	C=A-B	718.689	230.324	-449.762	-1.043.737	-302.172	196.046
Kasgeldlimiet	D	191.577	216.532	235.932	212.861	215.180	215.863
Ruimte onder de kasgeldlimiet	D-C	-527.112	-13.792	685.694	1.256.599	517.352	19.818
Begrotingstotaal		2.171.985	2.640.632	2.877.218	2.595.872	2.624.144	2.632.478
Kasgeldlimiet	8,20%	191.577	216.532	235.932	212.861	215.180	215.863

We hebben de benodigde langlopende lening om het liquiditeitstekort tot en met 2026 op te lossen indertijd becijferd op € 8,0 miljoen: inmiddels verwachten we rond de € 10,5 miljoen nodig hebben. We trekken dit bedrag in tranches aan als lineair aflosbare lening. In 2022 hebben we een bedrag van € 4,0 miljoen aangetrokken. Vanaf 2025 trekken we - in drie tranches- nog eens € 6,5 miljoen aan.

Na 2026 breekt er een periode aan waarin er in de bestaande infrastructuur beperkter hoeft te worden geïnvesteerd en we gaan afbouwen met jaarlijkse investeringen tot en met 2034, aangezien het grootste deel van de 33 km aan aanlegcapaciteit dan duurzaam is vervangen. Pas na 2045 verwachten we - op basis van de afschrijvingstermijnen - weer grotere vervangingsinvesteringen te moeten doen. Vooralsnog houden we vast aan het voorzichtigheidsbeginsel. Daarom schrijven we steigers in 40 jaar af en damwanden in 50 jaar. We sluiten echter niet uit dat de levensduur van onze aanlegvoorzieningen veel langer zal blijken te zijn. Wellicht is het in 2045 nog niet nodig om opnieuw te investeren.

Zoals u kunt zien, zal het nodig zijn om in 2025 reeds maatregelen te treffen ten behoeve van aanvullende financiering en zullen we naar verwachting een volgende langlopende lening moeten aantrekken (30 jaar). Deze willen we deze zo scherp mogelijk aantrekken. We houden het bestuur op de hoogte van de ontwikkelingen en de financiële consequenties.

3.1.4 Onderhoud Kapitaalgoederen

Aanlegvoorzieningen

Wanneer al onze aanlegplaatsen in Fryslân aan elkaar zouden worden geplakt, blijkt dat we circa 33 km aan voorzieningen in beheer hebben op de mooiste plekken in het buitengebied. Daarnaast hebben we sinds eind 2020 in totaal 100 MarBoeien op het water liggen.

Containers

Onze circa 120 containers voor recreatie-afval blijven 's winters in het veld staan. Ze worden jaarlijks gecontroleerd en - indien nodig - gerepareerd door de schipper van de milieuboot. Zo borgen we de kwaliteit en verlengen we de levensduur. De meeste containers zijn inmiddels afgeschreven. Als repareren niet langer mogelijk of rendabel is, schaffen we (zo goed als) nieuwe exemplaren aan.

Werkship (MK1)

Onze eerste werkboot is halverwege 2013 aanschaf en wordt gedurende 15 jaar afgeschreven (tot 2028). Het schip ligt tegenwoordig “voor de deur” in Uitwellingerga. Het meeste onderhoud aan onze schepen en kleinere aanpassingen doen we zelf. Ingrijpende klussen worden op werven uitgevoerd, waarbij wij meestal zelf ook in uitvoerende zin betrokken blijven.

Milieuboot (MK2)

De milieuboot (containerboot) is eind 2013 aanschaf om het recreatie-afval met ingang van 2014 in eigen beheer te kunnen inzamelen. Vóór die tijd werd deze taak vanuit Boarnsterhim uitgevoerd. De verwerking van het afval is en blijft een taak van Omrin. De schipper doet het dagelijks onderhoud aan het schip zelf, waar nodig bijgestaan door onze andere technische collega's.

Duwponton

De werkponon is 6 x 4 meter groot en kan worden ingezet om klein onderhoudswerk te doen.

Borden netwerken en TOP's

De informatiepanelen en borden van de knooppuntnetwerken blijven formeel in eigendom van de gemeenten. Ook de vervangingskosten worden door de gemeenten betaald. In totaal is in Fryslân (exclusief gemeente Ooststellingwerf) ruim 2800 km fietspad van knooppuntbebording voorzien (855 knooppunten). Op het gebied van wandelen geldt dat ruim 3900 km aan paden is voorzien van 2100 knooppunten.

Daarnaast worden in samenwerking met de gemeenten door de hele provincie TOP's (toeristische overstappunten) geplaatst. De TOP's moeten gaan functioneren als begin- en eindpunten voor routes en ommetjes die recreanten uitzetten in het betreffende gebied. De TOP's staan op logische startpunten voor routegebonden recreatie of op plekken waar partijen dit willen stimuleren. Ook TOP's blijven formeel in eigendom van de gemeenten.

Kantoorinventaris

De kantoorinventaris is in 2023 volledig afgeschreven. Aanschaffingen kleiner dan € 25.000 komen rechtstreeks ten laste van de exploitatie.

3.1.5 Verbonden partijen

Bij Marrekrite is geen sprake van Verbonden Partijen.

3.1.6 Bedrijfsvoering

Hieronder een overzicht van de vaste formatie bij Recreatieschap Marrekrite, met als peildatum 1 januari 2025. Daarbij hebben we ook een overzicht gedaan van de tijdelijke formatie ten behoeve van het routebureau.

Personeel (vastgestelde formatie)	
directeur	0,89
senior beleidsmedewerker	0,67
teamleider beheer en onderhoud	1,00
officemanager	0,67
medewerker communicatie	1,00
projectleider landrecreatie	0,89
projectadviseur landrecreatie	0,50
technisch medewerker watersport	0,78
medewerker milieuboot	0,89
medewerker groenonderhoud	1,00
medewerker groenonderhoud	1,00
vacatureruimte	0,39
TOTAAL	9,67
<u>Tijdelijke formatie (t/m 2026)</u>	
Coordinator Routebureau	1,00
Medewerker routebureau	1,00
Medewerker communicatie RB	0,11
	2,11

WNT-verantwoording

Per 1 januari 2013 is de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende van toepassing zijnde regelgeving: het algemene WNT-maximum. Daaruit blijkt dat de honorering van de directeur van Recreatieschap Marrekrite ruim binnen het bezoldigingsmaximum valt.

Overhead

Het overheadpercentage voor 2026 hebben we berekend op 35% en is gebaseerd op 4,11 fte personeel dat overheadtaken uitvoert (waarvan 0,11 fte vacatureruimte). De overhead rekenen we als een opslag op het integrale uurtarief, dat we als directe kosten in rekening brengen ten aanzien van de respectievelijke programma's.

Kostendeekkende tarieven

De integrale uurtarieven van onze medewerkers zijn gebaseerd op 1400 werkbare uren per jaar en zijn tenminste kostendeekkend. Omdat deze tarieven naar personen te herleiden zijn, vormen deze geen onderdeel van deze begroting.

3.1.7 Openbaarheid

De Wet Open Overheid (Woo) is ingegaan op 1 mei 2022 en legt aan bestuursorganen een aantal verplichtingen op. Een van deze verplichtingen betreft het geven van een impuls aan openbaarheid. De wet vereist dat in begroting en jaarrekening wordt aangegeven hoe rekening wordt gehouden met de bepalingen uit de Woo. In deze begroting is voor het eerst een openbaarheidsparagraaf opgenomen.

De Woo kent een viertal belangrijke aspecten:

1. De verplichting voor ieder bestuursorgaan om een Woo contactfunctionaris aan te wijzen.
2. Verplichtingen gericht op passieve openbaarmaking.
3. Verplichtingen gericht op actieve openbaarmaking.
4. Het op orde brengen van de (digitale) informatiehuishouding.

Woo contactfunctionaris

De Woo contactfunctionaris beantwoordt vragen van burgers over de beschikbaarheid van publieke informatie. Deze functionaris is onderdeel van de organisatie en daarmee voldoet een organisatie aan de wettelijke verplichting. Een definitieve oplossing in de vorm van een formele vastlegging in een functiebeschrijving dient nog plaats te vinden.

Passieve openbaarmaking

De Wet Open Overheid is de opvolger van de Wet Openbaarheid van Bestuur (Wob). De Woo kent op dit gebied de nodige veranderingen ten opzichte van de Wob, onder meer is de toegestane doorlooptijd voor het beantwoorden van Woo-verzoeken aangepast.

Actieve openbaarmaking

De Woo verplicht overheden ook hun informatiehuishouding op orde te hebben en te houden, en actief te gaan publiceren. Dat is een traject van vele jaren. Wat het extra lastig maakt, is dat overheden actief moeten publiceren op PLOOI, het Platform Open Overheidsinformatie, maar dit platform is nog niet beschikbaar.

Overheden moeten op termijn elf informatiecategorieën implementeren. Het actief openbaar maken geldt overigens meteen voor de nieuwe documentatie. Maar wat er nu eigenlijk binnen een informatiecategorie valt, is nergens gedefinieerd. Overheidsorganisaties wordt aangeraden om totdat dit duidelijkheid is, door te gaan met voorbereidingen en zelf te publiceren via de eigen website.

Informatiehuishouding op orde

Overheden wordt geadviseerd een impactanalyse uit te voeren op hun informatiehuishouding. Onderdeel van de impactanalyse is het vaststellen van het ambitieniveau. Er zijn vier ambitieniveaus opgesteld, en elke overheid mag bepalen welk van die vier van toepassing is. Niveau 2 is het basisniveau, waarbij overheden op drie terreinen binnen een nog te bepalen tijdpad aan de wettelijke eisen moet voldoen. Bij niveau 1 wordt nog niet aan de wettelijke termijnen voldaan, de niveaus 3 en 4 gaan juist al een stap verder. Op dit moment is niveau 1 van toepassing op Marrekrite.

3.1.8 Grondbeleid

Recreatieschap Marrekrite heeft circa 170 percelen land in eigendom. Op de meeste percelen zijn voorzieningen gerealiseerd, maar er zijn ook percelen waarop dat niet zo is. Er zijn locaties in of aan vaarwater (provincie, gemeenten, Wetterskip) of op eigendommen van natuurorganisaties.

Grondbezit is voor Marrekrite geen doel op zich, maar een middel om ligplaatsen te faciliteren.

Veel percelen hebben een beperkte (financiële) waarde, omdat deze geen nut hebben voor een andere bestemming. Veelal betreft het geïsoleerde snippers. Boeren hebben er vaak geen belang bij, omdat het in veel gevallen buitendijks land betreft.

Verkoop voor commercieel gebruik is door dergelijke factoren vaak niet goed mogelijk. Toch is het van belang om zorgvuldig naar deze materie te blijven kijken. Bij eigendom liggen de onderhoudsplicht en de risico's wel bij Marrekrite. Dat betekent dat we soms kosten moeten maken, zonder dat hier echte voordelen tegenover staan. Onze doelen behalen we ook wel als het niet ons eigendom betreft.

Verkoop kan daarom wel degelijk interessant zijn, niet zozeer voor de opbrengst, maar om kosten te besparen. Daarom staan we hier - liefst met behoud van het recht van recreatief medegebruik – in principe positief tegenover. Het algemeen bestuur neemt hierover altijd het finale besluit.

4 Financiële begroting

4.1 Overzicht van baten en lasten

Hieronder een overzicht van de baten en lasten voor 2026. In de tabel wordt ook helder wat de stand en het verloop van de reserves is.

4.1 Overzicht baten en lasten 2025

Marrekrite

	JR2024			2025			2026		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1 Bedrijfsvoering	2.273.404	-1.203.083	1.070.321	2.168.750	-1.180.863	987.887	2.228.812	-873.943	1.354.869
2 Waterrecreatie	16.158	-801.260	-785.102	16.643	-919.130	-902.487	17.142	-963.775	-946.633
3 Landrecreatie	73.044	-476.765	-403.721	-	-478.420	-478.420	-	-483.000	-483.000
4 Baggeren	-	-245.958	-245.958	-	-200.000	-200.000	-	-200.000	-200.000
5 Ontwikkelingen	-	-	-	275.000	-350.000	-75.000	330.000	-330.000	-
6 Wimpels, donateurs en vrijwilligers	329.390	-24.955	304.435	275.000	-26.000	249.000	275.000	-26.500	248.500
Resultaat voor bestemming	2.691.996	-2.752.022	-60.025	2.735.392	-3.154.413	-419.021	2.850.954	-2.877.218	-26.264
Mutaties reserves	250.000	-50.000	200.000	415.000	-	415.000	50.000	-	50.000
TOTAAL RESULTAAT	2.941.996	-2.802.022	139.975	3.150.392	-3.154.413	-4.021	2.900.954	-2.877.218	23.736

	Begin	Resultaat	Eind	Begin	Resultaat	Eind	Begin	Resultaat	Eind
A Algemene Reserve (AR)	4.030.721	-250.000	3.780.721	3.780.721	-415.000	3.365.721	3.365.721	-50.000	3.315.721
B Bestemmingsreserve Baggeren (BB)	300.000	-	300.000	300.000	-	300.000	300.000	-	300.000
C Ontwikkeling Recreatie (BIOR)	164.138	50.000	214.138	214.138	-	214.138	214.138	-	214.138
SUBTOTAAL MUTATIES RESERVES	4.494.859	-200.000	4.294.859	4.294.859	-415.000	3.879.859	3.879.859	-50.000	3.829.859
RESULTAAT NA MUTATIES RESERVES			139.975			-4.021			23.736

4.1.1 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

We kunnen u met deze meerjarenbegroting wederom een structureel sluitende begroting aanbieden. We blijven ditmaal alleen voor 2026 (structureel) aan de goede kant van de streep. Dat is dan ook de minimale vereiste voor repressief toezicht. Hieronder volgt een korte analyse van de belangrijkste verschillen > € 25.000 per programma (2026 in vergelijking met 2025).

Programma Bedrijfsvoering (lasten - € 307.000 // baten + € 60.000)

Lasten: minder lasten doorschuif BTW vanwege lager investeringsniveau dan in 2025 (-100k). Daarnaast vallen de uitbetalingen aan de deelnemers vanwege de bouw van het eigen vermogen grotendeels weg (-200k).

Baten: vanwege de indexatie van de deelnemersbijdragen zijn er meer inkomsten uit deelnemersbijdragen die we volledig aan het programma Bedrijfsvoering toerekenen (+50k). Daarnaast is er de extra deelnemersbijdrage als gevolg van de toekomstvisie (+110k). Daartegenover staat ene afname van de doorschuif BTW vanwege een afname van de investeringen in 2026 ten opzichte van 2025 (-100k).

Programma Waterrecreatie (lasten + € 45.000)

Geen verschillen > € 25.000. Toch lichten we ze even toe.
Hogere toerekening van loon- en overheadkosten aan het programma Waterrecreatie (+20k).
Hogere kapitaallasten als gevolg van investeringen in damwanden en steigers (+20k).

Programma Landrecreatie

Geen verschillen > € 25.000

Programma Baggeren

Geen verschillen > € 25.000

Programma Ontwikkeling (lasten – € 20.000 // baten + € 55.000)

Lasten: het standaard budget van € 10.000 voor ontwikkelingen op land en water is wegbezuinigd in 2026 om de begroting sluitend te krijgen. In de praktijk werden deze budgetten niet gebruikt of geheralloceerd. Initiatieven zullen vanaf nu uit de BIOR bekostigd moeten worden.

Baten: hier is een enigszins vertekend beeld over de stijging van de baten. In 2025 wordt een deel van de kosten van het routebureau via de Algemene Reserve bekostigd (55k). In 2026 worden deze kosten gedekt door een extra bijdrage van de gemeentelijke deelnemers.

Programma Wimpels, donateurs & vrijwilligers

Geen verschillen > € 25.000. Toch lichten we ze even toe.
Op basis van de concept jaarstukken 2024 zien we forse meeropbrengsten wimpels en donateurs (+65k). Dat is goed nieuws. Onze prijzen zijn in 2024 gestegen en dat lijkt niet of nauwelijks effect te hebben op onze verkoopomzet. We hebben de begroting 2025 en 2026 daarom aangepast op de realisatie 2024.

Mutaties reserves (baten - € 365.000)

De baten nemen af omdat de onttrekkingen aan de reserves stoppen, enerzijds als gevolg van een daling van de vermogensuitkering aan de deelnemers (-200k) en anderzijds vanwege de verschuiving van de extra bijdragen toekomstvisie (-110k) en (deels) routebureau (-55k) naar reguliere deelnemersbijdragen.

4.2 Uiteenzetting financiële positie

4.2.1 Geprognosticeerde balans

4.2.1. Meerjarige balans

Activa	JR2024	2025	2026	2027	2028	2029
Vaste activa	10.386.551	11.789.683	12.566.666	13.079.819	13.367.280	13.421.810
Activa in aanbouw	6.640	-	-	-	-	-
Vorraden	22.773	-	-	-	-	-
Vorderingen	569.303	-	-	-	-	-
Liquide middelen	132.459	-230.324	499.762	1.043.737	302.172	-196.046
TOTAAL	11.117.725	11.559.359	13.066.428	14.123.556	13.669.452	13.225.764
Passiva						
Eigen Vermogen	4.128.380	3.713.380	3.659.359	3.683.095	3.623.556	3.552.785
Onverdeeld resultaat	139.975	-4.021	23.736	-59.539	-70.771	-60.355
Voorzieningen	-	-	-	-	-	-
Langlopende schulden	4.733.333	7.600.000	9.333.333	10.500.000	10.116.667	9.733.333
Kortlopende schulden	2.116.036	250.000	50.000	-	-	-
TOTAAL	11.117.725	11.559.359	13.066.428	14.123.556	13.669.452	13.225.764

4.2.2 Stand en verloop van reserves/eigen vermogen

In de paragrafen 4.1 en 4.2 wordt de stand en het verloop van de reserves tot en met 2029 weergegeven. Het is goed zichtbaar dat Marrekrite het credo “alleen financieren met eigen vermogen” uiteindelijk niet langer kon handhaven. De vervangingsopgave naar de toekomst is groter dan de eigen financiële liquiditeit. Het voornemen tot het incidenteel uitbetalen van het rekeningresultaat en het besluit tot de afbouw van het eigen vermogen vraagt om verdere externe financiering. Hoewel het voor Marrekrite nog altijd een relatieve noviteit is, is het voor overheden in het algemeen heel gebruikelijk om vreemd vermogen aan te trekken om investeringen te financieren.

Zoals uit de balans blijkt, heeft Marrekrite meer dan voldoende bezittingen (activa in de vorm van aanlegvoorzieningen) om een gezonde financiële positie te behouden. Het zal alleen nog wel even wennen blijven dat we onze investeringen niet langer uit de eigen liquide middelen bekostigen. Een liquiditeitsvoordeel behalen we door alle bijdragen, ook de BTW, aan het begin van het jaar bij de deelnemers in rekening te brengen.

4.2.3 Meerjarenraming 2026-2029

4.2.3 Meerjarenraming 2025-2028

Marrekrite

	2027			2028			2029		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1 Bedrijfsvoering	2.243.677	-872.040	1.371.636	2.260.187	-867.081	1.393.106	2.278.392	-832.088	1.446.304
2 Waterrecreatie	17.656	-1.005.351	-987.695	18.186	-1.029.365	-1.011.179	18.731	-1.059.929	-1.041.197
3 Landrecreatie	-	-491.980	-491.980	-	-501.198	-501.198	-	-513.962	-513.962
4 Baggeren	-	-200.000	-200.000	-	-200.000	-200.000	-	-200.000	-200.000
5 Ontwikkelingen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6 Wimpels, donateurs en vrijwilligers	275.000	-26.500	248.500	275.000	-26.500	248.500	275.000	-26.500	248.500
 SUBTOTAAL PROGRAMMA'S	2.536.333	-2.595.872	-59.539	2.553.373	-2.624.144	-70.771	2.572.124	-2.632.478	-60.355
Mutaties reserves	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL RESULTAAT	2.536.333	-2.595.872	-59.539	2.553.373	-2.624.144	-70.771	2.572.124	-2.632.478	-60.355

	2027			2028			2029		
	Begin	Resultaat	Eind	Begin	Resultaat	Eind	Begin	Resultaat	Eind
A Algemene Reserve (AR)	3.315.721	-	3.315.721	3.315.721	-	3.315.721	3.315.721	-	3.315.721
B Bestemmingsreserve Baggeren (BB)	300.000	-	300.000	300.000	-	300.000	300.000	-	300.000
C Ontwikkeling Recreatie (BIOR)	214.138	-	214.138	214.138	-	214.138	214.138	-	214.138
 SUBTOTAAL MUTATIES RESERVES	3.829.859	-	3.829.859	3.829.859	-	3.829.859	3.829.859	-	3.829.859
 RESULTAAT NA MUTATIES RESERVES			-59.539			-70.771			-60.355

Hieronder volgt een korte analyse van de verschillen per programma (2027 ten opzichte van 2026 en opmerkelijke verschillen in de meerjarenbegroting).

Programma Bedrijfsvoering

Geen verschillen > € 25.000

Programma Waterrecreatie (lasten + € 42.000)

De kapitaallasten van damwanden en steigers nemen toe ten opzichte van 2026 (25k). Rest verschil is een gevolg van indexatie van kosten, waaronder salariskosten.

Programma Landrecreatie

Geen verschillen > € 25.000

Programma Baggeren

Geen verschillen > € 25.000

Programma Ontwikkeling (lasten - € 330.000 // baten - € 330.000)

Zowel aan de lasten als aan de batenkant hebben we in de meerjarenbegroting geen kostenramingen opgenomen voor het routebureau. Dat is ook de reden dat we de ramingen voor het routebureau hebben opgenomen in het programma Ontwikkeling. De deelnemers zullen de bestuurlijke discussie nog moeten aangaan met hun (nieuwe) raden en colleges in 2026 of en hoe de bekostiging van het routebureau gaat plaatsvinden. In de basis is de taak met een toegevoegd aan het takenpakket van de Marrekrite. De gewijzigde GR is op route naar de deelnemers.

Programma Wimpels, donateurs & vrijwilligers

Geen verschillen > € 25.000

Mutaties reserves (baten - € 50.000)

Zoals afgesproken daalt de vermogensuitkering van 2026 naar 2027 tot € 0. De daarmee verbonden onttrekking aan de algemene reserve daalt eveneens naar € 0.

4.2.4 Ontwikkeling financiële positie

De langere termijn financiële prognose voor Marrekrite is in beginsel zeer goed. De rente over toekomstige investeringen is ingeprijsd in de begroting. Niet-beïnvloedbare posten zoals met name loon- en prijsinflatie zetten wel een flinke druk op de financiële positie van Marrekrite. We hebben afgesproken met de deelnemers dat we een nacalculatie van de loonsom mogen doen op rekeningbasis, als dit voor het rekeningsaldo noodzakelijk is.

De onderhoudskosten dalen door het gebruik van duurzame materialen. Dit vereist aan de voorkant een investering waar we in de toekomst decennia de financiële vruchten van zullen plukken. De huidige investeringsniveaus voor damwanden en steigers nemen per 2026 sterk af. Pas na 2045 volgt op zijn vroegst weer een serieuzere investeringsopgave, die vooral afhankelijk zal zijn van de staat van de steigers en damwanden die in de periode 2003-2017 zijn gebouwd.

5 Bijlagen

5.1 Overzicht deelnemersbijdragen

Hieronder treft u de deelnemersbijdragen aan voor de jaren 2026-2029. Het algemeen bestuur van Recreatieschap Marrekrite heeft op 9 juni 2021 ingestemd met deze deelnemersbijdrageregeling en op 29 juni 2023 ingestemd met een extra indexatie van de deelnemersbijdragen vanaf 2024. De hier genoemde bijdragen zijn exclusief afbouw van het eigen vermogen en vormen daarmee de bruto deelnemersbijdrage.

Per 2027 herijken we de deelnemersbijdragen, zoals is afgesproken met de deelnemers. Op grond van de te hanteren kengetallen (inwoners en meters voorzieningen) herberekenen we dan het bijdragepercentage van de gemeentelijke deelnemers. Uiteraard kijken we dan ook naar de houdbaarheid van de totale deelnemersbijdrage in relatie tot de kostenontwikkelingen.

Het algemeen bestuur heeft op 28 november 2024 de toekomstvisie Marrekrite vastgesteld. Met het vaststellen van deze visie betalen de deelnemers een structurele extra bijdrage van € 110.000 voor extra capaciteit (1 fte). Daarnaast heeft het algemeen bestuur in principe besloten het routebureau onder te brengen bij de Marrekrite. De extra kosten daarvan bedragen structureel € 330.000. Daarvoor is in eerste instantie voor 2 jaar dekking gevonden: in 2025 via een incidentele bijdrage van de provincie (€ 275.000) en een onttrekking uit de algemene reserve (€ 55.000). In deze begroting doet de provincie nogmaals een zelfde incidentele bijdrage en dragen de overige deelnemers het resterende deel incidenteel bij. Voor 2027 en verder is deze nieuwe taak nog niet opgenomen in afwachting van de formele wijziging van de gemeenschappelijke regeling. Op het moment dat de deelnemers geen structurele extra bijdrage geven voor deze structurele taak, zal Marrekrite geen uitvoering kunnen geven aan deze taak en kan de regeling niet worden gewijzigd.

INTEGRALE deelnemersbijdragen voor:						index 3%
Deelnemers	bijdrage%	2025	2026	2027	2028	2029
Achtkarspelen	1,06%	17.682	18.213	18.759	19.322	19.902
Dantumadiel	1,36%	22.726	23.408	24.110	24.833	25.578
De Fryske Marren	12,95%	216.028	222.509	229.184	236.060	243.142
Harlingen	0,50%	8.282	8.531	8.787	9.050	9.322
Heerenveen	2,95%	49.204	50.680	52.200	53.766	55.379
Leeuwarden	10,25%	171.014	176.144	181.428	186.871	192.477
Noardeast Fryslân	4,16%	69.491	71.576	73.723	75.934	78.213
Opsterland	1,72%	28.759	29.622	30.510	31.425	32.368
Smallingerland	4,56%	76.074	78.357	80.707	83.129	85.622
Súdwest-Fryslân	13,40%	223.642	230.351	237.262	244.379	251.711
Tytsjerksteradiel	2,59%	43.202	44.498	45.833	47.208	48.624
Waadhoeke	2,48%	41.342	42.582	43.859	45.175	46.530
Weststellingwerf	2,03%	33.804	34.819	35.863	36.939	38.047
Provincie Fryslân	40,00%	667.500	687.525	708.151	729.395	751.277
Totaal	100,00%	1.668.750	1.718.812	1.770.377	1.823.488	1.878.192

Extra bijdrage (AB 27/11/2024)		Routebureau	Toekomstvisie	Toekomstvisie	Toekomstvisie	Toekomstvisie
Deelnemers	bijdrage%	2026	2026	2027	2028	2029
Achtkarspelen	1,06%	971	1.166	1.201	1.237	1.274
Dantumadiel	1,36%	1.248	1.498	1.543	1.589	1.637
De Fryske Marren	12,95%	11.867	14.240	14.667	15.107	15.561
Harlingen	0,50%	455	546	562	579	597
Heerenveen	2,95%	2.703	3.243	3.341	3.441	3.544
Leeuwarden	10,25%	9.394	11.273	11.611	11.959	12.318
Noardeast Fryslân	4,16%	3.817	4.581	4.718	4.860	5.005
Opsterland	1,72%	1.580	1.896	1.953	2.011	2.071
Smallingerland	4,56%	4.179	5.015	5.165	5.320	5.480
Súdwest-Fryslân	13,40%	12.285	14.742	15.184	15.640	16.109
Tytsjerksteradiel	2,59%	2.373	2.848	2.933	3.021	3.112
Waadhoeke	2,48%	2.271	2.725	2.807	2.891	2.978
Weststellingwerf	2,03%	1.857	2.228	2.295	2.364	2.435
Provincie Fryslân	40,00%	275.000	44.000	45.320	46.680	48.080
Totaal	100,00%	330.000	110.000	113.300	116.699	120.200

Gegarandeerde winstuitkering ivm afbouw eigen vermogen

Deelnemers	bijdrage%	2025	2026	2027	2028	2029
Achtkarspelen	1,06%	-2.649	-530	-	-	-
Dantumadiel	1,36%	-3.405	-681	-	-	-
De Fryske Marren	12,95%	-32.364	-6.473	-	-	-
Harlingen	0,50%	-1.241	-248	-	-	-
Heerenveen	2,95%	-7.371	-1.474	-	-	-
Leeuwarden	10,25%	-25.620	-5.124	-	-	-
Noardeast Fryslân	4,16%	-10.411	-2.082	-	-	-
Opsterland	1,72%	-4.308	-862	-	-	-
Smallingerland	4,56%	-11.397	-2.279	-	-	-
Súdwest-Fryslân	13,40%	-33.504	-6.701	-	-	-
Tytsjerksteradiel	2,59%	-6.472	-1.294	-	-	-
Waadhoeke	2,48%	-6.194	-1.239	-	-	-
Weststellingwerf	2,03%	-5.064	-1.013	-	-	-
Provincie Fryslân	40,00%	-100.000	-20.000	-	-	-
Totaal	100,00%	-250.000	-50.000	-	-	-

Voorgenomen resultaatsbestemming meerjarenraming (min is een tekort)

Deelnemers	bijdrage%	2025	2026	2027	2028	2029
Achtkarspelen	1,06%	-43	252	-631	-750	-640
Dantumadiel	1,36%	-55	323	-811	-964	-822
De Fryske Marren	12,95%	-521	3.073	-7.708	-9.162	-7.813
Harlingen	0,50%	-20	118	-296	-351	-300
Heerenveen	2,95%	-119	700	-1.756	-2.087	-1.780
Leeuwarden	10,25%	-412	2.432	-6.102	-7.253	-6.185
Noardeast Fryslân	4,16%	-167	988	-2.479	-2.947	-2.513
Opsterland	1,72%	-69	409	-1.026	-1.220	-1.040
Smallingerland	4,56%	-183	1.082	-2.714	-3.226	-2.751
Súdwest-Fryslân	13,40%	-539	3.181	-7.979	-9.485	-8.089
Tytsjerksteradiel	2,59%	-104	614	-1.541	-1.832	-1.563
Waadhoeke	2,48%	-100	588	-1.475	-1.753	-1.495
Weststellingwerf	2,03%	-81	481	-1.206	-1.434	-1.223
Provincie Fryslân	40,00%	-1.608	9.494	-23.816	-28.308	-24.142
Totaal*	100,00%	-4.021	23.736	-59.539	-70.771	-60.355

* negatieve resultaten komen ten laste van het eigen vermogen van Marrekrite

5.2 Overzicht incidentele baten en lasten

Overzicht incidentele lasten en baten Marrekrite meerjarenbegroting 2026-2029 (per programma)

							LASTEN
<i>Programma</i>	<i>JR2024</i>	<i>2025</i>	<i>2026</i>	<i>2027</i>	<i>2028</i>	<i>2029</i>	
1 Bedrijfsvoering	-283.000	-261.082	-50.000	-	-	-	
2 Waterrecreatie	-11.000	-	-	-	-	-	
3 Landrecreatie	-	-	-	-	-	-	
4 Baggeren	-	-	-	-	-	-	
5 Ontwikkelingen	-	-340.000	-330.000	-	-	-	
6 Wimpels, donateurs en vrijwilligers	-50.000	-	-	-	-	-	
<i>SUBTOTAAL incidentele lasten</i>	<i>-344.000</i>	<i>-601.082</i>	<i>-380.000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	
							BATEN
<i>Programma</i>	<i>JR2024</i>	<i>2025</i>	<i>2026</i>	<i>2027</i>	<i>2028</i>	<i>2029</i>	
1 Bedrijfsvoering	348.000	690.000	380.000	-	-	-	
2 Waterrecreatie	-	-	-	-	-	-	
3 Landrecreatie	-	-	-	-	-	-	
4 Baggeren	-	-	-	-	-	-	
5 Ontwikkelingen	-	-	-	-	-	-	
6 Wimpels, donateurs en vrijwilligers	50.000	-	-	-	-	-	
<i>SUBTOTAAL incidentele baten</i>	<i>398.000</i>	<i>690.000</i>	<i>380.000</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	
TOTAAL incidentele lasten en baten	54.000	88.918	0	0	0	0	
SPECIFICATIE LASTEN EN BATEN > EUR 25.000 of wijzigingen t.o.v. voorgaande jaren:							
a Bedrijfsvoering: afbouw algemene reserve, uitkering deelnemers			-50.000	-	-	-	L
b Ontwikkeling: Routebureau, uitbreiding takenpakket, kosten voor 2025 en 2026			-330.000				L
c Waterrecreatie: eenmalige afboeking investeringen MK2							
d Bedrijfsvoering: onttrekking algemene reserve			50.000	-	-	-	B
e Bedrijfsvoering: extra bijdragen deelnemers ivm routebureau			330.000				B

5.3 Overzicht Algemene dekkingsmiddelen

Overzicht baten en lasten (verplichte indeling BBV), meerjarig

Marrekrite	JR2024			2025			2026			2027			2028			2029		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1 Bedrijfsvoering (excl overhead)	2.273.404	-563.769	1.709.635	2.168.750	-823.113	1.345.637	2.228.812	-569.013	1.659.799	2.243.677	-519.612	1.724.064	2.260.187	-486.930	1.773.257	2.278.392	-433.983	1.844.410
2 Waterrecreatie	16.158	-801.260	-785.102	16.643	-919.130	-902.487	17.142	-963.775	-946.633	17.656	-1.005.351	-987.695	18.186	-1.029.365	-1.011.179	18.731	-1.059.929	-1.041.197
3 Landrecreatie	73.044	-476.765	-403.721	-	-478.420	-478.420	-	-483.000	-483.000	-	-491.980	-491.980	-	-501.198	-501.198	-	-513.962	-513.962
4 Baggeren	-	-245.958	-245.958	-	-200.000	-200.000	-	-200.000	-200.000	-	-200.000	-200.000	-	-200.000	-200.000	-	-200.000	-200.000
5 Ontwikkelingen	-	-	-	275.000	-350.000	-75.000	330.000	-330.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6 Wimpels, donateurs en vrijwilligers	329.390	-24.955	304.435	275.000	-26.000	249.000	275.000	-26.500	248.500	275.000	-26.500	248.500	275.000	-26.500	248.500	275.000	-26.500	248.500
Overhead	-	-639.314	-639.314	-	-357.750	-357.750	-	-304.930	-304.930	-	-352.428	-352.428	-	-380.151	-380.151	-	-398.105	-398.105
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Heffing Vpb	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	0	0	0															
SUBTOTAAL PROGRAMMA'S	2.691.996	-2.752.022	-60.025	2.735.392	-3.154.413	-419.021	2.850.954	-2.877.218	-26.264	2.536.333	-2.595.872	-59.539	2.553.373	-2.624.144	-70.771	2.572.124	-2.632.478	-60.355
Mutaties reserves	250.000	-50.000	200.000	415.000	-	415.000	50.000	-	50.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL RESULTAAT	2.941.996	-2.802.022	139.975	3.150.392	-3.154.413	-4.021	2.900.954	-2.877.218	23.736	2.536.333	-2.595.872	-59.539	2.553.373	-2.624.144	-70.771	2.572.124	-2.632.478	-60.355

5.4 EMU-saldo

EMU-saldo Marrekrite MJB 2026-2029

		T-1	T	T+1
		2025	2026	2027
Omschrijving		x € 1000,- Volgens meerjarenrami ng in begroting 2025	x € 1000,- Volgens meerjarenrami ng in begroting 2026	x € 1000,- Volgens meerjarenrami ng in begroting 2027
1.	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-4	24	-60
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	1.403	777	513
3.	Mutatie voorzieningen	0	0	0
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	0	0	0
5.	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU-saldo		-1.407	-753	-573

5.5 Overzicht IV-3 taakvelden Gemeenschappelijke Regelingen

Overzicht IV-3 taakvelden Gemeenschappelijke Regelingen; Marrekrite meerjarenbegroting 2025-2028

		BATEN					
		JR2024	2025	2026	2027	2028	2029
0.1	Bestuur	-	-	-	-	-	-
0.4	Overhead	-	-	-	-	-	-
0.5	Treasury	35.816	-	-	-	-	-
0.8	Overige baten en lasten	493.918	500.000	400.000	360.000	320.000	280.000
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	-	-	-	-	-	-
0.10	Mutaties reserves	250.000	415.000	50.000	-	-	-
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-	-	-
2.1	Verkeer en vervoer	-	-	-	-	-	-
2.4	Economische havens en waterwegen	-	-	-	-	-	-
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.162.262	2.224.310	2.450.954	2.176.333	2.233.373	2.292.124
7.2	Riolering	-	-	-	-	-	-
TOTAAL BATEN		2.941.996	3.139.310	2.900.954	2.536.333	2.553.373	2.572.124

		LASTEN					
		JR2024	2025	2026	2027	2028	2029
0.1	Bestuur	-13.786	-16.500	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
0.4	Overhead	-639.314	-357.750	-304.930	-352.428	-380.151	-398.105
0.5	Treasury	-36.919	-170.531	-221.013	-264.612	-273.930	-263.983
0.8	Overige baten en lasten	-531.519	-776.000	-476.500	-386.500	-346.500	-306.500
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	-	-	-	-	-	-
0.10	Mutaties reserves	-50.000	-	-	-	-	-
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-139.975	4.021	-23.736	59.539	70.771	60.355
2.1	Verkeer en vervoer	-61.299	-45.500	-42.575	-42.652	-42.732	-42.814
2.4	Economische havens en waterwegen	-859.734	-912.630	-937.520	-974.434	-994.705	-1.020.444
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-608.014	-864.420	-874.680	-555.245	-566.127	-580.633
7.2	Riolering	-1.437	-	-	-	-	-
TOTAAL LASTEN		-2.941.996	-3.139.310	-2.900.954	-2.536.333	-2.553.373	-2.572.124

Concept Financiële Verordening
Marrekrite 2025

Vast te stellen door het algemeen bestuur op 03-07-2025

Financiële verordening als bedoeld in artikel 212 gemeentewet

Het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Marrekrite,

gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur,

gelet op:

- artikel 212 van de Gemeentewet en artikel 217 van de Provinciewet;
- het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en
- artikel 14 lid 3 en artikel 26 van de gemeenschappelijke regeling Marrekrite

besluit vast te stellen de “Financiële verordening Marrekrite 2025”:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Begripsbepaling

In deze verordening wordt verstaan onder:

- *de GR*: de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap voor het Friese water en land De Marrekrite;
- *administratie*: het systematisch verzamelen, vastleggen, verwerken en verstrekken van informatie ten behoeve van het besturen, functioneren en beheersen van de gemeentelijke organisatie en de verantwoording die daarover moet worden afgelegd;
- *netto schuld*: bruto schuld minus de omvang van de geldelijke bezittingen die niet zijn ingezet voor de publieke taak. Onder bruto schuld wordt verstaan het totaal van langlopende leningen, kortlopende schulden, crediteuren en overlopende passiva. Onder geldelijke bezittingen die niet zijn ingezet voor de publieke taak wordt verstaan het totaal van langlopende uitzettingen, vorderingen, liquide middelen en overlopende activa;
- *organisatieonderdeel*: iedere organisatorische eenheid van de GR;
- *overheidsbedrijf*: onderneming met privaatrechtelijke rechtspersoonlijkheid, niet zijnde een personenvennootschap met rechtspersoonlijkheid, waarin een publiekrechtelijke rechtspersoon, al dan niet tezamen met een of meer andere publiekrechtelijke rechtspersonen, in staat is het beleid te bepalen of een onderneming in de vorm van een personenvennootschap, waarin een publiekrechtelijke rechtspersoon deelneemt;
- *rechtmatigheidsverantwoording*: de rapportage van het dagelijks bestuur waarbij aangegeven wordt in welke mate de totstandkoming van de financiële beheershandelingen en de vastlegging daarvan overeenstemmen met de relevante wet- en regelgeving.

Hoofdstuk 2. Begroting en verantwoording

Artikel 2. Programma-indeling en paragrafen

1. Het algemeen bestuur stelt bij vaststelling van de begroting de programma-indeling vast;
2. Het algemeen bestuur stelt op voorstel van het dagelijks bestuur per programma relevante indicatoren vast voor het meten van en het afleggen van verantwoording over de productie van goederen en diensten en de maatschappelijke effecten van het beleid van de GR.
3. Het algemeen bestuur stelt op voorstel van het dagelijks bestuur, bij vaststelling van de begroting over welke onderwerpen het in extra paragrafen naast de verplichte paragrafen van de begroting en de jaarstukken kaders wil stellen en wil worden geïnformeerd.

Artikel 3. Inrichting begroting en jaarstukken

1. Bij de begroting worden onder elk van de programma's de lasten en baten per programma weergegeven en bij de jaarstukken worden onder elk van de programma's de gerealiseerde lasten en baten per programma weergegeven.
2. Bij de uiteenzetting van de financiële positie in de begroting wordt
 - a. van nieuwe investeringen het benodigde investeringskrediet weergegeven en wordt van de lopende investeringen het geautoriseerde investeringskrediet en de raming van de uitputting van het krediet in het lopende boekjaar weergegeven.
 - b. in aanvulling op het bepaalde in de artikelen 20 en artikel 21 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten inzicht gegeven in de ontwikkeling van de schuldpositie als gevolg van de begroting, de meerjarenraming en de investeringen.
3. In de jaarstukken worden afwijkingen op de oorspronkelijke ramingen van de baten en de lasten van programma's en investeringskredieten in de begroting groter dan € 25.000 toegelicht.
4. Baten en lasten groter dan € 25.000 worden separaat toegelicht in het (verplichte) overzicht van incidentele baten en lasten.

Artikel 4. Indexering

1. In de begroting en meerjarenraming hanteren we een vaste indexatie voor loon- en prijsstijgingen. Het percentage wordt 1x per vijf jaar vastgesteld, gelijktijdig met de actualisatie van de (grondslag) van de deelnemersbijdrage.
2. Van de in lid 1 genoemde vaste indexatie kan worden afgeweken indien de toepasselijke CAO een loonontwikkeling kent die niet is op te vangen met de vaste index en de eventueel resterende ruimte binnen de begroting. Bij de eerstvolgende tussentijdse rapportage wordt hiervan melding gedaan aan het bestuur en worden de incidentele en structurele effecten op de deelnemersbijdrage kenbaar gemaakt.

Artikel 5. Autorisatie begroting en investeringskredieten

1. Het algemeen bestuur autoriseert met het vaststellen van de begroting de baten en de lasten per programma;
2. Het algemeen bestuur autoriseert met het vaststellen van de financiële positie bij de begrotingsbehandeling de nieuwe investeringen die zijn opgenomen in de begroting;
3. Het dagelijks bestuur informeert het algemeen bestuur vooraf als ze verwacht dat de lasten de geautoriseerde lasten of de investeringsuitgaven de geautoriseerde investeringskredieten dreigen te overschrijden of de baten de geautoriseerde baten dreigen te onderschrijden. Het algemeen bestuur geeft vervolgens aan of het hiervoor een voorstel voor wijziging van het budget of een voorstel voor bijstelling van het beleid wenst te ontvangen.

4. Bij de behandeling van de tussenrapportage in het algemeen bestuur doet het dagelijks bestuur voorstellen voor het wijzigen van de geautoriseerde budgetten en de investeringskredieten en het bijstellen van het beleid.
5. Voor een investering waarvan het investeringskrediet niet met het vaststellen van de begroting is geautoriseerd, legt het dagelijks bestuur vooraf aan het aangaan van verplichtingen een investeringsvoorstel met een voorstel voor het vaststellen van een investeringskrediet aan het algemeen bestuur voor.
6. Goedkeuring voor verschuivingen tussen de jaarschijven van een investeringsbudget worden aan het algemeen bestuur integraal voorgelegd uiterlijk bij de jaarrekening.

Artikel 6. Tussentijdse rapportage

1. Het dagelijks bestuur informeert het algemeen bestuur door middel van een tussentijdse rapportage over de realisatie van de begroting van de GR in het derde kwartaal.
2. De tussenrapportage bevat alleen belangrijke beleidsinhoudelijke afwijkingen ten opzichte van de begroting en de financiële effecten daarvan op:
 - a. de baten en de lasten per programma;
 - b. het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen;
 - c. het totale saldo van de baten en de lasten volgend uit de onderdelen a en b;
 - d. de (beoogde) toevoegingen en onttrekkingen aan reserves per programma; en het resultaat, volgend uit de onderdelen c en d;
 - e. de realisatie en raming van de uitputting van de investeringskredieten.
3. In de tussenrapportage worden afwijkingen op de oorspronkelijke ramingen van de baten en de lasten van programma's en investeringskredieten in de begroting groter dan € 25.000 toegelicht.

Artikel 7. Informatieplicht

Het dagelijks bestuur besluit niet eerder over:

- het verstrekken van leningen, waarborgen en garanties;
- het verstrekken van kapitaal aan instellingen en ondernemingen,

dan nadat het algemeen bestuur is geïnformeerd over het voornemen en hiertoe in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het dagelijks bestuur te brengen.

Artikel 8. Jaarstukken

1. Gelijktijdig met het aanbieden van de jaarstukken biedt het dagelijks bestuur het algemeen bestuur het voorstel aan over de bestemming van het jaarrekeningresultaat.
2. Vooruitlopend op het bestemmingsvoorstel over het jaarrekeningresultaat kan het dagelijks bestuur het algemeen bestuur voorstellen om restantmiddelen op onderdelen van het rekeningresultaat over te hevelen naar het volgende begrotingsjaar.

Artikel 9. EMU-saldo

Wanneer het Rijk de dienst bericht dat alle relevante overheden samen het collectieve aandeel van deze overheden in het EMU-tekort, bedoeld in artikel 3, zesde lid, van de Wet houdbare overheidsfinanciën, hebben overschreden, informeert het dagelijks bestuur het algemeen bestuur of een aanpassing van de begroting nodig is. Als het dagelijks bestuur een aanpassing nodig acht, doet het dagelijks bestuur een voorstel voor het wijzigen van de begroting.

Hoofdstuk 3. Rechtmatigheidsverantwoording

Artikel 10. Verantwoordings- en rapportagegrens rechtmatigheidsverantwoording

1. Het algemeen bestuur stelt vast op welke wijze het door middel van de paragraaf bedrijfsvoering van de begroting en de jaarstukken, naast de verplichte onderdelen van deze paragraaf, wil worden geïnformeerd over rechtmatigheid.
2. Verantwoordingsgrens: in de rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening rapporteert het dagelijks bestuur aan het algemeen bestuur over afwijkingen groter dan **2%** van de totale lasten van de begroting, inclusief de dotaties aan de reserves, naar beneden afgerond op een veelvoud van **€ 10.000**.
3. Rapportagegrens: in de paragraaf bedrijfsvoering worden de geconstateerde afwijkingen nader toegelicht (fouten of onduidelijkheden) voor zover groter dan **1%** van de totale lasten, inclusief dotaties aan de reserves, naar beneden afgerond op een veelvoud van **€ 10.000**.

Artikel 11. Voorwaardencriterium

1. Het voorwaardencriterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.
2. Het dagelijks bestuur biedt het algemeen bestuur jaarlijks **uiterlijk op 31 december** ter vaststelling een normenkader rechtmatigheid aan. Dit kader bestaat uit alle relevante (interne) wet- en regelgeving waaruit financiële beheershandelingen kunnen voortvloeien.

Artikel 12 Begrotingscriterium

1. Het begrotingscriterium is een criterium van rechtmatigheid dat betrekking heeft op de grenzen van de baten en lasten in de door de raad geautoriseerde begroting van exploitatie en investeringskredieten en de hiermee samenhangende programma's, waarbinnen de financiële beheershandelingen tot stand moeten zijn gekomen;
2. De begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld op het niveau waarop de begroting door de raad is geautoriseerd, zoals is opgenomen in artikel 5.
3. Bij investeringsprojecten wordt de begrotingsrechtmatigheid beoordeeld op het niveau van het totaal gevoteerde kredietbedrag. Een overschrijding van het jaarbudget, passend binnen het totaal bedrag van het krediet, wordt daarmee als rechtmatig beschouwd.
4. Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. Afwijkingen worden als acceptabel aangemerkt in de volgende situaties:
 - a. Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren. Hieronder zijn ook begrepen doorbelastingen die over de programma's heen budgetneutraal uitwerken.

- b. De overschrijding is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage.
 - c. prestaties in de vorm van activiteiten of doelstellingen die in een specifiek jaar leiden tot een over- of onderprestatie van met het Algemeen Bestuur gemaakte afspraken van minder dan 20% (de zogenaamde “drempel”),
 - d. overschrijdingen van de baten;
 - e. onderschrijdingen van de lasten, voor zover de afgesproken te leveren prestaties niet de over- of onderprestatiedrempel van 20% overschrijden;
- zolang de genoemde prestaties, baten en/of lasten tijdig zijn gemeld aan het Algemeen Bestuur. Onder tijdig verstaan we gebeurtenissen die na 1 oktober van het boekjaar zijn ontstaan en die zijn opgenomen in de jaarstukken.
5. Begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het bestaande beleid van het algemeen bestuur, worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens voor afzonderlijke fouten of onduidelijkheden is overschreden), maar worden niet nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Artikel 13 Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium

- 1. Het misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgelden en gemeentelijke eigendommen bij financiële beheershandelingen.
- 2. Het dagelijks bestuur zorgt voor en legt vast de regels voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van de voor de GR geldende regelingen en de eigendommen van de GR.

Hoofdstuk 4. Financieel beleid

Artikel 14. Waardering en afschrijving vaste activa

- 1. Het dagelijks bestuur biedt een (bijgestelde) nota activeren en afschrijven aan ter behandeling en vaststelling door het algemeen bestuur. De nota wordt geactualiseerd indien daartoe aanleiding is.
- 2. De in het eerste lid bedoelde nota stelt, naast de van toepassing zijnde wettelijke kaders, (beleids)kaders vast ten behoeve van (vervangings)investeringen, activa, afschrijven en waarderen.

Artikel 15. Reserves en voorzieningen

- 1. Het dagelijks bestuur biedt een (bijgestelde) nota reserves en voorzieningen aan ter behandeling en vaststelling door het algemeen bestuur. De nota wordt geactualiseerd indien daartoe aanleiding is.
- 2. De in het eerste lid bedoelde nota stelt (beleids)kaders voor vorming, voeding, instandhouding en besteding van reserves en voorzieningen.

Artikel 16. Toerekening overhead

- 1. De toerekening van de overhead (definitie: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces) komt tot stand naar verhouding van personeelslasten in de begroting: de overhead (A) is gelijk aan totaal fte overheadfuncties (B) gedeeld door totaal fte alle functies (C). In formule: $A = B/C$.
- 2. De presentatie van de overhead vindt plaats overeenkomstig artikel 17 (begroting) en artikel 27 (jaarstukken) BBV.

3. Alle bedrijfskosten die direct verbonden zijn aan activiteiten/taken/producten die gericht zijn op de externe klant, behoren niet tot de overhead.

Artikel 17. Kostprijsberekening

1. Voor het bepalen van de geraamde kostprijs van producten en diensten van de gemeenschappelijke regeling, die worden geleverd aan overheidsbedrijven en derden, wordt een systeem van kostentoerekening gehanteerd. Bij de kostentoerekening worden naast de directe kosten ook de indirecte kosten betrokken, die toe te rekenen zijn aan het product of dienst.
2. Voor de inzet van materiele activa worden naast directe kosten, indirecte kosten en afschrijvingskosten, de rente voor de financiering van het actief toegerekend. Deze rente is een vergoeding voor de inzet van vreemd vermogen. De rentepercentages voor deze vergoeding worden bij de behandeling van de begroting vastgesteld;
3. Het algemeen bestuur stelt bij de vaststelling van de begroting(swijziging) de hoogte van de tarieven vast.

Artikel 18. Prijzen economische activiteiten

1. Voor de levering van goederen, diensten of werken aan overheidsbedrijven en derden en met welke bijbehorende activiteiten de GR in concurrentie met marktpartijen treedt, wordt tenminste de geraamde integrale kostprijs in rekening gebracht. Bij afwijking doet het dagelijks bestuur vooraf voor elk van deze activiteiten afzonderlijk een voorstel voor een bestuursbesluit, waarin het publiek belang van de activiteit wordt gemotiveerd.
2. Bij het verstrekken van leningen of garanties aan overheidsbedrijven en derden brengt de GR de geraamde integrale kosten in rekening.
3. Bij het verstrekken van kapitaal door de GR aan overheidsbedrijven en derden gaat het dagelijks bestuur uit van een vergoeding van tenminste de geraamde integrale kosten van de verstrekte middelen. Bij afwijking doet het dagelijks bestuur vooraf een voorstel voor een bestuursbesluit, waarin het publiek belang van de kapitaalverstrekking wordt gemotiveerd.
4. Bij afwijking van het eerste, tweede of derde lid vanwege een publiek belang doet het dagelijks bestuur vooraf een voorstel voor een bestuursbesluit, waarin het publiek belang van de lening of garantie wordt gemotiveerd.
5. Bestuursbesluiten met de motivering van het publiekbelang als bedoeld in de vorige leden zijn niet nodig als minder dan de integrale kostprijs in rekening wordt gebracht en er sprake is van een van de uitzonderingen zoals genoemd in artikel 25h van de Mededingingswet.

Artikel 19. Financieringsfunctie

1. Het dagelijks bestuur neemt bij het uitzetten en het aantrekken van middelen de volgende kaders in acht:
 - a. voor het aantrekken van financieringen met een looptijd langer dan één jaar worden –voor zover mogelijk- twee prijsopgaven bij verschillende financiële instellingen gevraagd; en
 - b. er wordt geen gebruik gemaakt van financiële derivaten als bedoeld in artikel 1, onder c, van de Wet financiering decentrale overheden.
2. Het dagelijks bestuur informeert het algemeen bestuur als de wettelijke kasgeldlimiet, bedoeld in artikel 1, onder f, van de Wet financiering decentrale overheden, of de wettelijke renterisiconorm bedoeld in artikel 1, onder h, van de Wet financiering decentrale overheden, meer dan twee kwartalen wordt overschreden.

3. Bij het verstrekken van leningen, het verstrekken van garanties en het verstrekken van risicodragend kapitaal bedingt het dagelijks bestuur indien mogelijk zekerheden.
4. Bij het verstrekken van een garantie wordt een voorziening ten laste van de begroting gevormd ter grootte van het risico dat de GR met de garantie loopt. Als in de begroting geen budget beschikbaar is om deze voorziening te treffen dan doet het dagelijks bestuur vooraf aan de garantieverlening een voorstel aan het algemeen bestuur voor een begrotingswijziging.
5. Voor het uitzetten van gelden handelt de GR volgens de geldende Regeling Schatkistbankieren door rechtspersonen met een wettelijke of publieke taak en rechtspersonen die publieke liquide middelen beheren.

Artikel 20. Weerstandsvermogen

1. Het dagelijks bestuur biedt een (bijgestelde) nota weerstandsvermogen aan ter behandeling en vaststelling door het algemeen bestuur. In deze nota wordt ingegaan op het risicomanagement, het opvangen van risico's door verzekeringen, voorzieningen, het weerstandsvermogen of anderszins. In de nota wordt tevens het gewenste weerstandsvermogen bepaald. De nota wordt geactualiseerd indien daartoe aanleiding is.
2. Het dagelijks bestuur geeft aan in de paragraaf weerstandsvermogen van de begroting en van de jaarstukken de risico's van materieel belang en een inschatting van de kans dat deze risico's zich voordoen. Het dagelijks bestuur brengt hierbij in elk geval de risico's in beeld en actualiseert de risico's genoemd in de nota bedoeld in lid 1.
3. Het dagelijks bestuur geeft aan in de paragraaf weerstandsvermogen van de begroting en van de jaarstukken de weerstandscapaciteit en in hoeverre schaden en verliezen als gevolg van de risico's van materieel belang met het weerstandsvermogen kunnen worden opgevangen.

Hoofdstuk 5. Paragrafen bij de begroting en jaarstukken

Artikel 21. Paragrafen

De paragrafen in de begroting en het jaarverslag voldoen voor wat betreft hun inhoud aan de eisen die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daaraan stelt.

Hoofdstuk 6. Financiële organisatie en financieel beheer

Artikel 22. Administratie

De administratie is zodanig van opzet en werking, dat zij in ieder geval dienstbaar is voor:

- a. het sturen en het beheersen van activiteiten en processen in de GR;
- b. het verstrekken van informatie over ontwikkelingen in de omvang van de vaste activa, voorraden, vorderingen, schulden en contracten;
- c. het verschaffen van informatie over uitputting van de toegekende budgetten en investeringskredieten en voor het maken van kostencalculaties;
- d. het verschaffen van informatie over indicatoren met betrekking tot de productie van goederen en diensten en de maatschappelijke effecten van het beleid van de GR;
- e. het afleggen van verantwoording over de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begrotingen relevante wet- en regelgeving; en

- f. de controle van de registratie van gegevens als zodanig en van de daaraan ontleende informatie, alsmede voor de controle op de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en relevante wet- en regelgeving.

Artikel 23. Financiële organisatie

Het dagelijks bestuur draagt zorg voor:

- a. een eenduidige indeling van de organisatie en een eenduidig toewijzing van taken aan de GR;
- b. een adequate scheiding van taken, functies, bevoegdheden, verantwoordelijkheden;
- c. de verlening van mandaten en volmachten voor het aangaan van verplichtingen ten laste van de toegekende budgetten en investeringskredieten;
- d. de interne regels voor taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening van de financieringsfunctie;
- e. de te maken afspraken met de GR over de te leveren prestaties, de daarvoor beschikbare middelen en de wijze en frequentie van rapportage over de voortgang van de activiteiten en uitputting van middelen;
- f. het beleid en de interne regels voor de inkoop en de aanbesteding van goederen, werken en diensten;
- g. het beleid en de interne regels voor de steunverlening en de toekenning van subsidies aan ondernemingen en instellingen; en
- h. het beleid en de interne regels voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van regelingen en eigendommen, opdat aan de eisen van rechtmatigheid, controle en verantwoording wordt voldaan.
- i. het verzamelen en vastleggen van gegevens over de geleverde prestaties en de maatschappelijke effecten zodat de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid, zoals vastgesteld door het algemeen bestuur, kunnen worden getoetst.

Artikel 24. Interne controle

- 1. Het dagelijks bestuur zorgt voor de jaarlijkse interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van de beheershandelingen. Bij afwijkingen rapporteert het dagelijks bestuur daarover in de rechtmatigheidsverantwoording, zoals beschreven in artikel 10 lid 1. Daarnaast informeert het dagelijks bestuur het algemeen bestuur over genomen maatregelen tot herstel van de tekortkomingen.
- 2. Het dagelijks bestuur zorgt voor de systematische controle van de registratie en de ontwikkeling van de bezittingen en het vermogen van de GR met dien verstande dat de waardepapieren, de voorraden, de debiteurenvorderingen, de uitstaande leningen, de liquiditeiten, de opgenomen leningen, de kortlopende schulden en de vorderingen van crediteuren jaarlijks worden gecontroleerd. Voor registergoederen en bedrijfsmiddelen worden afhankelijk van de omvang en aard van het risico specifieke beheersmaatregelen genomen. Bij afwijkingen in de registratie neemt het dagelijks bestuur maatregelen voor herstel van de tekortkomingen.

Hoofdstuk 7. Slotbepalingen

Artikel 25. Intrekken oude verordening en overgangsrecht

Met het vaststellen van deze financiële verordening Marrekrite 2025 worden alle eerder vastgestelde financiële verordeningen die golden ten aanzien van Marrekrite ingetrokken, met dien verstande dat zij van toepassing blijven op de jaarrekening en het jaarverslag en bijbehorende stukken van het begrotingsjaar voorafgaand aan het jaar waarin deze verordening in werking treedt.

Artikel 26. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt met terugwerkende kracht in werking op 1 januari 2025;
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Financiële verordening Marrekrite 2025.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van xxjuli 2025.

Voorzitter, de heer R.F. Douwstra

Directeur, de heer L. Touwen